ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
10 динара
БРОЈ 1485
13.6.1980. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLI

Ripley

Веровали или не!

СКАКАВЦИ

ИМАЈУ БЕЛУ КРВ.

У ДЕКСТЕР САЛУНУ

У КАЛИФОРНИЈИ (САД) ПОЧЕТКОМ ОВОГА ВЕКА ОБРАЧУНИ ПИШТОЉИМА БИЛИ СУ ТОЛИКО ЧЕСТИ, ТАКО ДА СУ ЗИДОВИ БИЛИ ЗАШТИЋЕНИ НЕПРОБОЈНИМ МЕТАЛОМ.

4-20 © 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

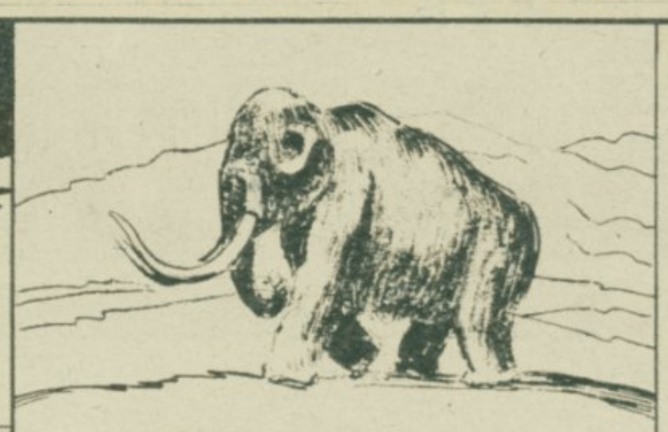

ИЗ СИБИРА

ЈЕ У ПЕРИОДУ ОД 1890-1900 ИЗВЕЗЕНО ПРЕКО 200 ТОНА КЉОВА МАМУТА. ИНТЕРЕСАНТНО ЈЕ ДА ЈЕ ОВА ЖИВОТИЊА ИЗУМРЛА ЈОШ У ЛЕДЕНО ДОБА.

Италијан

АНЂЕЛО КОРСАРО

ПРЕШАО ЈЕ НА ШТУЛАМА 800 КМ, ТО ЈЕСТ РАЗДАЉИНУ ИЗМЕЂУ КАТАНИЈЕ И РИМА.

СРЕДЊЕВЕКОВНИ

ПИСАРИ НОСИЛИ СУ МАСТИОНИЦЕ И ДРЖАЧЕ ЗА ПЕРА ЗАКАЧЕНЕ ЗА ОПАСАЧ.

ДЛЕТО

ПРОНАЂЕНО У ЛОНДОНУ ЗА КОЈЕ СЕ СМАТРА ДА ЈЕ СТАРО ПРЕКО 1800 ГОДИНА, ПОШТО ЈЕ НАОШТРЕНО, БИЛО ЈЕ ДОБРО КАО НОВО.

КОЛОЊСКА ВОДА

КОРИСТИЛА СЕ У 18. ВЕКУ У НЕМАЧКОЈ ЗА ДЕЗИНФЕКЦИЈУ УСТАЈАЛОГ МЕСА, КАО СРЕДСТВО ПРОТИВ ТРОВАЊА И КАО ЛЕК ПРОТИВ ЗУБОБОЉЕ.

1484/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

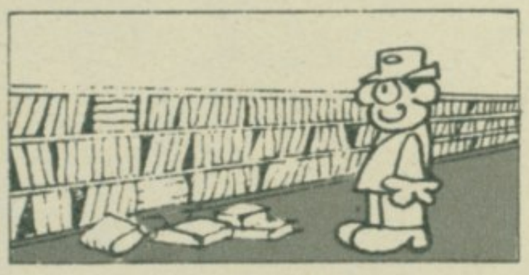

● када би се једна до друге поређале све полице Јавне библиотеке у Њујорку, њихова дужина износила би 130 километара.

● група стручњака Уједињених нација израчунала је да, ако се задржи садашња стопа раста становништва, до 2305. године на земљи ће живети преко десет милијарди људи.

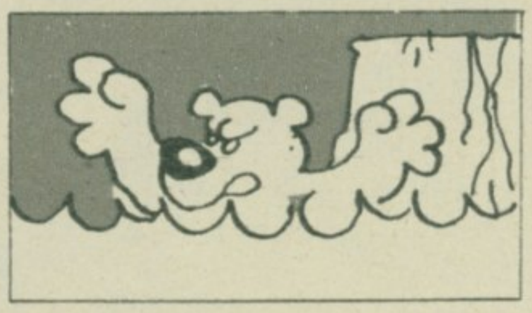

● поларни медвед може да плива без одмора неколико сати брзином од седам километара на час.

● британски научници са Универзитета у Манчестеру изумели су метод за борбу против магле која је често узрок саобраћајних несрећа. Они су успели да разбију маглу прскајући је воденим капљицама са електричним набојем и тако је претворе у кишу.

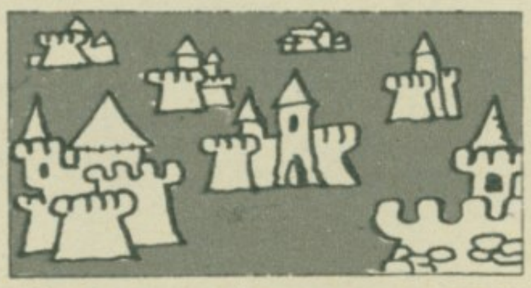

● Долина Аосте, на северу Италије, је област са највише средњовековних замака и тврђава на свету. Има их укупно 130, односно, на сваких седам квадратних километара по један.

● стари Римљани волели су да празнују. Тако су у доба Нерона (54—68) радили само 189 дана, а 176 дана су се одмарали.

● грађани Ливерпула (Велика Британија) одлучили су да овековече своје суграђане „Битлсе" и подигну им грандиозан споменик који ће коштати око два милиона динара.

● британски научници из Националног института сматрају да су успели да пронађу ефиксану вакцину против лепре од које и данас у свету болује око 15 милиона људи. Лекови који се тренутно примењују нису у стању да успешно савладају све облике ове опаке болести.

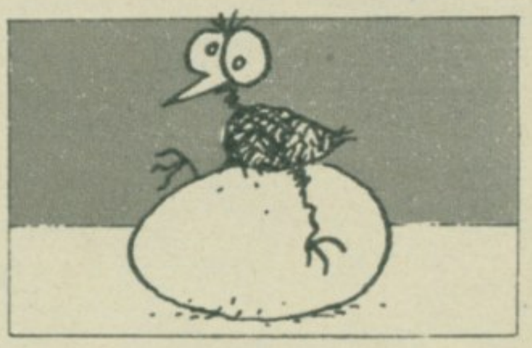

● јаје које носи женка новозеландске птице киви дугачко је од 8 до 13 сантиметара, а тешко је између 450 и 500 грама.

● познати холандски сликар Ван Гог је, кажу, за живота продао само две своје слике за које је добио осамдесет два долара.

● китовим очима веома би сметала слана вода да немају жлезде које луче једну врсту заштитне масти.

● стари Астеци нису ратовали да би проширили своје територије и убијали противнике, већ да обезбеде што већи број затвореника које су касније жртвовали својим божанствима.

СВЕМОГУЋА СИЛИКОНСКА ТЕХНОЛОГИЈА

Употреба вештачких сателита унела је током последњих двадесетак година револуционарне промене у човеков живот. Разна метеоролошка, технолошка и друга истраживања, вршена са сателитске путање око Земље, донела су низ нових података од непроцењиве важности за даљи развој науке и технике.

Уз помоћ сателита успостављена је телекомуникацијска веза на великим раздаљинама и направљен први светски навигациони систем, а у будућности, бар како предвиђају стручњаци, вештачки Земљини пратиоци моћи ће да се употребе и за добијање електричне енергије.

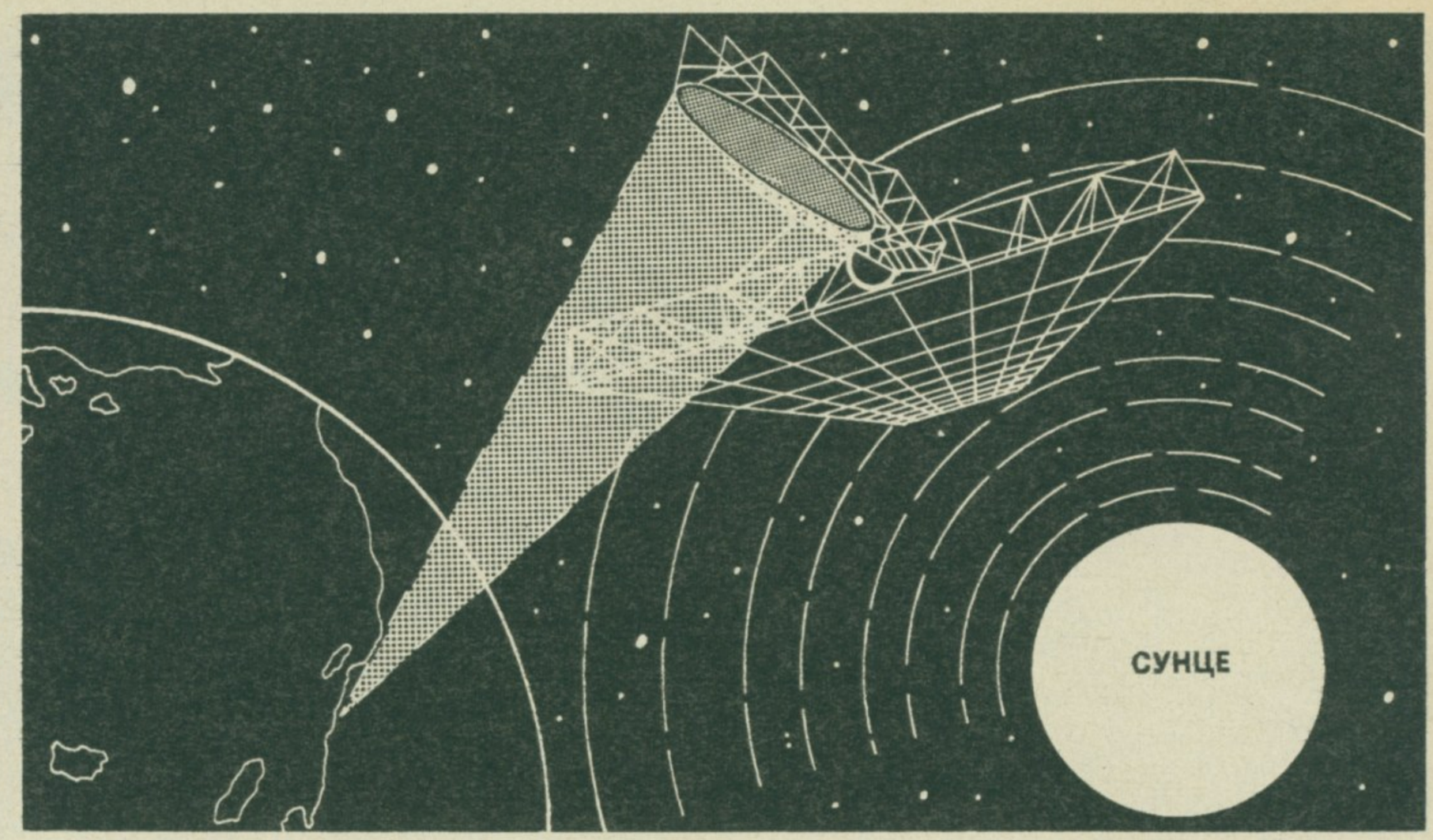

СУНЦЕ ЋЕ ГРЕЈАТИ И НОЋУ

ВОДЕЋЕ СВЕТСКЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ ЗА СВЕМИРСКА ИСТРАЖИВАЊА НАПРАВИЛЕ СУ ИДЕЈНИ ПРОЈЕКТ ЗА ИЗГРАДЊУ ОГРОМНОГ СОЛАРНОГ САТЕЛИТА. РЕАЛИЗАЦИЈА ЗАВИСИ САМО ОД НОВЦА — ЦЕНА ЈЕ ОКО 1,6 БИЛИЈАРДИ НОВИХ ДИНАРА.

ПОЧЕТАК КОСМИЧКЕ ЕРЕ

Први успешан покушај лансирања вештачког сателита у космичка пространства остварен је 4. октобра 1957. године. Тог историјског дана Земља је добила свог првог „сапутника" који је представљао дело људских руку — совјетски **спутњик-1**.

Месец дана касније лансиран је други сателит, **спутњик-2**, у коме се налазила и посада — пас Лајка, прво живо биће које је путовало васионом. Лајка се, истина, никада није вратила на нашу планету јер приземљење космичких летелица још није било решено, али је живела све до предвиђеног рока и доказала да живо биће може да опстане у васиони.

Успеси скраја пете деценије овог века означили су почетак једне нове космичке ере. Совјетски и амерички стручњаци убрзали су рад на пројектима за освајање неиспитаних небеских простора и већ у току следећих неколико година остварили низ успешних путовања у свемир у којима је учествовао и човек. Шездесетих година прве вештачке сателите почеле су да конструишу и друге развијене земље Запада.

Први британски сателит избачен у орбиту изграђен је 1962. године у сарадњи са Американцима, зато је и назван енглеско-амерички (Anglo/US) сателит. Његов задатак био је да, кружећи Земљином путањом , обави одређене експерименте за потребе британског научноистраживачког института за питање космоса.

Британија је већ 1967. године почела самостално да производи вештачке сателите. Заједно са неколико водећих светских космичких лабораторија сарађивала је и у изградњи пројекта INTELSAT, сателитског система који данас управља радом многобројних телефонских и телевизијских мрежа широм света.

Пријавила се и за учествовање у пројекту EUTELSAT који ће у блиској будућности омогућити успостављање 5000 нових телефонских мрежа за комуникацију између најудаљенијих делова Земљине кугле.

Грана у којој је британска космичка компанија „Бритиш Аероспејс" постигла најзапаженије успехе и стекла значајна светска признања је такозвана **соларна технологија**, млада наука која, поред осталог, проучава и могућност коришћења Сунчеве енергије за погон различитих сателита.

ПЛАТФОРМА ЗА УПИЈАЊЕ СУНЦА

Најновија истраживања лабораторије обухватају експерименте који ће, ако се покажу изводљивим, донети још једну револуционарну новину — огроман Сунчев потенцијал моћи ће да се, посредством специјалних сателита, претвара у електричну струју.

Први идејни пројект за претварање соларне у електричну енергију израдио је још 1968. године амерички научник др Питер Глејзер. Његова замисао није реализована јер је изискивала огромна материјална средства која су у том тренутку морала да се издвоје за друга важнија истраживања у свемиру.

Због знатног повећања цена нафте на светском тржишту и бојазни да се овај енергетски потенцијал може једног дана исцрпсти, питање претварања сунчеве енергије у струју постало је поново актуелно, а нова достигнућа у области силиконске технологије учинила су да изградња оваквог пројекта постане ближа стварности.

Пројект за сада још у идејној фази, обухвата изградњу свемирске платформе дугачке 24. км и широке 5 км — која ће се састојати од милиона силиконских ћелија потребних да се топлота Сунца, кроз специјални процес „фотоволтаже", трансформише у струју.

Испитивања на овом пољу истовремено се врше и у британским и у америчким научноистраживачким центрима. Американци су, додуше, пројекту пришли са више резерви. Даље финансирање експеримената зависи од одлуке Беле куће која ће свој дефинитиван одговор, за или против, донети јуна ове године, када подробно испита резултате свих досадашњих проба и анализа.

СВЕМИРСКИ ЏИН

По замисли британских стручњака, сателит за пријем и трансформацију соларне енергије треба да буде сграђен у космосу, у такозваној доњој Земљиној орбити, одакле ће се снагом сопствених мотора „подићи" до своје сталне орбите, удаљене 36 хиљада километара од екватора.

Према космичким законима, сателит на толикој удаљености од Земље задржава статичан положај у односу на нашу планету. Сличан принцип користи се и у изградњи и лансирању телекомуникационих сателита.

Конструисање овако велике космичке летелице неће бити нимало једноставно јер до сада није направљен сателит чак ни приближних димензија. Иако ће у својој орбити бити изван утицаја сила Земљине теже, соларни сателит би, по прецизно извршеним проценама, када би се налазио на Земљи, тежио 45 хиљада тона!

Марљиви пројектанти израчунали су да ће за површину сателита која је окренута Сунцу бити потребна мрежа од 21 билиона силиконских ћелија. Колико је то, најбоље говори податак да је тренутни капацитет светске индустрије 2,5 милиона силиконских ћелија годишње.

БЕСПЛАТНО И НЕИСЦРПНО

С обзиром на опсежност радова и материјалне издатке које изградња сателита захтева, „Бритиш Аероспејс" покушава да и остале развијене земље Европе заинтересује за учешће у пројекту.

До сада није направљен тачан прорачун колико ће овај јединствен космички подухват коштати, али се процењује да би изградња достигла цифру од 38 билиона фунти, што је 1,6 билијарди нових динара. Свота је заиста баснословна и тешко замислива, али британски стручњаци тврде да би се уложена средства, кроз коришћење електричне енергије, исплатила за свега 30 година.

Јуна ове године у француском граду Тулузу одржаће се Европска конференција за проблеме васионских истраживања на којој ће се, бар како се очекује, Француска и Немачка придружити соларном пројекту. Ако се предвиђања остваре, биће то одлучујући корак ка реализацији прве „сателитске електричне централе" у историји човечанства.

У једном се сви слажу: економичност „соларног горива", које је потпуно бесплатно и неисцрпно, не треба уопште доводити у питање.

М. Ш.

ОСТАЛИ СУ ГОЛУБОВИ

СПРЕМНО УВЕК СТО ЛАЂА!

У бици за Голубац 1428. године, према запису монаха Радослава из оближњег манастира Далше, од турске и угарске војске страдало је и околно становништво. По уговору који је тада закључен између зараћених страна, Турци су задржали Ниш, Крушевац и, наравно, Голубац, док су Ђурђу Бранковићу вратили остале освојене крајеве Србије признајући га за деспота. Поражени угарски краљ Жигмунд склопио је са Турцима примирје на три године. Задржавши се на обали Дунава, они су оправљали оштећени Голубац, али стално на опрезу. Због тога су га претворили у праву војну базу у чијем се пристаништу увек налазило сто лађа спремних да, ако устреба, сваког часа крену у напад преко Дунава.

НЕВОЉЕ УДОВИЦЕ ЈЕЛЕНЕ

Када су Турци 1432. године упали у Влашку, протерали војводу Дракула и почели да руше градове на Дунаву, Голубац је опет страдао, непосредно пошто га је, заједно са другим утврђењима, краљ Жигмунд предао немачком реду витезова. И као да му је било суђено да никада нема дужег мира: под његовим дебелим, каменитим зидовима опет се ратује 1437. године. Турци су се поново одупрли налетима Угара, Пољака и Чеха, задржавши Голубац све до 1944. године, када је по споразуму у Сегедину предат српском деспоту Ђурђу Бранковићу. Под српском управом је све до 1458. односно још кратко после деспотове смрти. Ђурђев наследник деспот Лазар тада склапа мир са Турцима, што му омогућује да се учврсти на власти и прошири територију на рачун Угарске, освојивши Ковин, Ласловар и још неке градове. Међутим, изненадна смрт овог деспота навела је његову удовицу Јелену да са Угарском поведе преговоре о замени територија. Поред тек освојених Ковина и Ласловара. преговарало се и о Голупцу. Али, он је, вероватно у августу 1458. године, поново пао под турску управу.

БОЈ ПОД ЛАСЛОВАРОМ

Пре Голупца Турци су освојили и неке мање градове и утврђења око Кладова, а сада су његовим заузимањем обезбедили границу на Дунаву: владали су Голупцем на улазу у Ђердапску клисуру и градом Вишесавом на излазу из ње. А када је 1459. године Србија потпуна пала под њихову власт, Турцима је био широко отворен пут за убрзано напредовање према северу, односно према старом противнику — Угарској. Већ следеће године султанова војска је продрла на угарску територију и опседала Ласловар, насупрот Голупца. Међутим, овај поход, највероватније, за Турке није био успешан.

ПОД ЗАСТАВОМ ЗМАЈА ОГЊЕНОГА

Иако су Турци опет завладали Голупцем, борбе око њега не престају и град прелази из руке у руку. Година 1481. помиње се у историјским документима по бојевима, опет за Голубац. Наиме, тада је велика угарска војска, потпомогнута Србима избеглицама под вођством деспота Вука Бранковића, познатог у народним песмама као Змај Огњени Вук, затим Павла Кињажија и Владислава Розгонија победила смедеревског заповедника Скендер-бега и разбила турску дунавску флоту. Четврти из ове храбре групе, Јован Јакшић, полази са својим одредом у извидницу и наилази на голубачког заповедника са хиљаду војника. Увидевши да је пораз неминован, Турчин покушава да се бекством спасе. Међутим, Јакшић га стиже пред самом капијом Голупца и сабљом му скида главу. Тада је заузет не само овај град, већ и браничевска област код Пожаревца, а хришћанска војска допрла је до Крушевца, одакле се ипак морала повући.

Текст: **И. Лончар**
Снимци: **М. Вујовић**

СТРУЈЕ ОКО БАБАКАЈА

Голубачки град штитила је и ова стена, звана Бабакај, стотинак метара удаљена од обале, јер су јаке струје носиле лађе право на њу. Да би се избегао бродолом, морало се пловити ближе Голупцу, а то је често значило наћи се на домету његових топова или стрела. Дунав остаје граница између Турске и Угарске све до пада Београда 1521. и Мохача 1526. године у турске руке. Тада се граница између ова два љута непријатеља помера даље на север. Тиме Голубац није изгубио значај нити је дочекао мирније дане. У два наврата 1514. године заузимају га левенти, војници из Молдавије, али је опет под Турцима, и то врло дуго, све до њиховог пораза под Бечом 1683. Око 1688. заузео га је аустријски цар Леополд и био принуђен да га напусти већ 1699. Под аустријском влашћу опет је у периоду од пожаревачког, 1718. године, до београдског мира 1739. Турци га држе све до 1788, када у доба Кочине крајине прелази из руке у руку. У време првог српског устанка извесно време је у власти побуњеника, затим од првог до другог устанка опет под Турцима. Најзад, 1867. године, као и остали градови и насеља, коначно је потпуно предат Србији. Посаде га напуштају, и Голубац, око којег су се водиле толике битке и спорови, бива препуштен времену и — голубовима.

У КАРИПСКОМ МОРУ ПРЕ 39 ГОДИНА

МЕЂУ АКУЛАМА

Поіођен торйедима далеко од домоьине, сйлитски брод је брзо тонуо. Они који су усйели да се сйусте у море уіледали су црна йераја немани

Гледајући Кузму Гамулина, поморског капетана из Сплита, како поносно стоји на командном мосту брода којим је заповедао, једна страна туристкиња одушевљено је узвикнула:

— Капетане, ви сте као краљ!

— Не, ја сам овде бог! — мирно је одговорио стасити морски вук.

Жена која је задивљено гледала наше море, капетана Гамулина и његов брод, није ни слутила да се обратила човеку изузетног поморског и животног искуства. Шта би тек рекла да јој је испричао бар један од својих бројних доживљаја на мору?

ПРЕКО АТЛАНТИКА У — РАТ

Као изданак познате породице морепловаца из Јелсе, Кузма се после поморске школе у Бакру и пловидбе на пароброду „Сава“ почетком другог светског рата укрцао на „Лину Матковић“, пароброд велике обалне пловидбе бродарског друштва „Матковић“ из Сплита.

Овај брод наше тадашње трговачке морнарице, изграђен 1914. године, напустио је у јесен 1940. године ужарено подручје Средоземља. Главу је спасавао и бродовласник Иво Матковић који се са супругом укрцао на брод пре него што је његова крма засекла таласе на путу према грчким водама. Ову земљу су управо тада, 28. октобра 1940. године, напале италијанске трупе.

Док су свуда око „Лине Матковић“ трештале авионске бомбе, претећи да је сваког часа пошаљу на дно, капетан Гамулин је одлучио да исплови из пирејске луке. Брод је под окриљем ноћи без дозволе запловио према Порт Саиду, иако његова посада није знала план минских поља.

У тој неизвесности имали су среће: наишли су на енглески патролни брод који им је дао сигнал да га следе. И без дозволе за пловидбу, „Лина Матковић“ је прошла кроз Суец и Аден чак до Дурбана луке у провинцији Натал, у Јужноафричкој Републици.

Тако је посада овог југословенског брода, изнурена путовањем и немогућности да набави храну, дочекала и Нову 1941. годину. Али, тада им се срећа осмехнула: у непосредној близини нашао се један грчки брод. Његови морнари су са нашим поморцима поделили све што су имали.

Добивши сутрадан тако важну дозволу за пловидбу „Лина Матковић“ се запутила преко Атлантика. Пловила је право у — рат.

ПОМОЗИ МИ, ПОМОЗИ!

Јездила је америчким водама, за рачун савезника, у подручју где су немачке подморнице слале на дно стотине бродова под различитим застава. Морнари са нашег парода често су гледали како Хитлерове подморнице плове упоредо с њима и сваког часа очекивали експлозију торпеда, потапање, смрт у баскрају океана. Нерви су били на

Неустрашиви капетан Кузма Гамулин

измаку снага и разумног расуђивања.

Ипак, пловећи из Њу Орлеанса у Кристобал, капетан Гамулин и његова посада нису успели да избегну оно од чега су страховали сви бродови у то време.

Била је тешка, спарна ноћ 9. јуна 1941. године када их је из сна тргла експлозија. Нико ко није доживео тренутке тог безнађа не може да опише како су се осећали људи са „Лине Матковић“. Изгледало је као да им бродски под нестаје испод ногу, да се све суновраћује и нестаје у бездан.

Брзо долазећи к себи од првог шока, капетан Гамулин успео је да зграби из кабине само нож. У њој су остали новац, документи одећа. Одмах је организовао спасавање и посада је без панике спустила чамац у воду. Али, сви чланови

ТРУБАДУР ИЗ АУСТРАЛИЈ

Лирорепа птица припада најдрагоценијим врстама животиња аустралијском континенту. Мужјак има велики реп који приликом шепурења подсећа на облик старог инструмента лире.

Ова дугонога, краткокрила и дугорепа птица насељава источне обале Аустралије, углавном густе шикаре, брежуљкасто или каменито тле где су пукотине између стена прекривене трулим биљем. Зато је потрага за лирорепом птицом и опасна јер лишћем маскиране пукотине знају да приреде и непријатна изненађења.

Природњак аматер Емброуз Прет, међутим, имао је среће. Баш у тренутку кад је изгубио сваку наду да ће успети изблиза да види и чује ову фамозну птицу, сазнао је да у једној усамљеној кући у брдима, четрдесетак километара од Мелбурна, живи Едит Вилкинсон која је чак успела да припитоми једну од њих.

Неколико дана касније он и његова породица присуствовали су представи због које је, како сам каже, вредело допутовати и из најудаљенијег краја света.

Имитатор без премца

Лирорепа птица долетела је до те мере распевана да их није приметила кад се у тренутку, грациозним скоком, нашла на платформи у висини прозора који је Едит специјално за њу поставила. Био је то прави примерак врсте — мужјак у свом најлепшем издању.

— Хеј ти — обратила му се Едит смиреним тоном.

— Хеј ти — чуо се одговор савршено сличан по боји и тону Едитином гласу.

Пошто је мало осмотрио околину, лирорепи је знатижељно и опрезно завирио у собу. Дошљаци су стајали као укопани. Једно време их је посматрао својим продорним црним очима а затим отворио кљун и „закикотао“ се попут аустралијског водомара, кокабуре. У ушима им је забрујало. Тон је, међутим, био све јачи и разузданији тако да су с олакшањем дочекали смиривање ове необичне навале смеха.

Док је испуштала последњи тон, птица је мало устукла и изненада раширила реп изнад главе. Посматрачима је застао дах. Само неколико секунди пре тога чинило им се да је реп јединствене боје, а сад су се дивили прелепим нијансама које су правиле облик лире.

Скривен иза ове блештаве позадине, лирорепи је извео необичан рецитал имитирајући гласове бар двадесетак аустралијских птица — дрозда, звиждовке, царића и многих других.

Наједном се песма измешала са звуковима средине у којој живи човек. У овом пустом крају одјекнула је сирена аутомобила, шум мотора, бректање парњаче, лавеж, смех, плач детета, све оно што је ли-

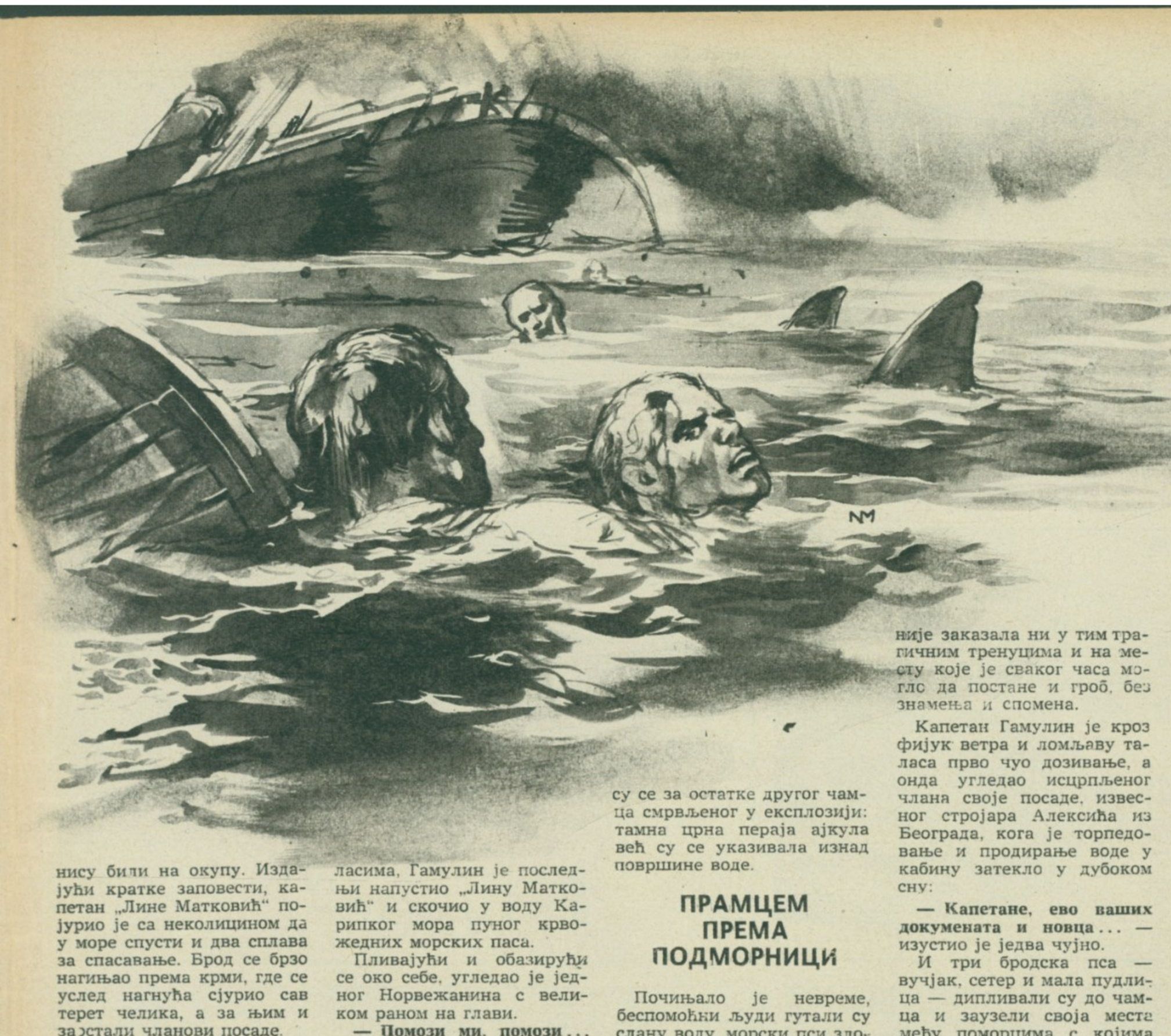

нису били на окупу. Издајући кратке заповести, капетан „Лине Матковић“ појурио је са неколицином да у море спусти и два сплава за спасавање. Брод се брзо нагињао према крми, где се услед нагнућа сјурио сав терет челика, а за њим и заостали чланови посаде.

Кад су сплавови и чамац већ били ван брода, на таласима, Гамулин је последњи напустио „Лину Матковић“ и скочио у воду Карипког мора пуног крвожедних морских паса.

Пливајући и обазирући се око себе, угледао је једног Норвежанина с великом раном на глави.

— **Помози ми, помози...** — дахтао је немоћни човек.

У последњи час ухватили су се за остатке другог чамца смрвљеног у експлозији: тамна црна пераја ајкула већ су се указивала изнад површине воде.

ПРАМЦЕМ ПРЕМА ПОДМОРНИЦИ

Почињало је невреме, беспомоћни људи гутали су слану воду, морски пси злокобно су кружили око бродоломника. Али, људскост није заказала ни у тим трагичним тренуцима и на месту које је сваког часа могло да постане и гроб, без знамења и спомена.

Капетан Гамулин је кроз фијук ветра и ломљаву таласа прво чуо дозивање, а онда угледао исцрпљеног члана своје посаде, извесног стројара Алексића из Београда, кога је торпедовање и продирање воде у кабину затекло у дубоком сну:

— **Капетане, ево ваших докумената и новца...** — изустио је једва чујно.

И три бродска пса — вучјак, сетер и мала пудлица — дипливали су до чамца и заузели своја места међу поморцима с којима су пловили!

„Лина Матковић“ потонула је двадесетак километара од Кристобала. Ускоро су стигли спасилачки бродови и помогли унесрећенима. Девет бродолома заувек је нестало у океанским дубинама или у чељустима ајкула.

После боравка у логору за преживеле поморце, посада нашег парода укрцала се на велики амерички брод који је бродоломнике пребацио у Њујорк. Одатле су се распоредили по другим бродовима.

Капетан Гамулин је доспео на наш брод „Јурко Топић“, настављајући да плови у конвојима или, још чешће, самостално.

— **Да бисмо спасли главу и преживели, држали смо се унапред утврђене тактике: чим бисмо чули да је неки брод потопљен торпедом, окретали бисмо прамац у том правцу јер нам се чинило логичним да немачка подморница неће и даље ловити у истом подручју усамљени брод, као што је био наш** — сећа се Кузма Гамулин. — **А брод је из Сан Салвадора журио са теретом шећера према некој од северноамеричких лука да би ускоро прихватио необичну робу: авионе.**

Вођен искусном руком капетана Гамулина, „Јурко Топић“ је преживео други светски рат, провукавши се између „сцила и харибда“ немачких подморница у најопаснијим водама света тог времена. Доцније се вратио у нову Југославију и дуго пловио под именом „Кореница“.

Да бродови умеју да причају, сигурно би рекли да је за пловидбу сваког од њих неопходан сигуран, храбар и уман — капетан.

Иван Лончар

СКЕ ШУМЕ

ПТИЦА ЗБУЊУЈЕ ПРИРОДЊАКЕ

ИЗНУРЕНА БОЛЕШЋУ, ЕДИТ ЈЕ НЕПОМИЧНО ЛЕЖАЛА ОСЛУШКУЈУЋИ ЧУДНО ГРЕБАЊЕ ПОРЕД ПРОЗОРА. УСКОРО ЈЕ ИЗА ЗАМАГЉЕНОГ ОКНА УГЛЕДАЛА ЏЕЈМИЈЕВУ ГЛАВУ.

лирорепи чуо у оближњем насељу.

Уморна од имитирања, птица је започела игру уз ритам сопствене музике. Ритмичним скакутањем напред-назад за кратко време извела је више компликованих правих играчких фигура. Птица је ову игру поновила три пута а онда поскочила у страну и отишла у потрагу за доручком.

На инсистирање гостију, Едит је поново дозвала лирорепог и, као да се обраћала неком детету, замолила га да још мало запева. Џејми, како га је она ословљавала, одазвао се молби и на „бис“ извео још једну кратку али незаборавну тачку.

Не прима мито

Едит је на време схватила да начин на који се птице обично припитомљавају у случају Џејмија није препоручљив. Јер, догодило се једном приликом да је она, верујући да ће му то годити, сакупила извесну количину црвића, гусеница и инсеката — његове омиљене хране — и оставила на полицу испред прозора. Уместо да покаже задовољство, Џејми је надувао перје и љутито гракћући ногама разбацао „оброк“ на све стране. Затим се изгубио у шуми.

Највећи део времена ова ћудљива птица проводи пребирући по земљи, лишћу и иструлелим пањевима. Наравно, у потрази за црвима, стоногама и неким мекушцима који настањују шуме у близини реке. Тада је у стању да својим снажним ногама у страну одбаци грудве земље или камење тешко и до четири килограма. Ногама, такође, гради хумке које служе као позорница на којој мужјак изводи своје изванредне концерте и приказује свој величанствени реп.

После парења женка, чији реп није као у мужјака, полаже само једно јаје величине кокошијег, светлосиве или смеђе боје, у пространо гнездо обложено сопственим перјем. Женка сама седи на јајету али је мужјак за то време не посећује. Јаја се отварају у периоду од шест до седам недеља.

Кад је једном приликом неки ловац покушао да из гнезда извади младунче, оно је гласно дрекнуло и дозвало мајку која је напала уљеза.

Средином јуна Џејми се потпуно предаје песми, а у септембру, пре него што се некуд изгуби на период од два месеца, Едити у знак поздрава поред врата оставља своја два најлепша пера облика лире. Кад се у новембру поново врати, може се приметити да је доста времена провео у богаћењу свог репертоара.

Бабо и син

Било је очигледно да између Џејмија и Едит влада чврсто пријатељство. Само неколико недеља пре доласка гостију, Едит је доживела потресну потврду његове привржености.

После једне тешке и непроспаване ноћи морала је да остане у кревету. У уобичајено време Џејми је кљуном закуцао на врата; што је био већ договорени позив Едити да изађе на веранду. Покушала је да устане, али је крварење из носа спречило. Неколико часова је непокретно лежала а онда од умора заспала. Из сна је тргао необичан шум, као да нешто гребе поред прозора њене собе. Ускоро се појавила Џејмијева глава са серенадом која је деловала као мелем. Отворивши прозор, Едит је изненађено приметила да њен „трубадур“ стоји на гомили земље коју је сам набацао до висине која му је омогућила да провири у собу.

Џејми је показао и изузетан смисао за фамилијарност. Те године је у неколико наврата са својом изабраницом и пилићима долазио у Едитино двориште. Привучена тоном који је Џејми упорно понављао, Едит га је једног дана затекла у хладовини са „синчићем“ и одмах схватила да га учи некој песми: давао му је почетну ноту све док „јуниор“ са успехом није отпевао читаву фразу.

Лирорепа је урезана на печат аустралијске владе и њена слика налази се на поштанској марки од једног шилинга.

Д. В.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

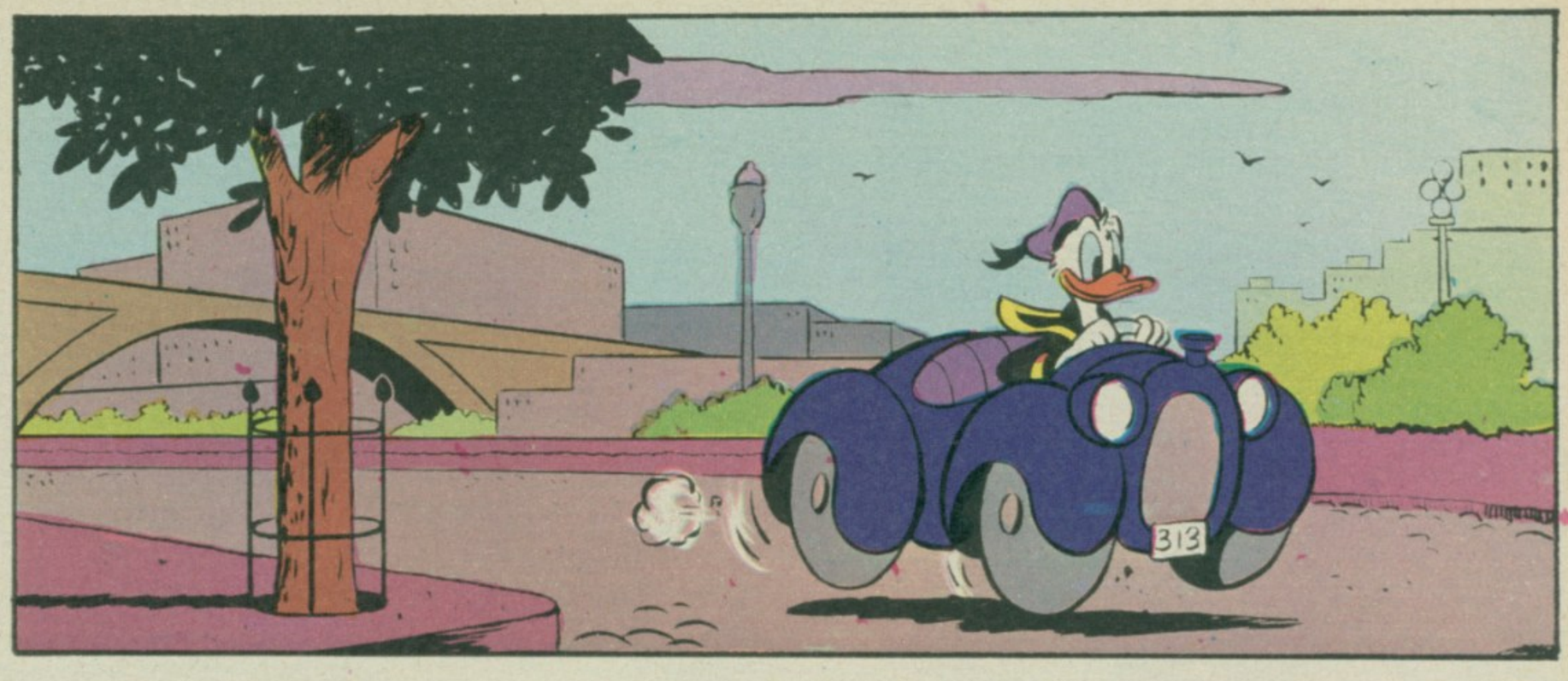

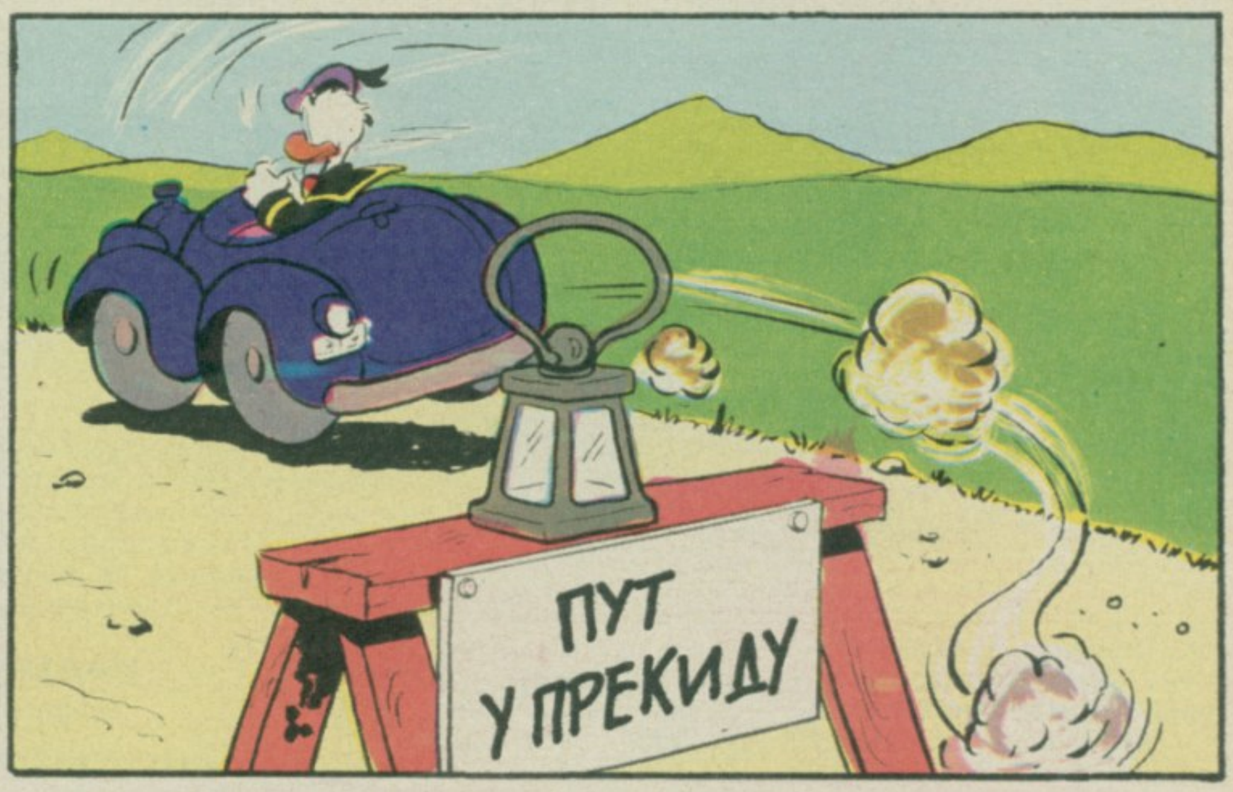

Distributed by King Features Syndicate.

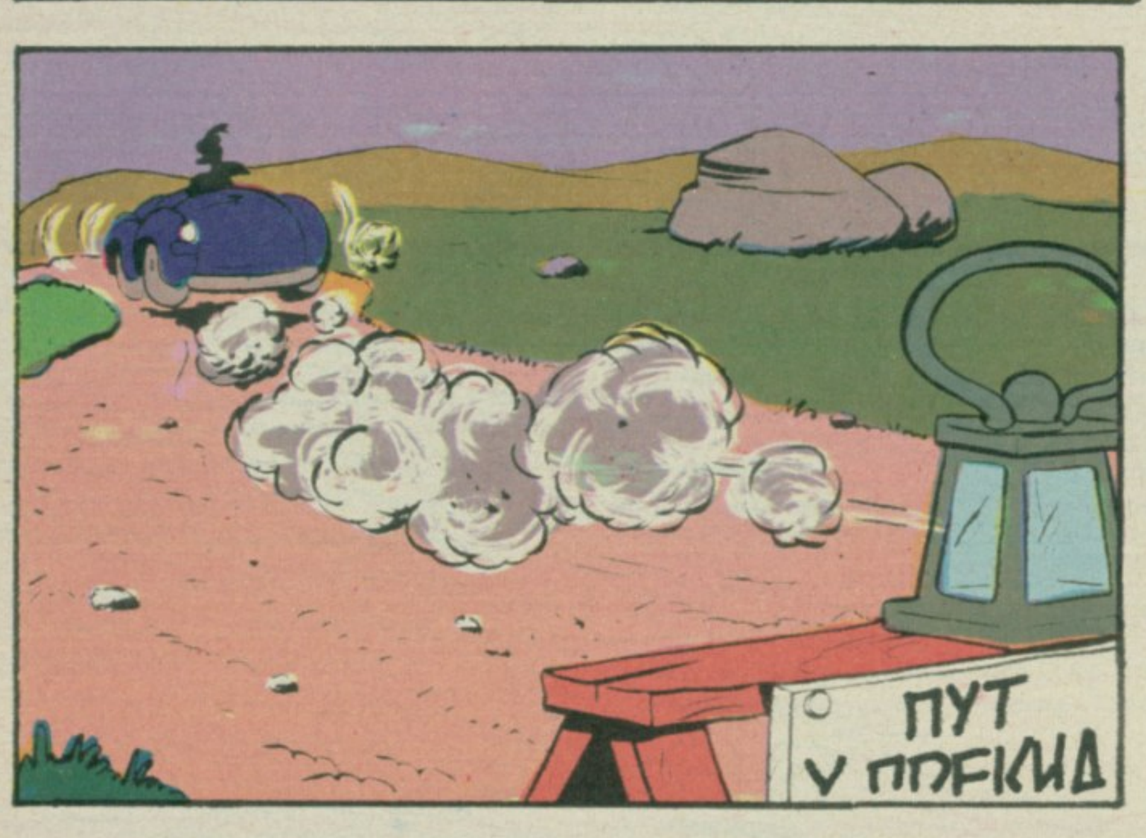

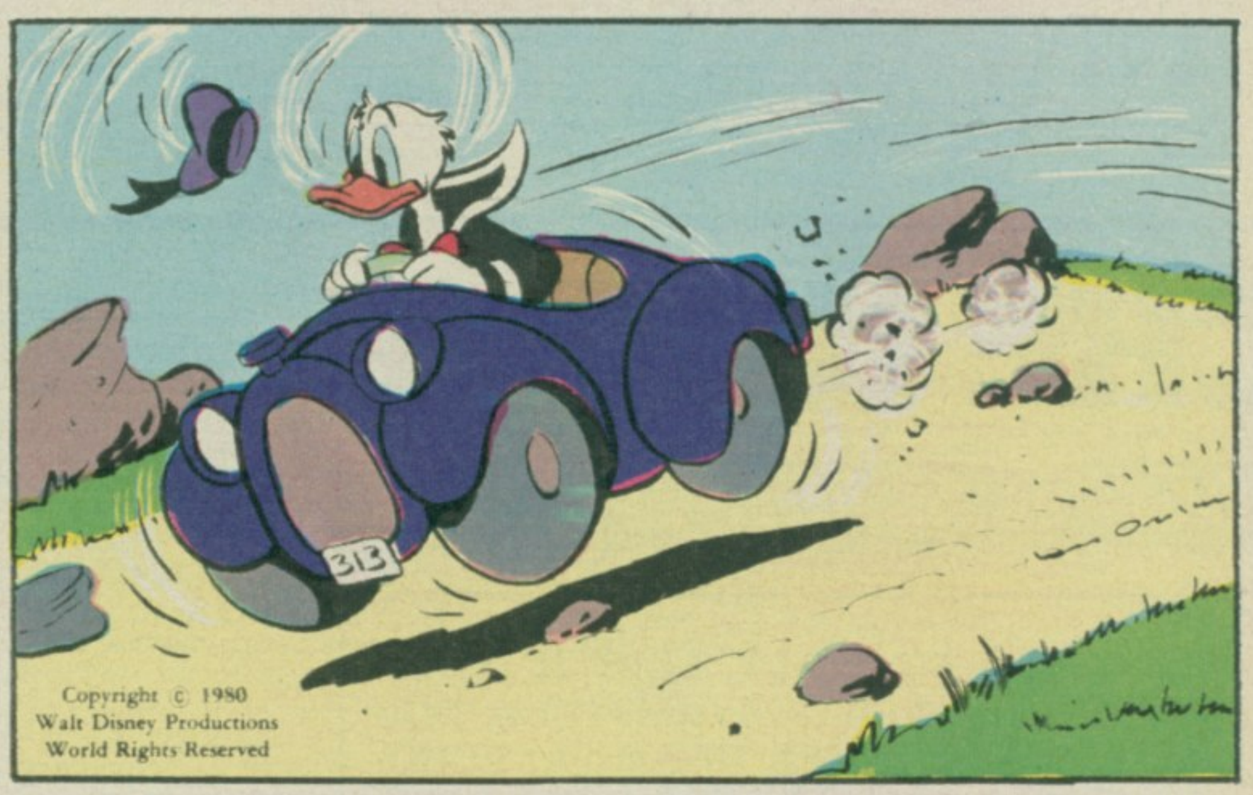

Copyright © 1980
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

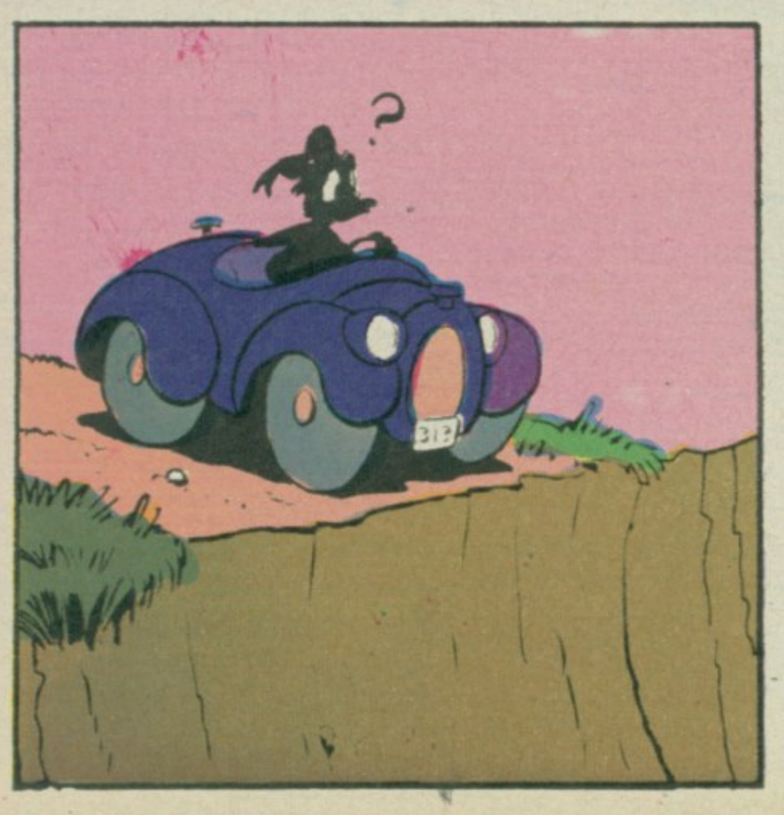

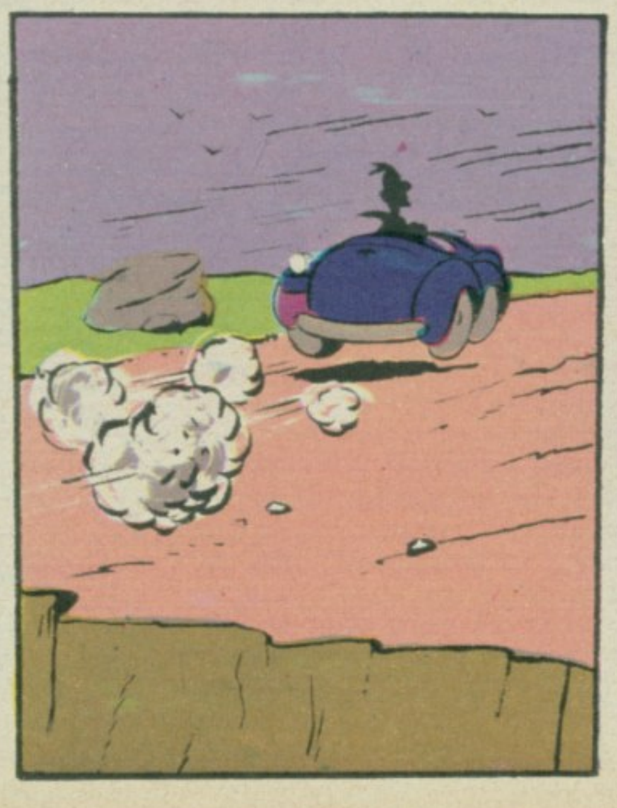

НЕОБИЧНИ КРИМИНАЛИСТИЧКИ СЛУЧАЈЕВИ

ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ

ДВА СИНА СТАРОГ БОГАТАША БЕНЦАМИНА НАТАНА СПАВАЛИ СУ НА ТРЕЋЕМ СПРАТУ, А СЛУШКИЊА И ЊЕН СИН У ПРИЗЕМЉУ. И ПОРЕД ТОГА ШТО ЈЕ ЦЕЛЕ НОЋИ БЕСНЕЛА ОЛУЈА, БИЛО ЈЕ НЕВЕРОВАТНО ДА НИКО У КУЋИ НИЈЕ ЧУО НИШТА СУМЊИВО.

Бенцамин Натан био је веома посао човек. Новац је улагао у приватне банке, а он му се двоструко враћао. Истина, једном се оклизнуо на берзи акција, али се извукао. Тако је провео цео радни век и дочекао старост у приличном богатству: имао је троспратну кућу у Њујорку, вилу ван града и неколико стотина хиљада долара на рачуну.

— Доста ми је трке, жељан сам мирног живота! — рекао је једног дана жени и повукао се из послова.

Наследила су га два сина, старији Фредерик, озбиљан и вредан и млађи Вашингтон којим баш није могао да се подичи. Вашингтон је водио раскалашан живот.

Натан је проводио старост понајвише у вили или на састанцима разноразних углавном добротворних удружења. У пролеће 1880. није избијао из летњиковца. Двадесет осмог маја изненада је бануо у Њујорк. Затекао је мајсторе како темељно преуређују унутрашњост куће. Поздравио се са слушкињом и одмах отишао у град.

РЕЋИ СТАРОМ ДА УСТАНЕ!

Пођодне се стари Натан јавио слушкињи телефоном и обавестио је да се неће враћати у летњиковац.

— Припремите ми лежај у салону на другом спрату, сутра је годишњица смрти моје мајке, остаћу у Њујорку!

Салон није имао лежај, па га је слушкиња начинила од душека које је ложила на под. Богаташ није желео да узнемирава синове, мада је на трећем спрату било слободних соба.

Увече је дошао кући раније, поразговарао са Фредериком и Вашингтоном и пошао на починак. Фредерик је отишао код пријатеља. Вратио се око једанаест. Застао је код отворених врата салона, измењао са оцем неколико речи и пожелео му миран сан.

Млађи син Вашингтон такође је изишао у град, али се вратио тек око поноћи. Обишао је неколико барова, свратио код пријатељице и дошао кући када је пљусак, који се у међувремену сручио, попустио. И он је застао код салона. Шапатом је позвао оца мислећи да је будан. Пошто се старац није одазвао, Вашингтон се на прстима попео у собу. Спава, помислио је.

У приземљу су спавали слушкиња, средовечна, припроста жена и њен одрастао син који је показивао знаке тупавости.

Око један по поноћи почела је да бесни олуја. Пред зору је престала. Освануло је сунчано јутро. Вашингтон се пробудио умирући од жеђи. Прескачући крш који су у приземљу начинили мајстори, потражио је у кухињи сок. Док је пролазио поред братовљеве собе, кроз одшкринута врата видео је да овај ради гимнастику. И Фредерик је спазио њега. Довикнуо му је:

— Реци старом да устане, морамо у град!

Вашингтон је свратио у салон да пробуди оца и устукнуо. Очево унакажено тело лежало је на средини салона. Бенцамин Натан би био је убијен. По испретураним стварима видело се да је старац пружао отпор злочинцу. Добио је четрнаест удараца металном шипком.

Из сефа је узето 600 долара. Нестали су и скупоцен стари часовник и три дијамантске игле.

ЗАГОНЕТНО УБИСТВО

У то време Њујорк је имао око милион становника и полицију са скромним техничким помагалима. Дактилоскопије није било, па отисци прстију нису значили баш ништа. Шеф полиције Џорден одмах је дошао на увиђај.

Салон је личио на поприште. Убица није журио: после злочина чак је мирно опрао руке у лавору на сточићу!

Џорден је пажљиво прегледао салон, а онда обишао све просторије куће и улазна врата. Када је, на крају, сабрао чињенице, видео је да се нашао пред потпуно загонетним убиством. Прво, кућа је била закључана: значи, убица је имао кључ. Друго, старца је пробудио шум обијања касе, отворио је очи, погледао, а није узвикнуо; то је јасно говорило да је крадљивац био њему познато лице. Треће, богаташ није викнуо чак ни када је нападнут шипком; зашто? Четврто, нико у кући ништа није чуо, што је, и поред олује која је беснела, било невероватно. Питања су се наметала сама, а Џорден није имао одговор ни на једно од њих.

Расписана је награда од 47 хиљада долара ономе ко пронађе убицу и реши овај замршени злочин.

Разуме се, сумња је одмах пала на лица која су се критичне ноћи нашла у кући. Џорден је детаљно испитао кретање и понашање сваког од њих. На убицу му је највише „мирисао" Натанов млађи син Вашингтон. Међутим, не само он већ и сви који су се у време убиства затекли у кући описали су сваки детаљ свог кретања тако искрено да је шеф полиције дигао руке од тражења убице међу њима. У ствари, он није имао никакав доказ о било чијој кривици.

ШТА ЈЕ КРИО МЛАЂИ СИН

Време је пролазило а убица Бенцамина Натана није откривен. Штампа у Америци позабавила се случајем, али ни то није помогло да се размрси загонетка. Полиција је извршила неколико хапшења. Узалуд. После извесног времена морала је да пусти осумњичене јер није имала доказ о њиховој кривици. Грађани су почели да се јављају писмима: један је видео ово, други оно... Сва та обавештења била су без икакве користи за истрагу.

Адвокат Томас Данфи, на пример, једне вечери у друштву направио је читаву теорију о томе како је почињено убиство Бенцамина Натана. Неко га је „откуцао" полицији. Ухапшен је. Неспоразум је ипак разјашњен.

После извесног времена случај је пао у заборав.

Вашингтон Натан умро је у Паризу 1892. у четрдесет четвртој години. У Паризу је провео добар део живота страћивши на пиће, коцку и жене све што му је остало после очеве смрти. Његова околина запазила је да га нешто мучи и да у себи носи неку мору, али је на томе и остало. Ако ју је одиста имао. Вашингтон је тајну понео у гроб.

Шеф полиције у Њујорку Џорден завршио је само неколико месеци после загонетног уморства. Сви његови пријатељи и колеге тврдили су да је пресвиснуо од муке што није могао да реши случај убиства Бенцамина Натана.

М. Т.

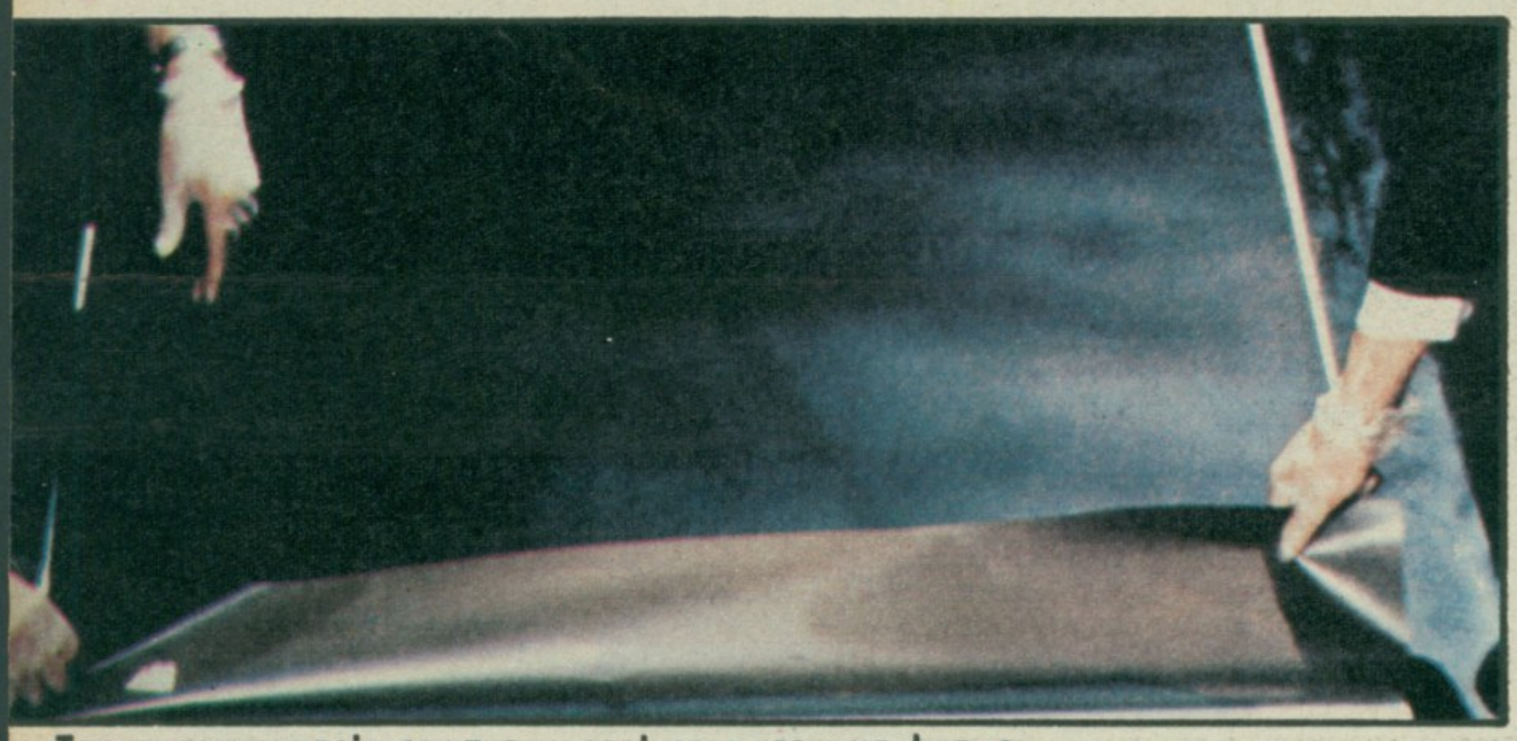

Техничари скидају заштитни слој са полароид-филма . . .

. . . и откривају највернију репродукцију на свету

Сликано је кроз џиновско сочиво са отвором бленде од 10 сантиметара

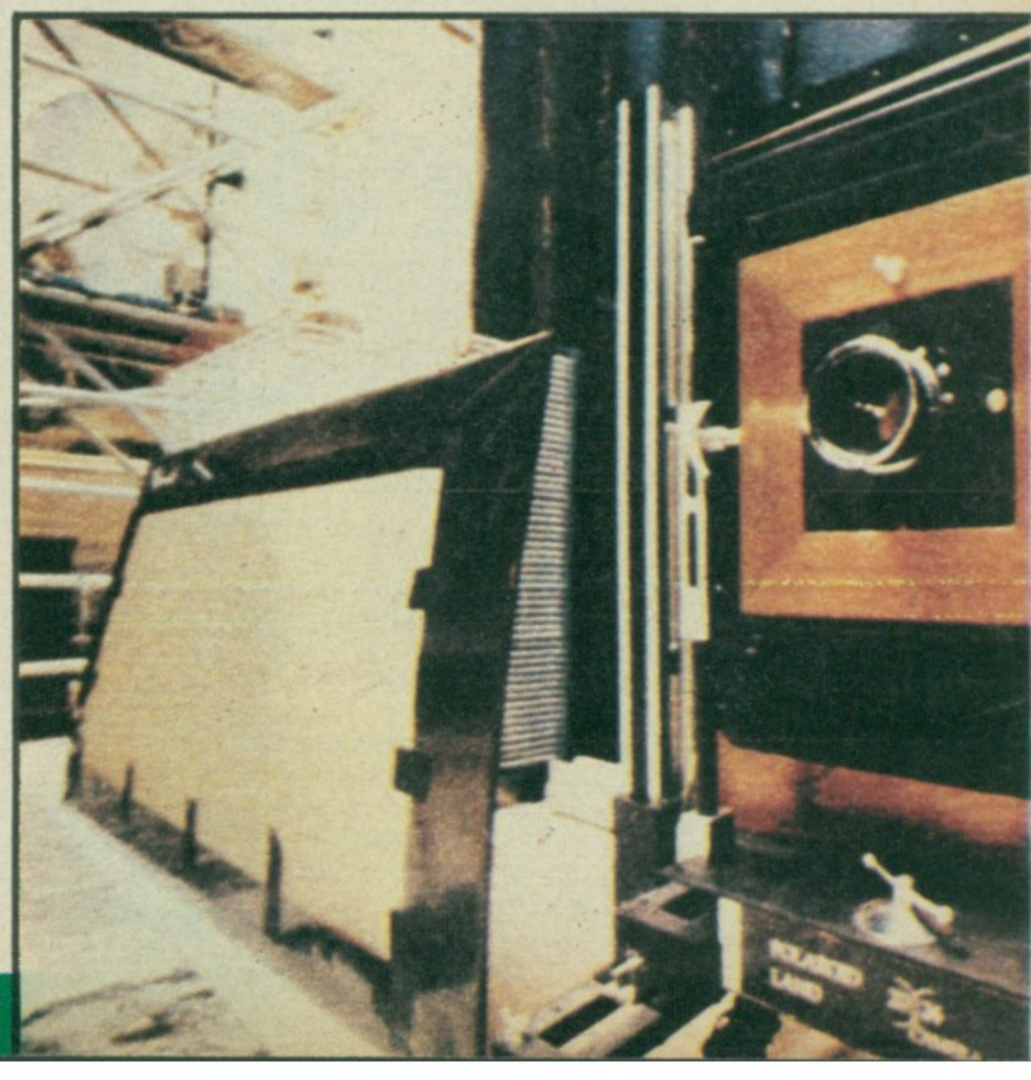

Испред Рафаеловог ремек-дела „Христово преображење“ у Ликовној галерији у Ватикану израсла је прошлог пролећа конструкција од челичних цеви висине ниже троспратнице. Када су скеле обложене црним пластичним плочама као заштитом од светлости, конструкција се претворила у џиновску мрачну комору.

Потом је спреда уклопљен механизам фото-апарата одговарајућих димензија од 50 м х 60 м, причвршћен за хидраулично постоље. Међу техничарима који су се ужурбано врзмали око ње и верали по њој, читава грађевина личила је на камеру неког модерног Гуливера-туристе у земљи Лилипутанаца.

Захваљујући овој платформи Рафаелово платно репродуковано је са досад невиђеном јасноћом. Веровали или не, прва серија фотографија у боји приказује и детаље који измичу оку посетиоца у Ватиканској галерији.

Фотографије, чије димензије износе 95 одсто величине оригинала, плод су споја древне и модерне технологије: мрачне коморе, на чијем се зиду наопачке пројектује слика објектива а користили су је као помоћ у цртању уметници 16. века, и новог колор-филма који се, чим је снимљен, претвара у позитив-фотографију. Усавршила га је Америчка корпорација за полароид, која и стоји иза овог подухвата.

Изабрани део слике сниман је на четири засебна филма који би одмах у камери били развијени а касније састављени тако да образују целину широку нешто више од једног метра. Сликано је кроз џиновски отвор бленде од десет сантиметара.

Са сваке стране слике постављен је стуб од седам метара са осветљењем тако подешеним да се избегну одблесци са сјајне површине платна. За вешање држача сочива и филма употребљена је поморска опрема — најлонски конопац, чекрци и слично.

Техничари су изјавили да финим подешавањем за делић сантиметра могу помоћу ове опреме, да постигну савршену оштрину слике.

Куратор средњовековне и модерне уметности у Ватикану Фабрицио Манћинели одушевљено је изјавио да у животу није видео боље репродукције. Детаљи се, каже он, не могу тако јасно видети ни кад посматрач стоји испред сигурносне ограде три до четири метара удаљене од платна.

Нове репродукције биће врло корисне онима који проучавају сликарство. На жалост, никада се неће масовно прештампавати; полароид-техника даје само један примерак а при сваком копирању губи се доста од квалитета и знатно нарушава равнотежа боја. Стога ће неколико првих копија репродукције бити уникати.

Већина историчара уметности сматра неизвесним да ли је „Христово преображење“ насликао сам Рафаело или је оно дело његових ученика. Нове фотографије на којима је видљив сваки потез кичицом веома су ублажиле те сумње. Свако лице и сваки деталь насликани су вештином која одаје Рафаелову руку. Није вероватно да је мајстор препустио ученицима ни довршавање дела овако сложеног садржаја које је ренесансни сликар и биограф Ђорђо Вазари назвао „божанственим“.

„Христово преображење“ је последње велико Рафаелово дело. Наручио га је 1517. године кардинал Ђулио де Медичи који је касније постао папа Клемент VII. Слика приказује новозаветну епизоду у којој Исус води три своја ученика, Петра, Јакова и Јована, на високу гору где се појављују пророци Мојсије и Илија. Христ се преображава и лице и одећа зраче му белом светлошћу.

Слика је сместа постала славна. Међу безбројним Рафаеловим делима управо она изабрана је да стоји на челу сликаревог одра за време сахране у Базилици светог Петра — Рафаело је умро 1520, у раном добу од тридесет седам година. Потом је стављена на зид кардиналове римске резиденције — палате Канћелерија, а касније премештена у цркву Сан Пјетро ин Монторио.

„Преображење“ се нашло међу сликама које је из Италије однела Наполеонова војска и његови нови старатељи у париском Лувру извели су за оно време вешту рестаурацију. Француски стручњаци сматрали су да је слика веома прљава и да се боје више не разазнају под старим лаком. На несрећу, као растварач за лак употребили су соду те су на неким местима оштетили боју. То се јасно види на полароид-фотографијама.

Године 1816. слика је враћена у Ватикан где је остала до данас. Очишћена је и прелакирана у 19. веку а најновију рестаурацију извели су стручњаци Ватикана између 1972. и 1976. године. Сада, пошто су уклоњени вековни лак и прашина, боје делују врло живо и први пут је могуће видети детаље које је Рафаело оставио недовршене.

Америчка корпорација за полароид не жели да обелодани колико је коштао подухват снимања најбоље репродукције на свету, али су трошкови сигурно били поприлични, пошто је десет техничара радило на овом послу неколико недеља.

Међутим, сви учесници су задовољни и уверени да би њихово задовољство делио и велики мајстор из Урбина Рафаело Санцио.

П. С.

Челичне снеле за камеру високу као кућа

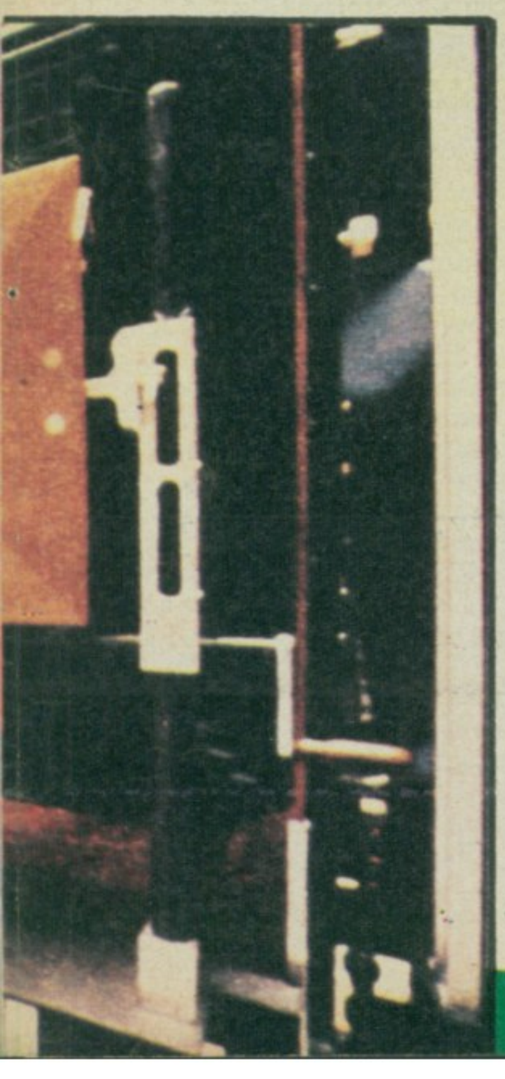

НАЈВЕЋИ СНИМАК НА СВЕТУ

НАПРАВЉЕН БЕЗ УВЕЛИЧАВАЊА

истовремено је и најбоља репродукција једног уметничког дела која је икада начињена. Ради се о »Преображењу«.

И ДАНАС СЕ КАЗУЈЕ

БЕЛА СМРТ НА МОРИНАМА

У свадбеној поворци мустобега Пакишића нашао се цвет херцеговачких муслиманских вепможа. Од оно 100 њих нико није преживео.

Била је то одиста лепа девојка. Умихана се звала. Имала је шеснаест година, али је по разборитости и одмереном држању надмашивала своју младост. Била је јединица у мајке Фатиме и оца Хајдар алајбега Ченгића, угледног феудалца из Борија код Калиновика и члана Већа жана које су сачињавали виђени муслимани Босне и Херцеговине.

У патријалхалном друштву девојка Умиханиних година сматрала се стасалом за удају. Стари Ченгић меркао је згодну прилику.

Некако у то време, крајем августа 1774. године, пут је нанео у Борије деветнаестогодишњег алибега Љубовића који се са ујаком враћао са Гласинца где је тражио девојку за женидбу. Видео је неколико, али је његово срце остало хладно. Толики пут, а џабе, размишљао је јашући коња.

Алибег Љубовић није био претерано избирљив. Његова невоља, како је мислио, била је у томе што је веровао у љубав и трагао за њом. Живео је са мајком у Оџаку код Невесиња као последњи изданак цењене херцеговачке породице. Оца и браћу изгубио је у минулим ратовима. Мати га је чувала као зеницу ока.

ДА СЕ НЕ УОБРАЗИ

Младић није знао на чија је врата закуцао када је са ујаком застао у Боријама да се освежи. Представио се домаћици Фатими: алајбег Ченгић није био код куће. Путницима је понуђен конак. Одбили су: Хтели су само да се умију и окрепе.

Умихана је још с конака приметила долазак двојице намерника. Љубовић јој се одмах допао. Сишла је у приземље да дода служавци убрус и да кроз одшкринута врата види момка из близине. Отворила их је и — нашла се пред Љубовићем!

Дуг поглед младих био је довољан да се зачне љубав. Љубовићу су се одсекле ноге: то је оно за чим је трагао. Захвалио се домаћици на пажњи и са ујаком узјахао коња. При крају сокака окренуо се: девојка му је махала с прозора. Срце му је заиграло. Запевао је.

Код куће није саставио ни три дана. Не говорећи мајци куда ће, узјахао је омиљеног белца и са слугом Марјаном кренуо у Борије. Ченгићевој кући привукао се у сумрак и са Умиханом разговарао кроз пенцер.

Заљубљени пар састајао се још неколико пута. За везу су знали Умиханина служавка Цвета и млади-

ћев слуга Марјан али је убрзо тајну открила и девојчина мајка. Ченгићка је мудро ћутала. Радовала се срећи своје кћерке и у исто време страховала да је Ченгић не разори љутит што њему, као глави куће, није одмах све речено.

Фатима је отезала да мужу каже истину. Ни мајка алибега Љубовића, којој се син у међувремену поверио, није била хитра: по њој, није ваљало журити са просидбом да се девојка не уобрази!

Оклевање двеју жена било је кобно.

ХАНУМО, ГОВОРИ!

И опет је случај умешао прсте. Наиме, догодило се да је Хајдар алајбег Ченгић у време ашиковања своје кћери морао на скуп Већа ајана у Сарајево. Тамо је први пут чуо говор мостарског богаташа и истакнутог борца у ратовима са Аустријом тридесет четворогодишњег мустајбега Лакишића. Напречац се загрејао за његове идеје. И не само то: Лакишић га је опчинио својом личношћу.

Ченгић је остао у Сарајеву неколико дана. На сваки начин настојао је да се сусретне са Лакишићем. Успео је у томе и спријатељио се с њим. Реч по реч... и неко се дотакао Лакишићеве женидбе.

— Време ти је, безбели! Не мераш довека бити момак! — готово га је укорио један старац.

Није требало већег повода да се развезе прича о Умихани лепој као цвет и да се Лакишић заљуби у девојку на „невиђено". Пружио је руку Умиханином оцу. Ченгић ју је прихватио пресрећан што ће дати кћер таквом човеку. Пожурио је кући да обрадује жену и дете.

Чувши „лепу" вест Фатима је оборила поглед, а Умихана се пресекла. Дрхтала је. Домаћин се збунио. Шта се то догађа, откуд такав дочек у рођеној кући. Леденим гласом обратио се жени:

— Ханумо, говори!

Фатима се стресла. Наједном из ње је ишчилио страх. Срећа њеног детета била је њена, срећом се не може тек тако трговати. Не да она то Забацила је главу и све испричала мужу.

Слушао је Ченгић шта се догађало иза његових леђа, а није хтео да верује, или није могао. Ипак, морао је да прихвати истину.

МЛАДИЋ ЈЕ ПОКЛЕКНУО

Умихана се спирала очевом наваљивању и претњама. Ни молбе нису помогле. Удаће се за љубљеног, или погинути. Отац није одступао. На крају је пристао на удају кћерке за Љубовића, али само ако Лакишићеви просци не дођу у заказани дан.

Фатими се указао зрачак наде. Кришом од мужа послала је двојицу рођака да пресретну Лакишићеве просце и да им кажу како је девојка већ испрошена. Истовремено, њен брат писмом је обавестио Љубовића да сместа пошаље своје просце.

Лукавство није успело: Фатимини рођаци нису пронашли Лакишићеве људе, јер су ови кренули из Сарајева уместо из Мостара па су се тако у исто време припремали и Љубовићеви и Лакишићеви сватови.

Збрка би била потпуна а брука неизбежна да Лакишић није сазнао о Љубовићевој вези са Умиханом и о сватовима које овај скупља. Послао је младићу поруку да изиђе на двобој.

Љубовићева мајка се престравила: како да тако рећи голобради момак подели мегдан са искусним борцем. Зар да изгуби и последњег сина? Никад! У знак понизности обећала је Лакишићу да ће му послати синовљевог белца да на њему води Умихану. Јадна мајка, морала је. Сина је заклела најтежом клетвом — својим млеком — да дигне руке од Умихане.

Младић је поклекнуо. На сличан начин сломљена је и Умихана. У њеној души није више било ни радости ни бола: само равнодушност.

УМИХАНА И МАРЈАН

Лакишићева свадбена поворка напустила је Мостар уз свирку и подврискивање. У сватовима се нашло око стотину људи, углавном цвет херцеговачких муслиманских феудалаца. Иако је био крај јесени 1774, сунце је још издашно грејало Мостар. Зато су сви у сватовима били лагано обучени.

У Боријама је приређено невиђено весеље. Најзад је дошао час да се са девојком пође назад у Мостар. Умихана је јахала на Љубовићевом белцу кога је водио слуга Марјан. Мајка ју је топло обукла.

Пут је водио преко Морина, висоравни на око хиљаду метара надморске висине. За лепих дана та се врлет могла препешачити за четири до пет часова. Зло је било зими: ако би ико и покушао да се пробије кроз огромне наносе, тешко би успео за мање од дана и ноћи!

У ствари, преко Морина се зими и није ишло. Сметови, ветрови, магле и недостатак било каквих ознака водили су право у смрт. И снег и магла наилазили су изненада, у трену.

Лакишићеви сватови пошли су из Борија по ведром времену. На челу поворке јахао је младожења, за њим млада, па остали. Поподне сватови су стигли у Улог и распоредили се по кућама на конак.

Ујутру су мамурни наставили даље. Нико није обратио пажњу на натушто небо. Охоли Лакишић послао је гласника Љубовићевој кући с поруком да их несуђени младожења угости у Оџаку! Чувши то, Умихана умало није пресвисла од бола.

Ускоро је почела да пада киша. На ветрометини, без топле одеће, сватови су све чешће посезали за ракијом не би ли се угрејали. Није помогло, алкохол их је само омамљивао. Неочекивано, кишу је сменио снег. Поворка је пожурила, али су Морине простране. Мокра одећа ледила се на припитим људима.

Издржљиви су одмицали, слабији посустајали. Пахуљице су засипале врлет. Најгоре је тек дошло: спустила се магла, тешка, непрозирна, сабласна.

Стотинак људи нашло се у природној мишоловци. Поворка се све више „прекидала". Коњи су њиштали, сватови дозивали једни друге, гласови одзвањали у белој пустињи да потом, на тренутак, опет завлада гробна тишина.

Свако је тражио спас којег није било. Промрзли људи почели су један за другим да падају са коња препуштајући се слатком сну, добро познатом знаку смрзавања.

Расуше се сватови мустајбега Лакишића. Њихова тела касније су нађена широм Морина!

Од целе свадбене поворке спасли су се само Умихана и слуга Марјан. Љубовићев коњ знао је пут преко Морина.

Умихана се удала за Љубовића.

Овај истинити догађај, преношен у казивањима с колена на колено, описан је и у песми „Сватовско гробље на Моринама". Стручњаци је сврставају међу најлепше муслиманске народне песме.

Миленко Тодоровић

РОТКВЕ СА ОЛОВОМ

Тим стручњака са Катедре за географију универзитетског колеџа града Аберистита у Велсу, Велика Британија, обавио је необичан експеримент из области екологије — актуелне младе науке која се бави проучавањем и заштитом човекове средине.

Екипа је, на челу са доктором Брајаном Дејвисом, измерила ниво олова у земљи на 32 места у ужем и ширем Лондону и посадила ротквице на 12 од тих парцела. За опит су изабране баш ротквице јер се њихово апсорбовање олова из тла сматра типичним.

Као центар Лондона узет је Марбл Арч на крају Оксфорд стрита, једне од најпрометнијих улица на свету. Екипа је одатле кренула према предграђима, све до Хертфордшира. Највиши ниво олова — 1840 милиграма на килограм земље — установљен је у башти једне куће код огромног Хајд Парка, поноса Лондонаца.

Три од четири узорка ротквица узгојених у централном Лондону — што значи 2,5 миље или око 4 километра од Марбл Арча — премашила су ниво олова дозвољен најновијим законом о контроли

хране Министарства за пољопривреду, који је донет октобра прошле године а ступио је на снагу овог априла.

Закон дозвољава највише 1 милиграм олова на килограм површа!

У ширем Лондону — између 10 и 20 километара од Марбл Арча — стање је нешто мање сиво. Ту је просечан ниво олова „свега" 0.7 милиграма по килограму ротквица.

Аутори студије објављене у „Научном пољопривреном дневнику" («Journal of Agricultural Science») тврде да земља упија олово из дима и пепела кућних димњака, од индустријских отпадака и аутомобилских гасова.

Ниво олова већи је у баштенским усевима сасвим близу друмова. Због тога обесхрабрује чињеница да су се сва места са којих су узети узорци налазила иза кућа или у баштама удаљеним од путева најмање 100 метара.

Закључак еколога гласи: „Неодговорно је дозволити узгајање воћа и поврћа на територији градова, јер би загађење оловом могло да постане велика опасност по здравље људи".

Енглези су, иначе, страствени баштовани-аматери, а Лондон је чувен по својим огромним зеленим површинама које, очигледно, у скорој будућности неће више моћи да се зову „плућима града".

Ј. М.

ЂОГАТИ НА ДВА

БРЖИ

ОД ВЕ

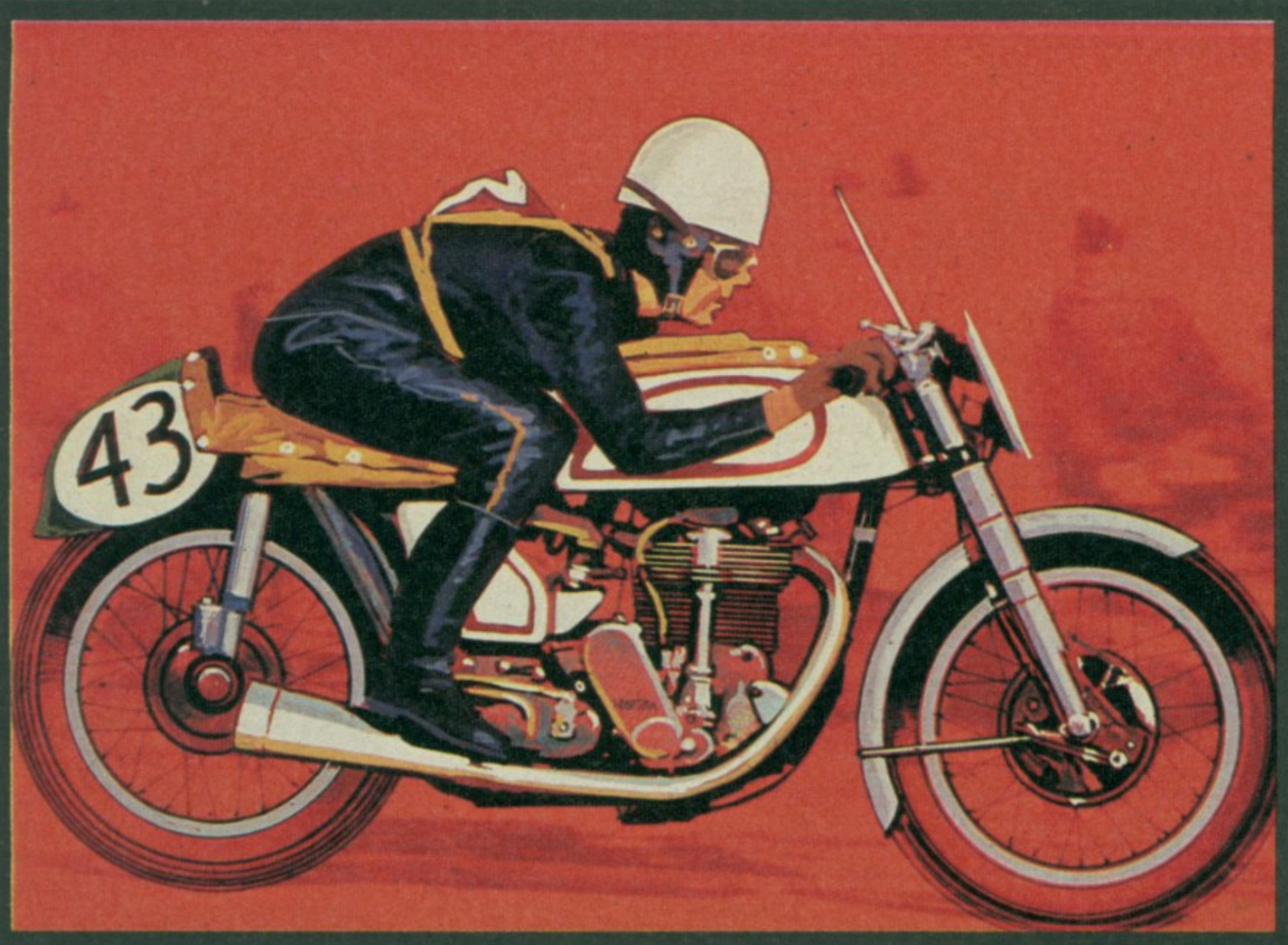

NORTON MANX — Овај мотоцикл енглеске производње има четворотактни мотор с једним цилиндром. Запремина му је 498 cm³ а максимална снага око 48 KS при 7.000 обртаја у минуту. **Нортон манкс** има суво квачило и мењач са четири степена преноса. Рам му је двоструки, цеваст. Вешање: телескопска виљушка напред, осцилирајућа виљушка назад. Кочнице су и напред и назад, добош. Тежина мотоцикла је 138 килограма. Максимална брзина овог „енглеза“ је 180 километара на час.

HARLEY DAVIDSON »SPORT CORSA« — Амерички мотоцикл **херли дејвидсон спорт корса** намењен је брзинским тркама. Мотор му је двотактни с два цилиндра, хлађен водом. Запремина мотора је 347 cm³. Максимална снага је нешто преко 60 KS при 12.000 обртаја у минуту. Мењач има шест степена преноса и суво вишеламелasto квачило. Кочнице: напред добош 230 mm са четири кључа а назад такође добош, али са два кључа. Тежина мотоцикла је 103 kg а максимална брзина преко 215 km на час.

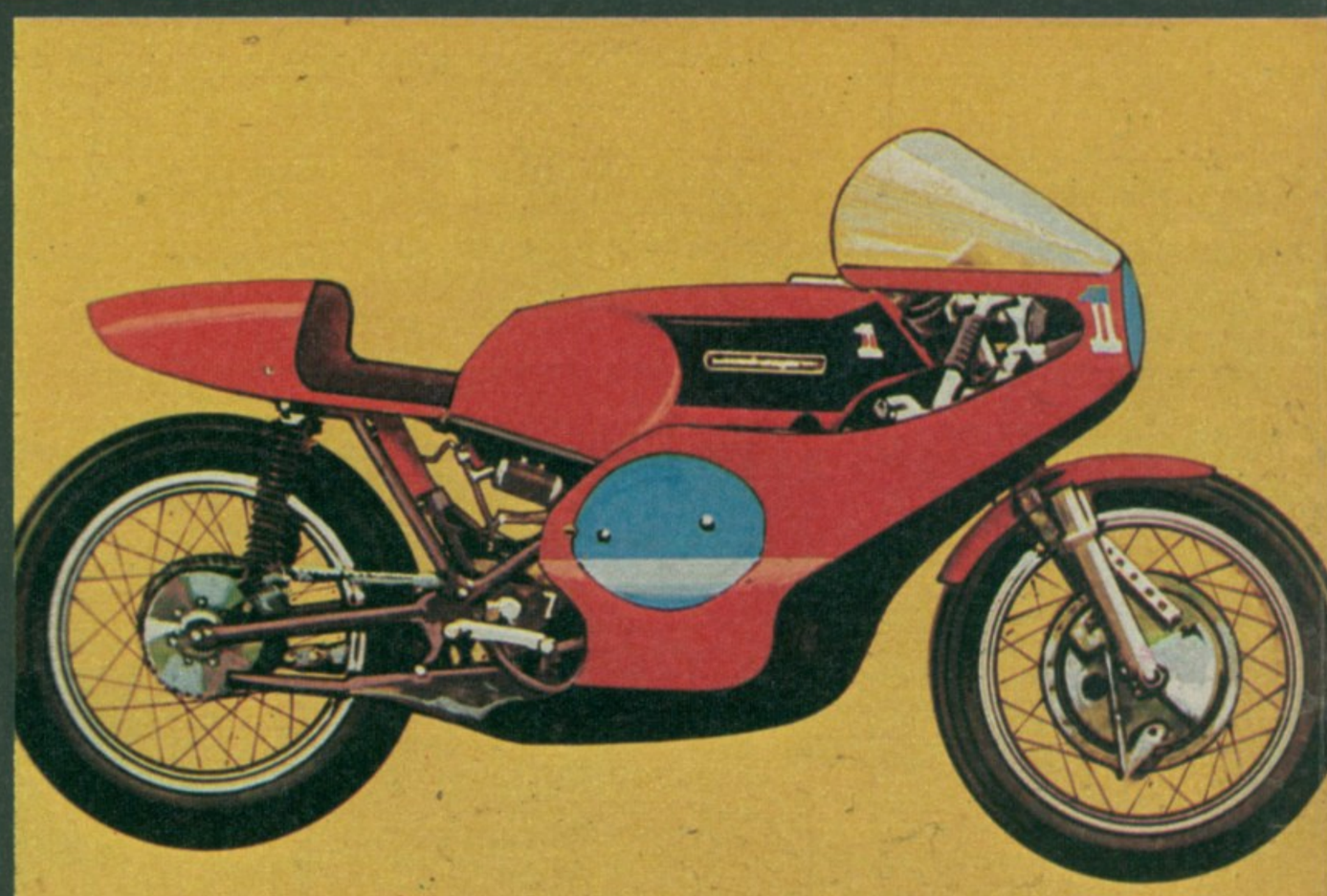

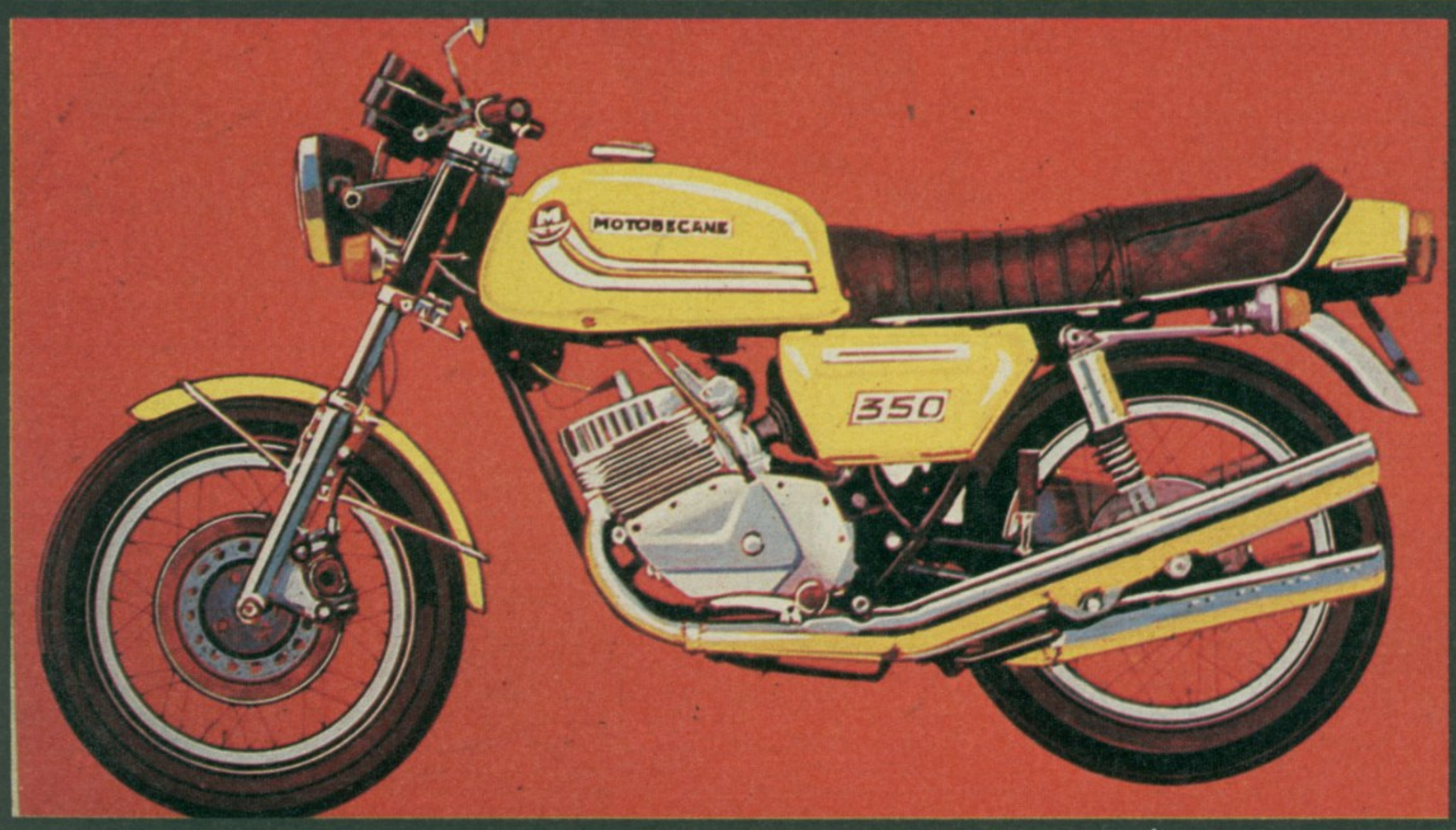

MOTOBECANE 350 — Мотоцикл **мотобекан 350** је модел којим су Французи покушали да се супротставе јапанској конкуренцији. Мотор је двотактни са три цилиндра. Хлађење је ваздушно. Максимална снага мотора је 38 KS при 7.800 обртаја у минуту. **Мотобекан 350** има електронско паљење. Ульна пумпа директно подмазује клипове и лежајеве. Мењач има пет степена преноса. Стартер је ножни. Рам овог модела је двоструки, цеваст. Кочнице: напред хидраулични диск од 275 mm а назад класичне добош од 180 mm. У резервоар стаје 20 литара горива. Тежина мотоцикла је 170 килограма а максимална брзина око 165 km на час.

ТОЧКА 2

ЧЕТИРИ ЧЕТВРТА

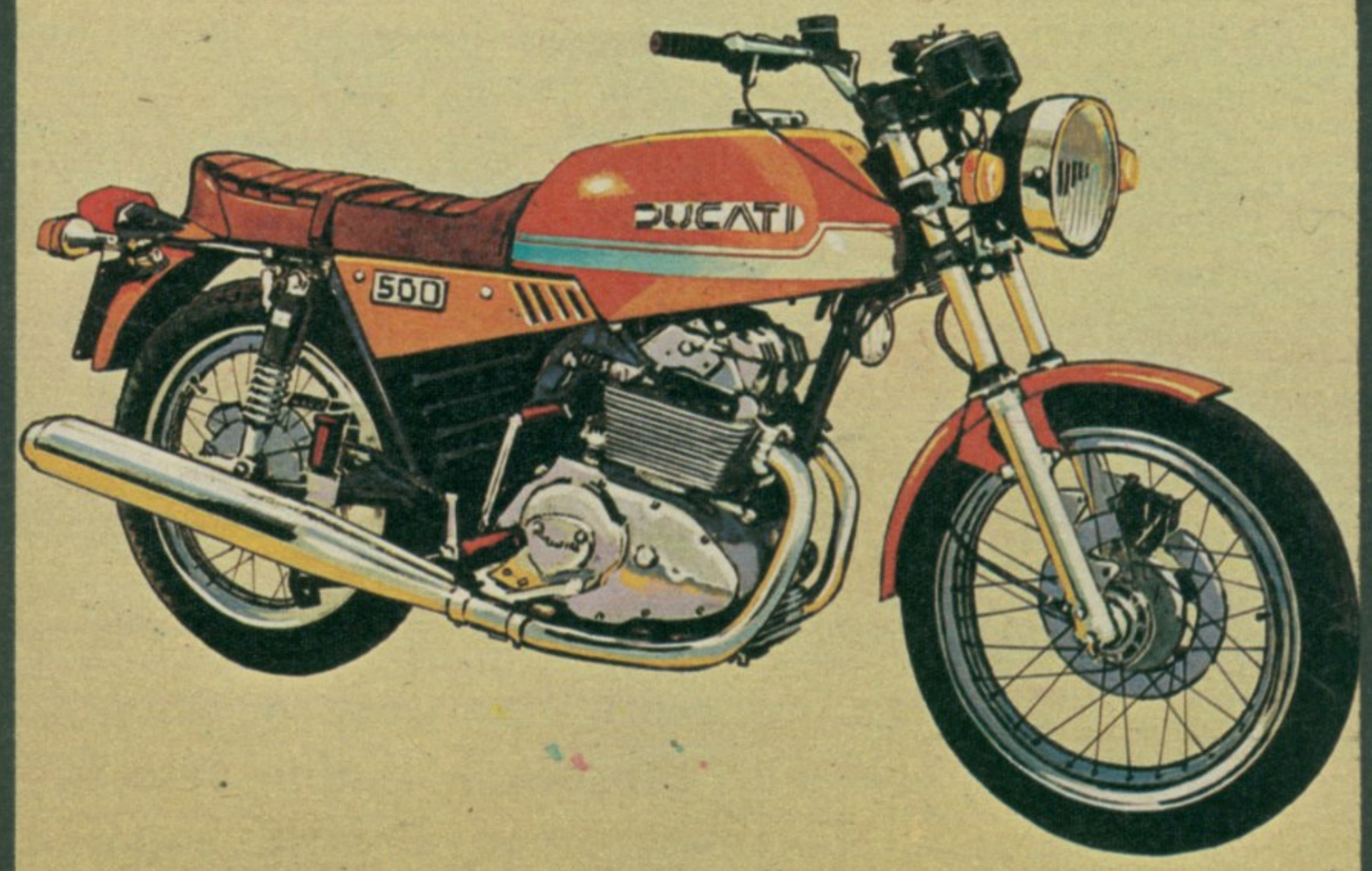

DUCATI 500 GTL — Мотор италијанског мотоцикла **дукати 500 GTL** је четворотактни с два цилиндра. Хлађење је „твин“, ваздушно. Запремина мотора је 349,6 cm³ (496 cm³). Максимална снага је 24 KS (39 KS) при 7.500 односно 6.000 обртаја у минуту. Паљење је класично, мењач петостепени. Стартер је ножни. Кочнице: напред двоструки а назад једноструки хидраулични диск пречника 260 mm. Рам је двоструки, цеваст. У резервоар стаје 14 литара горива. На 100 km троши 4,2 (5,8) литара. Максимална брзина је 140, односно 170 km на час.

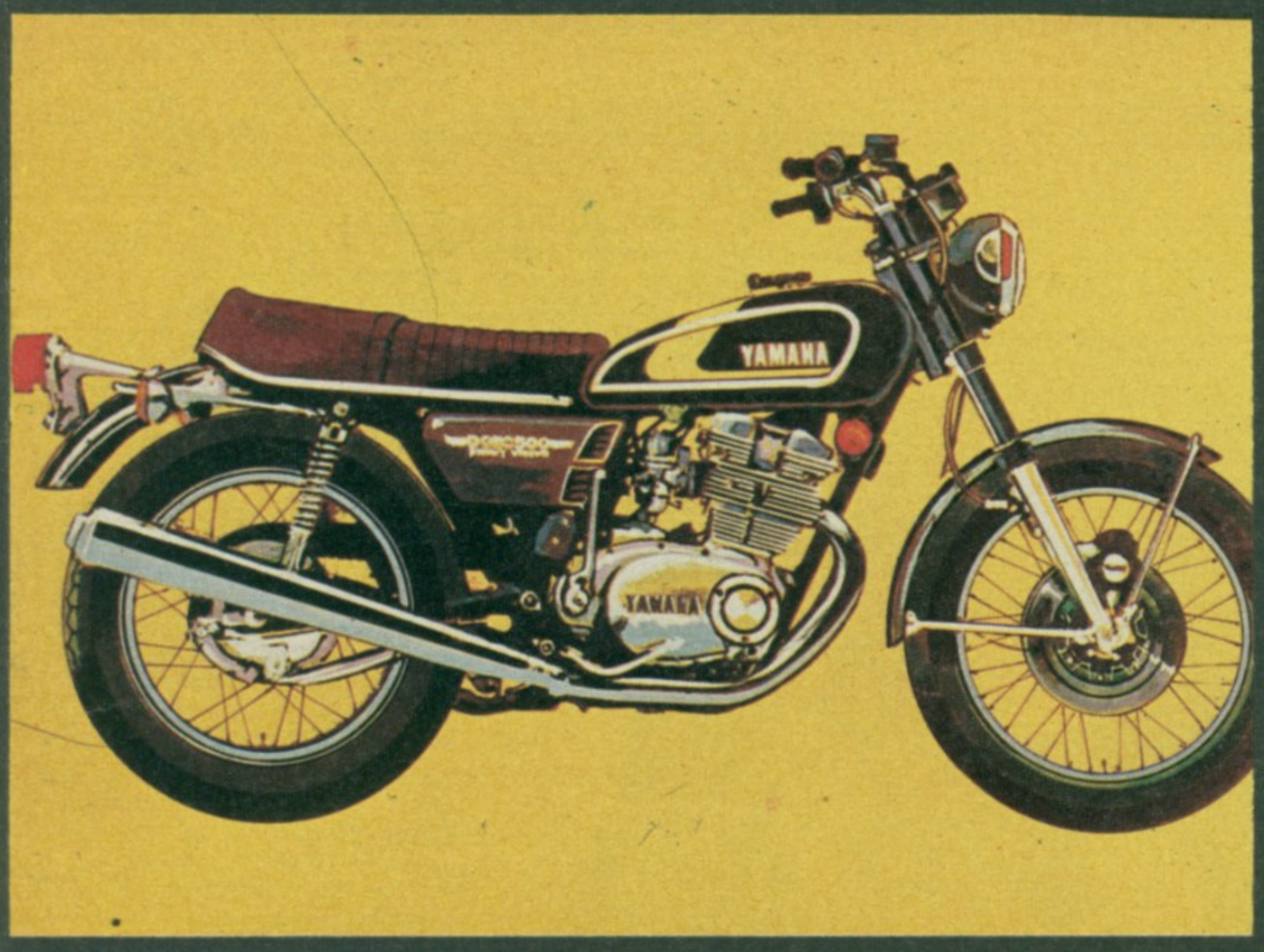

YAMAHA XS 500 — Серијом модела јапанска фабрика „Јамаха“ желела је да потисне конкурентску фирму „Тријумф“. У ту сврху користила је оружје „непријатеља“: једно од њих је и модел који има четворотактни мотор с два цилиндра. Хлађење је „твин“, ваздушно. Запремина мотора је 498 cm а снага 48,5 при 8.250 обртаја у минуту. Паљење је класично. Стартовање електрично и ножно. Мењач има пет степена преноса. Квачило је ульно. Рам је двоструки, цеваст са класичним вешањем. Кочнице: напред хидраулични диск од 258 mm. Запремина резервоара је 15 лигара. Потрошња: 6,5 литара на 100 километара. Тежина **јамахе XS 500** је 210 килограма а максимална брзина око 160 km на час.

MOTO GUZZI V 850 GT — Модел мото гуци V 850 GT има устаљену концепцију фабрике из италијанског града Мандело дел Лариа. Мотор је четворотактни с два цилиндра на „V“, попречно постављен с карданом. Запремина мотора је 844 cm³ а максимална снага 64,5 KS при 6.500 обртаја у минуту. Рам је двоструки, цеваст. Кочнице: напред добош са пречником од 210 mm и два кључа а назад са пречником од 190 mm и једним кључем. Тежина мотоцикла је 230 килограма а максимална брзина 180 km на час.

КАЗНА КОЈА ЈЕ УШЛА У ИСТОРИЈУ

РЕДОВ ВАЈТ ЈЕ ИШИБАН

На судском претресу у Хаунзлоу судило се и читавој енглеској армији, чак и њеном врховном команданту, »гвозденом« војводи од Велингтона, војсковођи који је победио Наполеона код Ватерлоа

Људи су се тискали дуж зидова дворишта парохијске цркве у Хестону, енглеска грофовија Мидлсекс, истежући вратове да виде подизање ковчега из раскопаног гроба.

По наређењу истражног судије Веклија требало је да се изврши још једна аутопсија — већ трећа за две недеље — тела редова Фредерика Џона Вајта.

Спорно питање било је сензационално: Да ли је редов број 689 Фредерик Вајт из Седмог краљичиног хусарског пука, умро од срчаног напада изазваног наглим захлађењем времена, како су то тврдила три војна лекара, или од сто педесет удараца корбачем добијених три недеље раније по наређењу преког суда?

Чак и нова либерална влада, која ни за шта није могла бити одговорна, са великом нелагодношћу примила је вест о незгодним открићима учињеним на судском претресу у лондонском предграђу Хаунзло. У извесном смислу судило се читавој армији, чак и њеном врховном команданту војводи од Велингтона, војсковођи прослављеном победом над Наполеоном код Ватерлоа.

У једанаест и тридесет пре подне, када је нова аутопсија већ била у току, испред парохијске цркве зауставила се кочија. Из ње је изишао штабни лекар Џон Хол и упутио се према капији.

МАЧКА СА ДЕВЕТ РЕПОВА

Месни полицајац одлучно му је препречио пут. Хол се побунио рекавши да је од санитетског главнокомандујућег сер Џемса Макгригора добио наређење да присуствује аутопсији. Полицајац је тада њему показао наређење судије Веклија да само цивилни лекари могу бити пуштени унутра. Сав црвен од беса, штабни лекар Хол вратио се у Лондон.

Што се армије тицало, шибање какво је примио редов Вајт било је редовна ствар. Током претходне године — четврт века пошто је Парламент прогласио противзаконитим пребијање коња и магараца — 659 британских војника ишибано је такозваном „мачком са девет репова“ — корбачем са девет конопаца од којих је сваки имао по низ чворова. Вајтова казна такође би прошла незапажено да није било будног ока хестонског пароха Хенрија Тримера.

До Тримера су већ допрле узнемирујуће гласине из касарне, а када је још затекао поручника Седмог хусарског пука у црквеном дворишту како са црквењаком преговара о брзој сахрани, његове сумње су потврђене. Одмах је писао истражном судији.

Догодило се да је истражни судија за западни Мидлсекс у то време био одважни доктор Томас Векли, познат такође као радикалан посланик у Британском парламенту, али још више по томе што је преко лекарског часописа „Лансет“ повео немилосрдни рат против корупције у медицинским круговима.

ЖАРАЧЕМ НА НАРЕДНИКА

Значај претреса у Хаунзлоу, који је пунио штампу топлог лета 1846. године, био је у томе што се народу показало да су и војници људска бића мада их је војсковођа Велингтон, познат као „гвоздени војвода“, називао шљамом.

На претресу се појавио и брат редова Фредерика Вајта. Испричао је како је „јадни Фред“ рођен у лондонској четврти Камбервел као син нижег поштанског чиновника. Када је Фред имао једанест година, отац је унапређен у управника поште у Нотингему у северној Енглеској и породица се преселила.

У седамнаестој, Фред је добро напредовао као шегрт у чарапарству када му је отац изненада доживео нервни слом и изгубио посао.

Породица је препуштена судбини. Фред је лутао улицама, најпре нотингемским а онда лондонским, у потрази за послом. Најзад је ступио у војску — не „ради пића“, како је то за своје војнике тврдио „гвоздени“ војвода од Велингтона већ, како је то и иначе најчешће био случај, да би имао да једе.

Из суровости војничког живота постојала су само два излаза: дезертерство и пиће. Фред Вајт нашао је излаз у јевтином и лошем пићу чија је продаја у мрачним касарнским кантинама почињала већ после доручка.

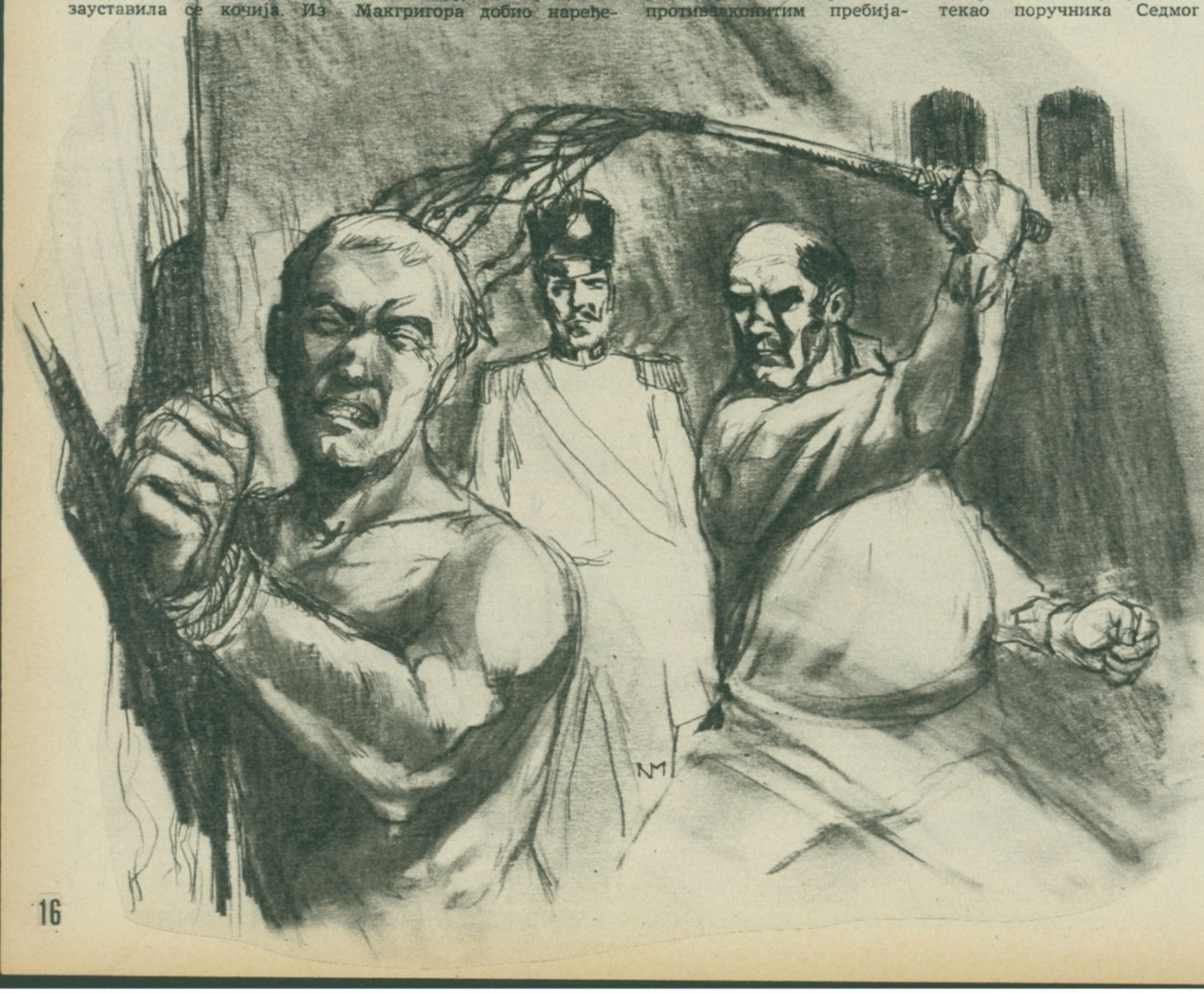

Вајт је био пијан када је замахнуо жарачем на наредника Дарлија док је овај вршио вечерњу смотру у касарнској соби у Хамптон Корту близу Лондона. Промашио је а одмах затим срушио се обезнањен на касарнски под.

Казна је, као и обично, извршена у присуству читавог пука у школи јахања која и данас постоји у коњичкој касарни Хаунзлоа.

Шибање је трајало пола часа; један наредник брижљиво је одбројао и убележио сто педесет удараца. Потом је на Вајтову кошуљу изручена кофа воде, мокра кошуља бачена је на Вајтона, крвава леђа и кажњеник спроведен у касарнску амбуланту.

БЕЗОЧНА ЛАЖ

У току прве две недеље изгледало је да се лечење одвија нормално. Ране на леђима готово су зарасле и Вајта су већ намеравали да отпусте, када је почео да се жали на јак бол у пределу срца. Стање се нагло погоршало и Вајту су се ускоро укочиле ноге.

Сада већ врло уплашен, лекар Седмог хусарског пука, Шкотланђанин по имену Ворен, ступио је у везу са санитетском командом. Штабни лекар Хол упућен је у касарну у Хаунзлоу где је стигао у суботу 11. јула у седам и тридесет увече, затекавши редова Вајта на самрти.

Наредног понедељка, Хол Ворен и још један војни лекар извршили су приватну аутопсију у касарни коњице. Потом су на изричит захтев команданта пука тројица лекара потписала налаз према којем шибање није имало никакве везе са Вајтовом смрћу.

Овако безочно забашуривање истине било је прави изазов судбине и она се умешала у виду хестонског пароха. Парох је известио истражног судију Веклија, који је преузео ствар.

Векли је довео стручњака Мидлсекшке болнице доктора Еразмуса Вилсона

После нове аутопсије Вилсон је без оклевања изјавио како би Вајт још био жив да није бичеван.

ВОЈВОДА ЈЕ КАПИТУЛИРАО

Последњег дана претреса, 3. августа, суд је заседао читавих петнаест сати. Била је прошла поноћ када се порота, састављена од мидлсекшких трговаца, повукла на већање. Пороти је било потребно само пола сата да донесе одлуку.

Закључак је гласио да је Вајт подлегао бичевању. И не само то. Порота је изразила згражање над чињеницом да се британски војници још кажњавају на овакав гнусни начин.

Са тим згражањем сагласила се готово сва штампа, а Парламент је узео случај у разматрање. Причало се како „гвоздени војвода" одбија да попусти.

Прошло је још неко време а онда је лондонски „Тајмс" објавио да је војвода од Велингтона најзад капитулирао: највећа казна биће смањена са две стотине на „свега" педесет удараца бичем.

Другови редова Вајта подигли су споменик на његовом гробу у дворишту цркве у Хестону у знак, како је на споменику писало, „жалости због његове судбине и поштовања према његовој успомени".

Фредерик Џон Вајт свакако је и заслужио да му се подигне споменик, ако ни због чега другог а оно зато што ниједан други редов никада није однео победу над „гвозденим" војводом од Велингтона.

Ј. М.

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

ЈЕРИХОНСКЕ ТРУБЕ

Мојсијев наследник Исус Навин применио је, каже Библија, врло необичну тактику при освајању хананског утврђења Јерихона. Шест дана узастопце Израиљци су у свечаној поворци једанпут дневно обилазили зидине Јерихона: први су ишли наоружани ратници, за њима брадати свештеници у дугим плаштовима, а поворка се завршавала гомилом жена, деце и стараца. Седам свештеника трубило је у седам труба — остали су ћутали као уклети.

Седмога дана Јерихон је освојен: Израиљци су најпре шест пута обишли град у тишини, као и претходних дана, а за време седмог обиласка, чим су свештеници затрубили — сви су крикнули тако силно да су се зидине Јерихона затресле из темеља и срушиле!

Археолози тврде да је Јерихон разорен сто година пре инвазије Израиљаца па, према томе, библијски Исус Навин није могао да буде његов освајач. Можда су Јерихон освојила нека друга јеврејска племена под вођством човека који је био имењак познијег, библијског Исуса Навина, па су две личности накнадно поистовећене?

Али како су зидине тврђаве могле да се сруше од трубљења и поклича освајача?

Минирање одбрамбених зидова спада у једну од најстаријих познатих опсадних техника у историји. Војници су се ноћу поткопавали под темеље утврђења и подграђивали их дебелим кољем, па када би се коље запалило — зидине би се стропоштале изазивајући панику међу опкољенима и отварајући пут нападачима.

Неки проучаваоци Библије претпостављају да је ова успешна техника примењена и у Јерихону: лукави Исус Навин приредио је маршеве својих трупа уз свирање труба и бојне покличе да скрене пажњу опкољених становника Јерихона и заглуши тутањ минерских радова!

Маштовитији проучаваоци старих митова и легенди тврде да се у веровањима разних народа може назрети некаква „звучна цивилизација" — цивилизација која је као главни енергетски погон употребљава звук! Јерихонска турба је пример рушитељског деловања звука. А могло је и да се гради помоћу звука — према хеленској митологији, краљ Амфион је, свирајући у лиру, наређивао камењу да се слаже у зидине Тебе . . .

КИПУ

Сигурно сте чули да многи заборавни људи везују чворове, рецимо по марамицама, да би их подсетили на нешто. А јесте ли знали да су ти чворићи остаци једног прастарог обичаја? Наши преци везивали су стотине таквих чворова које су касније „читали" — као што ми данас читамо књиге или белешке.

Писање помоћу чворова или кипу представља један од најстаријих начина „записивања" људских мисли по неком одређеном систему. Најчешће се користило једно кратко дебело уже, или штап, и на њих се везивала ужад различитих боја и величина. Овај ко је „читао" поруку добро је загледао како је чвор везан, које је боје, колико је удаљен од дебљег канапа или штапа, размак између чворова . . .

Кажу да су људи некада „помоћу чворова записивали" породичне историје, законе, митолошке списе — па и читаве епове! Најспретније у овом начину „писања" биле су Инке. Када су шпански освајачи погубили краља Атахуалпу 1533. године, забранили су и употребу кипуа, и чак наредили да се уништи сваки стари кипу који се пронађе.

Код Перуанаца су постојали и посебни државни чиновници, **кипукама-јокуна**, који су помоћу везивања чворова водили државну статистику и управљали државом. Чворовима су исписивани закони, вођена је дипломатска преписка, прављени војни распореди.

ИЗЛАГАЊЕ ДЕЦЕ

Код старих Грка и Римљана отац новорођеног детета имао је право да одлучи да ли ће дете одгајати или ће да га **изложи** — да га **остави** на тргу или у шуми. О излагању деце сведоче многи митови и књижевна дела. Тебански краљ Лај је, на пример, везао каишевима ноге свог новорођеног сина, пробо му стопала оштрим жезлом и наредио робу да обогаљено дете остави у шуми, на падинама планине Китерона, како би га тамо растргле дивље звери. Роб мека срца није у потпуности испунио краљево наређење; несрећног дечака усвојио је коринтски краљ и дао му име — Едип.

Ако би отац новорођенчета одлучио да задржи дете, он га је и формално **подизао** са места где је лежало. Ту су етимолошки корени речи „подизати" у значењу „одгајати" децу.

КО ПИЈЕ, НЕ ЛЕТИ

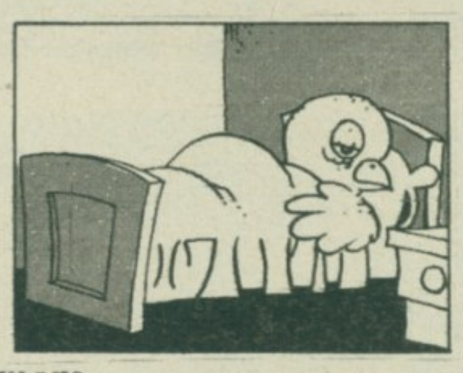

Власници голубова летача из Скининграува у америчкој држави Кливленду дуго нису могли да одгонетну шта је спопало њихове љубимце. Сви су напрасно постали трсми и поспани. Голубови су „куњали" све док забринути власници нису затражили помоћ стручњака.

Позвани зналац је извесно време пажљиво мотрио како се голубови понашају и утврдио да летачи из Скининграува редовно пијуцкају воду из месног поточића. Анализе су показале да је из оближњег рудника, низ брег, заједно с водом стизала и со с извесном количином потаже (калијум-карбоната). Иако се радило о незнатном проценту, голубовима је то било довољно да се свакодневно „опијају". Што су после патили од мамурлука, сасвим је разумљиво. А да мамурнима није до летења, и то је сасвим јасно.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ЈА, НАЈХРАБРИЈИ!

ЕСКИМИ СУ ЧУЛИ ПУЦАЊ И МОЈЕ ПОВИКЕ, СХВАТИЛИ ДА ЈЕ НЕКО У ОПАСНОСТИ И КРЕНУЛИ У ПОМОЋ. АЛИ, ГЛАДНИ ВУКОВИ НИСУ ОДУСТАЈАЛИ ОД НАМЕРЕ ДА НАС ПОЈЕДУ ЗА ВЕЧЕРУ.

Као ловац на дивље звери и истраживач пропутовао сам готово цео свет: од тропских пустиња до крајњег севера и Аљаске. Често сам главу стављао у торбу, и већ сам почео да верујем да сам нерањив и да мени никакво зло не може да се догоди. Када сам од Управе за заштиту животиња на Аљасци добио понуду да уловим једну или две беле овце с роговима, врсту која је готово сасвим ишчезла, нисам се нимало двоумио. Мислио сам: то је бар лак посао. Љуто сам се преварио!

У Управи су ми рекли да се још само понека овца може наћи на око 160 километара источно од реке Јукон и да у близини постоји и мало ескимско насеље. Остало ми је само да нађем пратиоца и набавим санке са псима. И ту сам имао среће: Тирук је био Еским кога место није држало. Био је истраживач, трапер, водич, другим речима, човек какав ми је био потребан.

Да бисмо стигли до области у којој су се налазиле беле овце, требало је прећи готово целу Аљаску. Кренули смо једног јутра по страшном мразу. Пси у запрези били су у доброј форми и лако су вукли саонице са опремом и нама.

Прва три дана протекла су обично. Четвртог, када смо стигли до планинског ланца покривеног снегом који је требало да пређемо пешице, приметио сам да Тирук заостаје.

У ПРЕДЕЛУ СРЦА

У први мах мислио сам да није навикао на узбрдице. Али, кад сам сутрадан видео да и при најмањем покрету тешко дише, нешто ме је штрецнуло у пределу срца.

Као за пакост, и време је почело да се квари. Животиње су бежале према југу, сигуран знак да се приближава снежна бура када ветар достиже брзину и од 180 километара на час. На моје изненађење међу овим животињама налазило се и омање стадо рогатих оваца за којима сам трагао.

Ветар је постајао све јачи. Повијених леђа журили смо кроз дубок снег не би ли се домогли прве стене. Ту смо сачекали да нам се стадо приближи.

Тирук је мање-више насумце бацио мрежу на једну овцу и успео да је закачи. Њени рогови уплели су се у мрежу, посрнула је и срушила се на снег. Било нам је потребно скоро пола сата да је испетљамо и ставимо на саонице.

Таман сам помислио да је најтежи део посла готов и да можемо да се вратимо, кад сам приметио да Тирук посрће тресући се у ужасној грозници. На брзину сам подигао шатор и упалио ватру. Тирука сам сместио на гомилу кожа и добро га утуткао, а ја сам се згрчио уз овцу не би ли ме она бар мало загрејала. Био сам уморан и одмах сам заспао.

Пробудио сам се око поноћи. Тирук је био у тешком стању и једва је дисао. Ни следећег дана није му било боље. Тек трећег јутра престао је да бунца. Мада се нисам много разумевао у медицину, схватио сам да му је неопходна лекарска помоћ. Сместио сам га на санке, добро увио и кренуо пут најближег села које се, према мојој процени, налазило на неких две стотине километара од нас.

ПЛАВИЧАСТЕ СЕНКЕ ВУКОВА

Налазили смо се усред беле пустоши, око нас нигде живе душе: карабун, овце и друге животиње већ су отишле на југ, према Јукону. Били смо отприлике на

један хода од села, ноћ се већ спуштала, кад сам зачуо урлик од којег би и храбрији човек задрхтао. Задрхтао сам и ја, најхрабрији ловац на свету, како сам дотад мислио о себи. Био је то урлик вука.

Упркос страху морао сам напред. Сад се више није чуо само усамљени крик: са околних планина покривених снегом одазивало се завијање читавог чопора гладних вукова.

Осетио сам ужасан страх, као никад дотад. Витлајући бичем урлао сам на псе у запрези:

— Напред! Терај! Брзо!

Једина нада била нам је у бекству. Знао сам да сам не могу да се одбраним од гладних вукова. Да је Тирук био здрав а не овако беспомоћан, не бих се толико плашио. Пси су полетели бесно завијајући. Али, завијање вукова чуло се све ближе.

Ноћ се брзо спуштала. На ведром небу сијале су звезде и благо осветљавале снежну пустињу. Ускоро сам на плавичастом снегу приметио сенке вукова који су се приближавали. Ја, ловац без мане и страха, који је хватао страшне тигрове, јагуаре, змије — следио сам се.

Истовремено, био сам савршено свестан да морам да спасем не само себе већ и Тирука, што је значило да се што пре домогнем најближег села. Само, ко ће бити бржи — ја са болесним другом или гладни вукови?

И баш док смо се пели уз један брежуљак, приметили смо на две или три стотине метара од нас чопор звери. Кажем ми, јер пси и ја били смо једно; сјединио нас је страх од изгладнелих животиња.

ПРЕДВОДНИК НАПАДА

Помислио сам да нам више нема спаса и поздравио се са овим светом, кад сам у даљини угледао неку слабу светлост. Повукао сам потез очајника — дограбио пушку и испалис један метак у ваздух.

Кроз ледену ноћ одјекнуо је прасак. Вероватно изненађени пуцњем, вукови као да су за тренутак застали. То време искористио сам да пређем неких стотину метара даље. На жалост, затишје је кратко трајало: ускоро сам иза себе чуо бесно режање.

Али, и светлост села испред мене постајала је све јача. Мора да су Ескими чули хитац и моје повике — на ниској температури звук се много боље простире — разумели да се неко налази у опасности и кренули у помоћ носећи бакље и пуцајући у ваздух.

Ни гладни вукови нису одустајали. Предводник се бацио на мене. Подигао сам руке да бих заштитио лице и његове канџе су ми запарале рукав. Срушио сам се у снег.

Уплашени буком, неки од вукова из чопора су се зауставили, док су друге Ескими растерали бакљама и оружјем.

Није ме срамота да признам да ми је ово била најстрашнија ноћ у животу. И да никад дотле нисам био ближе смрти.

Тирука сам оставио код његових саплеменика и он се ускоро опоравио. А ја сам задатак ипак обавио: живу и здраву овцу предао сам Управи за заштиту животиња на Аљасци.

Х. С. Рид

БИМ И БУМ

ШРАФКО

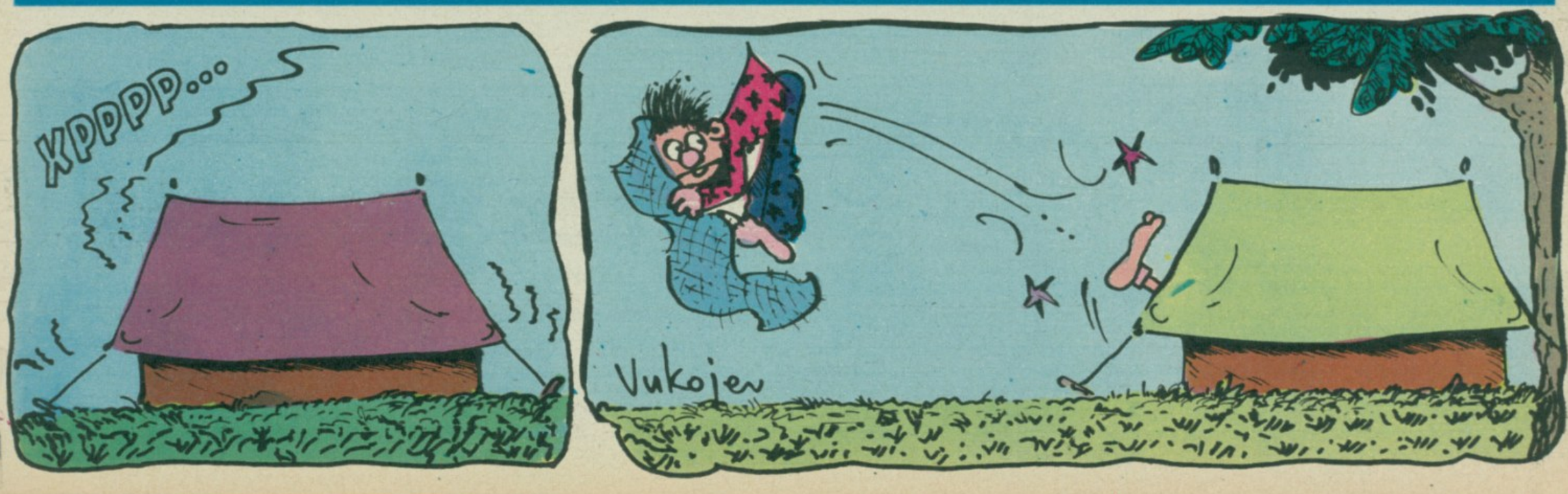

ЦРНА БРАДА: ЛОВАЦ НА БИКОВЕ

2. ДЕО

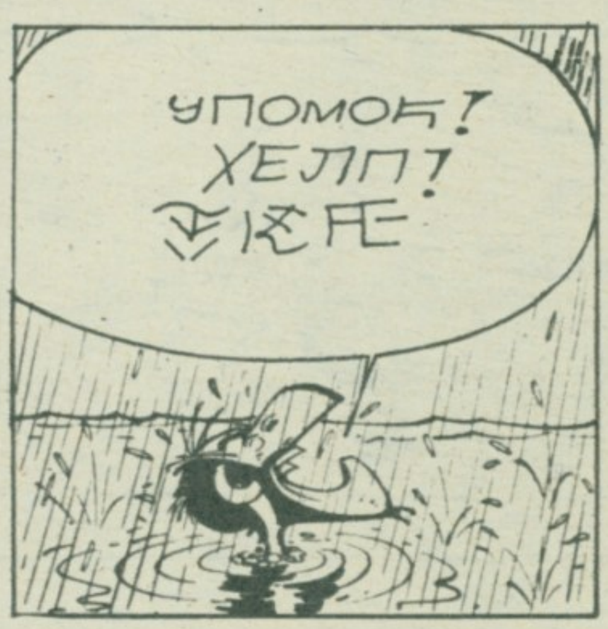
УПОМОЋ! ХЕЛП! ЏЏЏ

КАО ДА САМ ЧУО ЦРНУ БРАДУ ДА ЗОВЕ У ПОМОЋ!

?!

ШТА ТУ РАДИШ ?

ГЛЕ, НИН И СЕБАСТИЈАН! НЕ СМЕЈУ НИШТА ДА ПОСУМЊАЈУ!

ГЛУПО ПИТАЊЕ! ПЛИВАМ!

У КЛОПКИ ЗА БИКОВЕ?

НЕ БУДИТЕ СМЕШНИ! ОВО ЈЕ БАЗЕН!

ШТА?! ИСКОПАО СИ БАЗЕН?!

ШТО ДА НЕ?! ЗАКОН НЕ БРАНИ ДА СЕ ИСКОПА БАЗЕН!

26A

ЧУДНО!

ШТА ЧУДНО?! ПЛИВА МИ СЕ, ПА САМ ИСКОПАО БАЗЕН!

АХА! ЗАИСТА ЈЕ НОРМАЛНО, КАД НЕКО КО ЈЕ ТРИ ДАНА ПЛИВАО И ИМА МОРЕ ПРЕД НОСОМ ПЛИВА ОБУЧЕН У ОВОЈ РУПИ!

БУЋ!

БАЗЕН ЈЕ ПИТАЊЕ СТАНДАРДА!

САМО ТИ ПЛИВАЈ! ПРИЈАТНА ЗАБАВА!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО УСКОРО ДОБИТИ КОЖЕ И ОТИЋИ ОДАВДЕ!

ГРР!

2

КАСНИЈЕ...

СВЕ ЈЕ СПРЕМНО, ДЕДИЦЕ! КЛОПКУ САМ ПРЕКРИО ГРАЊЕМ, ПА СЕ НЕ ВИДИ!

НИКО НЕ БИ ПОМИСЛИО ДА ЈЕ ИСПОД РУПА! А САД, ДА НАГОНИМО БИКОВЕ!

ПОЛАЗАК!

ХО! ХУУ!

БАНГ БОНГ

БАНГ БОНГ

ГДЕ ЈЕ ТА КЛОПКА, МАЛИША ?!

МНОГО 'ОЋЕШ ДА ЗНАШ! ТАКО САМ ЈЕ ЗАКАМУФЛИРАО ДА НИ САМ НЕ ЗНАМ ГДЕ ЈЕ!

БАНГ БОНГ БИНГ БАНГ

ТРОПОТИ ТРОП ТРОПОТИ ТРУП

ОВУ ПОЉАНУ СМО ПРОЈУРИЛИ У СВИМ ПРАВЦИМА!

А ОД РУПЕ НИ ТРАГА!

ДУМ

ДУМ БАМ

28А

ЕВО ЈЕ, ДЕДИЦЕ! НАШАО САМ ЈЕ!

ЧАК СМО И УПАЛИ У ЊУ, ИДИОТЕ!

ПЛУФ

ПЛУФ

4

ГЛЕ, УЧИ СВОГ ДЕДИЦУ ДА ПЛИВА!

У КЛОПКИ ЗА БИКОВЕ!

КАКВА КЛОПКА ЗА БИКОВЕ! УМРЕЋУ ОД СМЕХА! ХА! ХА! ХА!

НИСТЕ НИКАД ЧУЛИ ЗА ПОКРИВЕНИ БАЗЕН??

АКО ЈЕ ЧОВЕКУ ДО ЗАБАВЕ, ОВДЕ ЈЕ ИМА НАПРЕТЕК!

ГРРР! ЈЕДНОГ ДАНА ЋУ СЕ ПОЗАБАВИТИ СТАРИМ НИКОМ И ОД ЊЕГА НИШТА НЕЋЕ ОСТАТИ!

ПРВО СЕ ПОЗАБАВИ ДА ИЗИЂЕМ ОДАВДЕ, ПА ДА ТЕ СВЕГ ИЗБУБЕЦАМ!

ТЕ НОЋИ СТРАШНИ СНОВИ МУЧИЛИ СУ ЦРНУ БРАДУ...

ГОСПОДИНЕ, ПОЗВАНИ СТЕ ОВАМО...

...ДА ВАМ ПРОЧИТАМ ТЕСТАМЕНТ ВАШЕГ ДЕДИЦЕ!

ШТА! ДЕДИЦА ЈЕ УМРО? НИШТА МИ О ТОМЕ НИЈЕ РЕКАО!

ЗАВЕШТАО ВАМ ЈЕ ПАР ДИВНИХ...

МИНЂУША ОД САМИХ ДИЈАМАНТА НЕПРОЦЕЊИВЕ ВРЕДНОСТИ!

МА НЕ!

ПАР ПИШТОЉА ИЗ ДАМАСКА УКРАШЕНИХ ДРАГИМ КАМЕЊЕМ!

МА НЕ! ОВЛАШЋЕН САМ ДА ВАМ УРУЧИМ ПАР ШАМАРА!

ШЉАШ ШЉАС

ТО ЈЕ БИЛА ШАЛА, МАЛИША! ЗАУЗВРАТ, ДОВЕО САМ ТИ ПАР БИКОВА!

НЕ!

ДОСТА МИ ЈЕ СВЕГА!!!

?

ШТА ТЕ ЈЕ СПОПАЛО? ИМАШ СТЕНИЦУ У КРЕВЕТУ ?

НИКАД ВИШЕ ДА СЕ НИСИ ОНАКО ШАЛИО, ДЕДИЦЕ!

НИШТА ТАКО НЕ СМИРУЈЕ КАО ПАР ДОБРИХ ШАМАРА !

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА ЛИВАДА ЈЕ ЛИЧИЛА НА МЕСЕЧЕВ ПЕЈЗАЖ...

ИСКОПАЋУ ТОЛИКО РУПА ДА НИЈЕДАН БИК НЕЋЕ ПРОЋИ БЕЗ УПАДАЊА!

ГЛЕ, ЦРНА БРАДА СЕ ОДРЕКАО ГУСАРСТВА ЗБОГ ПОЉСКИХ РАДОВА!

ОПЕТ ОВИ!

КОПАШ РУПЕ ЗА БИКОВЕ ?

НЕ !

ОТВОРИО СИ, ОНДА, ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА БАЗЕНЕ ?!

НЕ!!

ИГРАМ ГОЛФ! НИКАД НИСТЕ ВИДЕЛИ РУПЕ ЗА ГОЛФ, ГЛУПАЦИ ЈЕДНИ!

ХОП!

ЗНАЧИ, ЗА ГОЛФ СУ ПОТРЕБНЕ ТАКО ВЕЛИКЕ РУПЕ!

ТО ЈЕ ЗАТО ШТО ИМАМ ВЕЛИКУ ЛОПТУ! ВОЛИМ ДА ИГРАМ ВЕЛИКОМ ЛОПТОМ!

ХОП!

ЧВРН

ЈАО!

?

ЈЕСИ ЛИ ТИ БАЦИО ОНАЈ КАМЕН?!

37А

!

ДАЈЕМ ТИ ДЕСЕТ МИНУТА ДА ЗАТРПАШ СВЕ РУПЕ!

ЗАМИШЉАШ ДА СИ У ФАБРИЦИ РУПИЧАСТОГ СИРА, А?!

ШТА САМ ДОЧЕКАО?! АЛИ, ВРЕМЕНА ЋЕ СЕ ПРОМЕНИТИ!

И ДА ЗНАШ! ЈА САМ ТАЈ ШТО ПРАВИ РУПЕ!

БАШ САМ СЕ ЛЕПО ЗАБАВИО!

7

МАЛО КАСНИЈЕ...

СЕТИО САМ СЕ! ПОСТАВИЋУ НЕВИДЉИВЕ ЗАМКЕ!

МУУУ!

37В

ЗАМКА НА ПОКРЕТНИ ЧВОР!

МУУУ!

МУУУУ! БРЉЉЉЉЉ!

ТИ МОРАШ СВЕ ДА ЧУЈЕШ, ГЛУПАВКО!

ЧИМ БИК ДОДИРНЕ ОВУ ОМЧУ, ОБЕСИЋЕ СЕ У СЕКУНДИ!

НРЦ!

ЈЕСИ ЛИ СКОРО ВИДЕО ЦРНУ БРАДУ?

НЕ! СМУЦА СЕ ПО ШУМИ!

32А

ОХ! ОПЕТ ОНА ДВОЈИЦА! И ЊИХ ЋУ УХВАТИТИ!

ДА ПОБЕГНЕМ ПРЕ НЕГО ШТО МЕ ОПАЗЕ!

!?!

ЦВИНГ

ПАЗИ, УПЕЦ'О СЕ У СОПСТВЕНУ ЗАМКУ ЗА БИКОВЕ!

КАКВА ЗАМКА?! НИСТЕ НИКАД ЧУЛИ ЗА ЈОГУ ?!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ КОРИСНО!

ОВО ЈОГА?

НАРАВНО! СТАРИ ИНДИЈСКИ МЕТОД ЗА СМИРИВАЊЕ НЕРАВА!

8

32Г

САМО ТИ УЖИВАЈ! НЕЋЕМО ТИ СМЕТАТИ!

ОПЕТ НЕКО! ШТА САД ОВАЈ ХОКЕ?!

ЈЕСИ ЛИ ПО-ЛУДЕО? ПРЕСТАНИ! ПА, ТО ЈЕ ОДВРАТНО!

ПРЕСТАНИ ДА МЕ ЛИЧЕШ! ОТРОВАЋЕШ СЕ!

ОСТАВИ МЕ НА МИРУ! ИДИ СВОЈОЈ МАМИЦИ!

НИЈЕ МИ ДАНАС РОЂЕНДАН! ПРЕСТАНИ ДА МЕ ЦМАЧЕШ!

ОДГРИЗЋУ ТИ ЈЕЗИК АКО НЕ ПРЕСТАНЕШ!

СВУДА САМ ТЕ ТРАЖИО! ПА ТИ СИ ПОТПУНО ВАН СЕБЕ!

ДЕДИЦЕ, НЕДАЈ МУ ДА МИ ОСТРУЖЕ СВУ КОЖУ!

УХ! ШТО ЈЕ ТВРДОГЛАВ! КАО МАГАРАЦ!

УЧИНИ НЕШТО! ДАЈ МУ ШЕЋЕРА... БИЛО ШТА...

НЕ ПРЕОСТАЈЕ ДРУГО, НЕГО ДА ОДСЕЧЕМ КОНОПАЦ!

ПОЖУРИ, ДЕДИЦЕ! НИКАД НИСАМ ВОЛЕО ГОВЕЂИ ЈЕЗИК!

ГОТОВО?

!!

ОВА ГОМИЛА БИФТЕКА ЈЕ ПОЛУДЕЛА!

ПРЕ ПЕТ МИНУТА МЕ ЈЕ ВОЛЕО, А САД ХОЋЕ ДА МЕ СЕ ОТАРАСИ!

ДЕДИЦЕ, КУДА ЈУРЦА ОВА ЖИВОТИЊА?!

ЧЕКАЈ ДА СИЂЕМ! СТАНИ!

34А

БУЉ

ШКРИИИИП

ЦРНА БРАДА, ИЗГЛЕДА, НЕ МОЖЕ ДА СЕ СКРАСИ БЕЗ ПЛИВАЊА!

САД ВЕЖБА РОЊЕЊЕ!

КАСНИЈЕ...

ДА ТИ ПОКАЖЕМ ШТА САМ НАШАО У САНДУКУ!

КОЖУ И ГЛАВУ БИКА! ШТА КАЖЕШ, МАЛИША?

ПРАВО ЈЕ ЗАДОВОЉСТВО ВИДЕТИ БЕЗОПАСНОГ БИКА!

ПОМОЋУ ОВОГА МОЖЕМО ДА ПОБИЈЕМО СВЕ БИКОВЕ!

10

34Б

ПОГЛЕДАЈ ОВАЈ ЦРТЕЖ!

РЕЗЕРВНИ ПИШТОЉИ

ОВАКО МАСКИРАНИ, ПРИБЛИЖИЋЕМО ИМ СЕ НЕОПАЖЕНО И ТИ ЋЕШ ПИШТОЉИМА ПУЦАТИ КРОЗ НОЗДРВЕ!

ДЕДИЦЕ, ПРИСТАО БИХ ДА ОВОГ ЧАСА ОСТАРИМ, САМО ДА ИМАМ ТАКВЕ ОРИГИНАЛНЕ ИДЕЈЕ!

СУТРАДАН, НА ОСТРВУ ЈЕ БИО ЈЕДАН БИК ВИШЕ...

КАКО ЈЕ, МАЛИША?!

СЈАЈНО! КАО У КОЖИ ВЕЛИКЕ ЗВЕРКЕ, ДЕДИЦЕ!

ОВОГ ПУТА БИКОВИМА ЈЕ ЗАИСТА ОДЗВОНИЛО!

НЕКИ ЧУДАН БИК!

ПАЗИ, СТВАРНО!

35A

А АКО ЈЕ НЕКО У ТОМ БИКУ?!

СЈАЈНА ИДЕЈА!

ЈЕСИ Л' ТИ КРАТКОВИД ДА ПУЦАШ У БИКОВЕ?

ЈЕСАМ, ПА ШТА?

А ЈЕ Л'ИСТИНА ДА ИХ ОБАРАШ УДАРЦЕМ ПЕСНИЦЕ?

ЈЕСТЕ, ПА ШТА?

ЧЕКА ТЕ ВЕЛИКО ЗАДОВОЉСТВО НЕДАЛЕКО ОДАВДЕ!

ЈЕ Л'?!

ЈЕДАН ДЕБЕЛИ...

ОХОХО!

ДЕДИЦЕ, УСКОРО ЋЕ СВЕ ДА ОДЈЕКУЈЕ ОД ТЕЛА КОЈА ПАДАЈУ!

?!

ШТО СИ СТАО? КАО ДА СИ ПРЕД БИКОМ?
НЕШТО ЈОШ ГОРЕ ЈЕ У ПИТАЊУ!

ТАКО НЕШТО, АЛИ ЈОШ ГОРЕ!
КАКО ГОРЕ?! НИЈЕ ВАЉДА НИЛСКИ КОЊ?!
36А

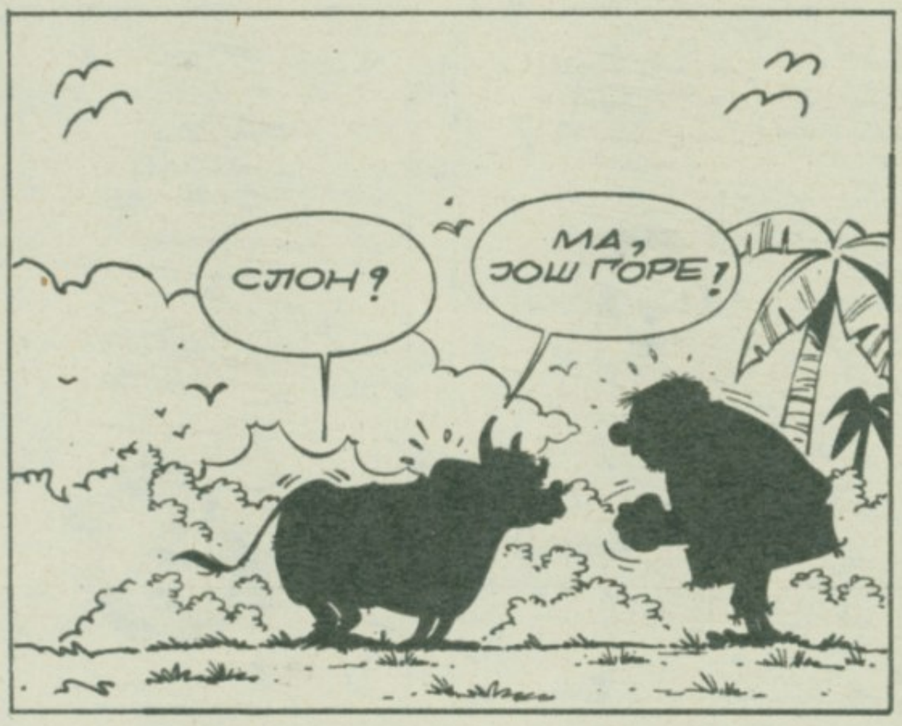
СЛОН?
МА, ЈОШ ГОРЕ!

ХЕ-ХЕ! ПАЗИ МОЛИМ ТЕ! БИК КОЈИ ГОВОРИ!

ДОСТА ЗАГОНЕТКИ! РЕЦИ ВЕЋ ЈЕДНОМ!

ШТА СИ ТО ВИДЕО?
ТРАС

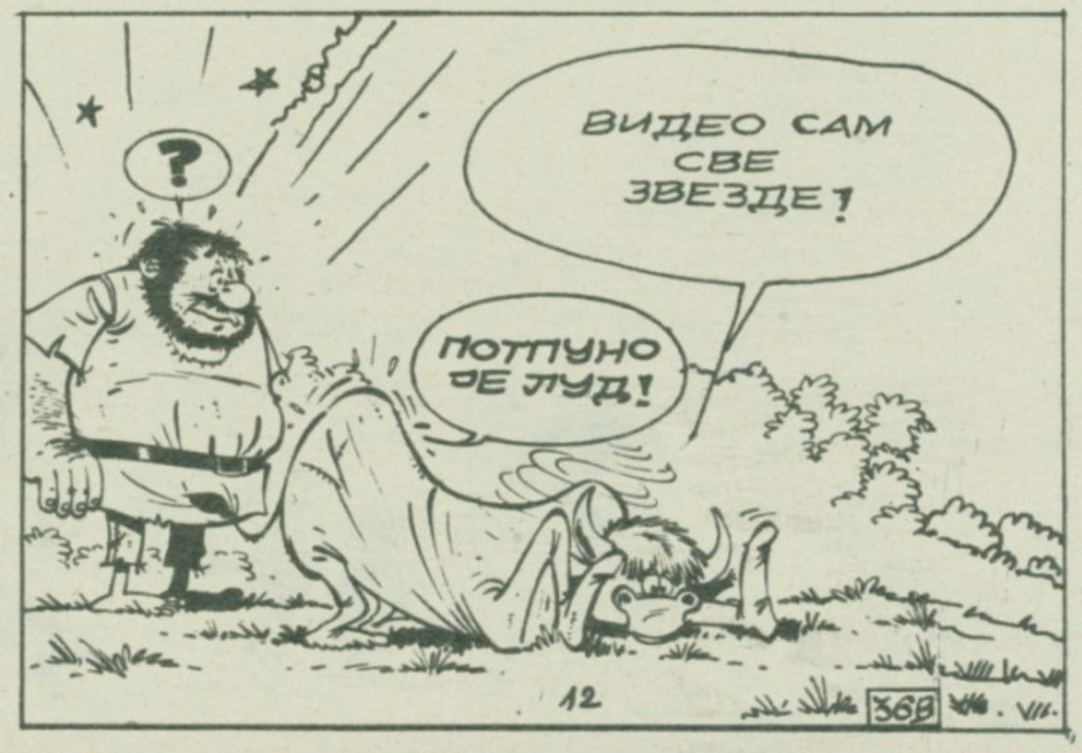
?
ВИДЕО САМ СВЕ ЗВЕЗДЕ!
ПОТПУНО ЈЕ ЛУД!
12
36В

САСВИМ ЈЕ ПО...

ТРАС

НИЈЕ ЧУДО ЗА ТВОЈЕ ГОДИНЕ!

ВИДИ ШТА СИ ОД ЊИХ НАПРАВИО!

НИЈЕ ОН КРИВ! КАКО ЈЕ МОГАО ЗНАТИ ДА ТО НИЈЕ ПРАВИ БИК!

ПОГЛЕДАЈ НА ШТА ЛИЧИМ!

ПА ДА!

ШТА ВАМ БИ ДА УЛАЗИТЕ У ТУ КОЖУ?!

ДЕДИЦИ СЕ ИГРАЛО КАРНЕВАЛА!

ДА НИСТЕ, МОЖДА, ЛОВИЛИ БИКОВЕ?

ШТА ЛУПАШ?

НА СВЕ СТРАНЕ ВИДИШ САМО БИКОВЕ!

МИРУЈ, ДОБИЋЕШ ЈОШ ЈЕДНУ КУШКУ!

37А

НРОЗ НЕКОЛИКО ДАНА...

САД ИЛИ НИКАД, ДЕДИЦЕ! С БАРУТОМ НЕ МОЖЕМО ДА ОМАШИМО!

МАКАР ЦЕЛО ОСТРВО ОДЛЕТЕЛО У ВАЗДУХ, МОРАМ СРЕДИТИ БИКОВЕ! ЧАСТ ЈЕ У ПИТАЊУ!

ТЕ ЖИВОТИЊЕ СУ РАЗОЗНАЛЕ КАО УСЕЉЕНИЦЕ!

13

ЗА ПЕТ МИНУТА СВИ ЋЕ СЕ ОКУПИТИ ОКО БУРАДИ ДА ЊУШКАЈУ! ФИТИЉ САМ ПОДЕСИО НА ТО ВРЕМЕ!

ЕВО ИХ! ШТА САМ ТИ РЕКАО?!

ЗА ПЕТ МИНУТА ИМАЋЕМО ГУЛАШ? У ЗАКЛОН?

ТАРАТАТА ТАРАТАТА

?

САСВИМ СИ ПОЛУДЕО? ЗАМИШЉАШ ДА СИ У КАСАРНИ?

ТА РАТА ТА

ХИ, ХИ? ХИ?

ПОПЛАШИО СИ МОЈЕ БИКОВЕ? САД СУ СЕ СВИ СПАСЛИ?

ХТЕО САМ САМО ДА РАСТЕРАМ МАГЛУ!

А ШТА ТИ СМЕРАШ С БИКОВИМА?

ПРИПИТОМЉАВАМ ИХ! ЈА ВОЛИМ БИКОВЕ, ТАКО СУ ЛЕПИ, И ПАМЕТНИ...

ПРИПИТОМ-ЉАВАШ ИХ БАРУТОМ?!

ХА! ХА! КАКАВ БАРУТ ПОМИЊЕШ?!

ФИТИЉ, МАЛИША!

У БУРАДИМА СУ БИСКВИТИ, НЕЗНАЛИЦО!

ЧУЈЕШ ЛИ ИХ ШТА ПРИЧАЈУ „ДЕДИЦЕ?! УВЕК ИМ ЈЕ У ГЛАВИ НЕКО ЗЛО!

ПАЗИ, ФИТИЉ!

БИСКВИТИ, КАД КАЖЕМ! ДА ЈЕ БАРУТ, ВЕЋ БИ ЕКСПЛОДИРАО!

ЈАО!

БУУМ!

РЕЦИ НАМ КАКВИ СУ БИСКВИТИ! СИГУРНО СУ ПУНИ ВИТАМИНА!

Услед експлозије, подигла се велика олуја..

...А ТЕК ПОСЛЕ ТРИ ДА-
НА СЕ СМИРИЛА ...

ДОЂИТЕ ДА ВИДИТЕ!
ЦЕЛА ФЛОТА СЛУПАЛА
СЕ О СТЕЊЕ!

ХЕ! ХЕ! ДА ПОГЛЕ-
ДАМО ДЕДИЦЕ!
МОЖДА МОЖЕ НЕШ-
ТО ДА СЕ МАЗНЕ
!

МУУУУ...
МУУУУ!

ТО ЈЕ
КОНВОЈ С
БИКОВИМА
!

МУУУУ!

МУУУ!

ПОСАДЕ НЕМА,
АЛИ ТЕРЕТ
ЈЕ НЕТАКНУТ
!

ОСЛОБОДИ-
МО ТЕ ЈАД-
НЕ ЖИВО-
ТИЊЕ!

САД ИМАМО БАР ХИЉАДУ БИКОВА ВИШЕ!

КАКАВ ПОКЛОН ОД ОЛУЈЕ!

СЕКИРЕ!

ЈАДНЕ ЖИВОТИЊЕ! ПОЛУДЕЛЕ СУ ОД СТРАХА!

МУУУУ! ЧВРК

БАДАДАМ БАДАДАМ БАДАДАМ

41A

ЗАШТО СЕ ЦЕРЕКАШ, МАЛИША?

ЗАМИСЛИ, АКО СУ БРОДОВИ ПУНИ БИКОВА?!

УХ ШТО СИ ВИЦКАСТ, ТУПАНЕ ЈЕДАН!

МУУУУУУУ!

МУУУУУУ!

41B

НЕ! НЕ! НЕ!

ГОТОВО! НИКАД НЕКУ МОКИ ДА УБИЈЕМ СВЕ ОВЕ БИКОВЕ!

НЕ МОГУ ДА ГЛЕДАМ БИКОВЕ! НЕ МОГУ ДА ЧУЈЕМ РЕЧ БИК! МРЗИМ БИКОВЕ!

ДАЈ МИ, ДРУШКАНЕ, ЧАМАЦ! 'ОКУ ДА ОДЕМ С ОСТРВА!

ШТА РЕЧЕ?!

ШТА, ШТА РЕЧЕ?! КАО ДА ИМА СТО НАЧИНА ДА СЕ ОДЕ СА ОСТРВА?!

НЕ СВИЂА ВАМ СЕ ОВДЕ?

МОГАО БИ И ДА ОТПЛИВА! ИНАЧЕ МНОГО ВОЛИ ПЛИВАЊЕ!

СВИЂА МИ СЕ, АЛИ ОВО ВИШЕ НИЈЕ ОСТРВО ВЕЋ ШТАЛА, А МОЈ СТАНДАРД МИ НЕ ДОЗВОЉАВА ДА ЖИВИМ У ШТАЛИ!

У РЕДУ! ДАЋУ ВАМ ЧАМАЦ И СВЕ ШТО ВАМ ТРЕБА! БИЋЕ И БИФТЕКА!

НЕ!!

КУДА ЋЕТЕ?

ТАМО ГДЕ ИМА ОВАЦА! НИШТА БЕЗ ОВАЦА!

ВОЛИМ ШТО ОДЛАЗЕ! ГОСТОПРИМСТВО НИЈЕ ЛАКА СТВАР!
НАДАМ СЕ ДА СУ ОДУСТАЛИ ОД ИДЕЈЕ ДА ИМАЈУ ЛОВЦЕ НА БИКОВЕ КАО ПОСАДУ СВОГ ГУСАРСКОГ БРОДА!
НО ПРВИ КАЖЕ РЕЧ БИК, ДОБИЋЕ КУШКУ!
333

ДАЈ МИ, ДЕДИЦЕ, КУШКУ, 'ОКУ ДА КАЖЕМ ОНУ РЕЧ!

УЖЕЛЕО СИ СЕ ШАМАРЧИНА, МАЛИША?!
ВОЛИМ ЧАК И ТВОЈЕ ШАМАРЕ! ВОЛИМ СВЕ? САМО БИКОВЕ НЕ ВОЛИМ!

ЈОШ ЈЕДАРЕД, ДЕДИЦЕ! ОПЕТ САМ РЕКАО ОНУ РЕЧ!
СТОЈИМ ТИ НА УСЛУЗИ, МАЛИША!
43А

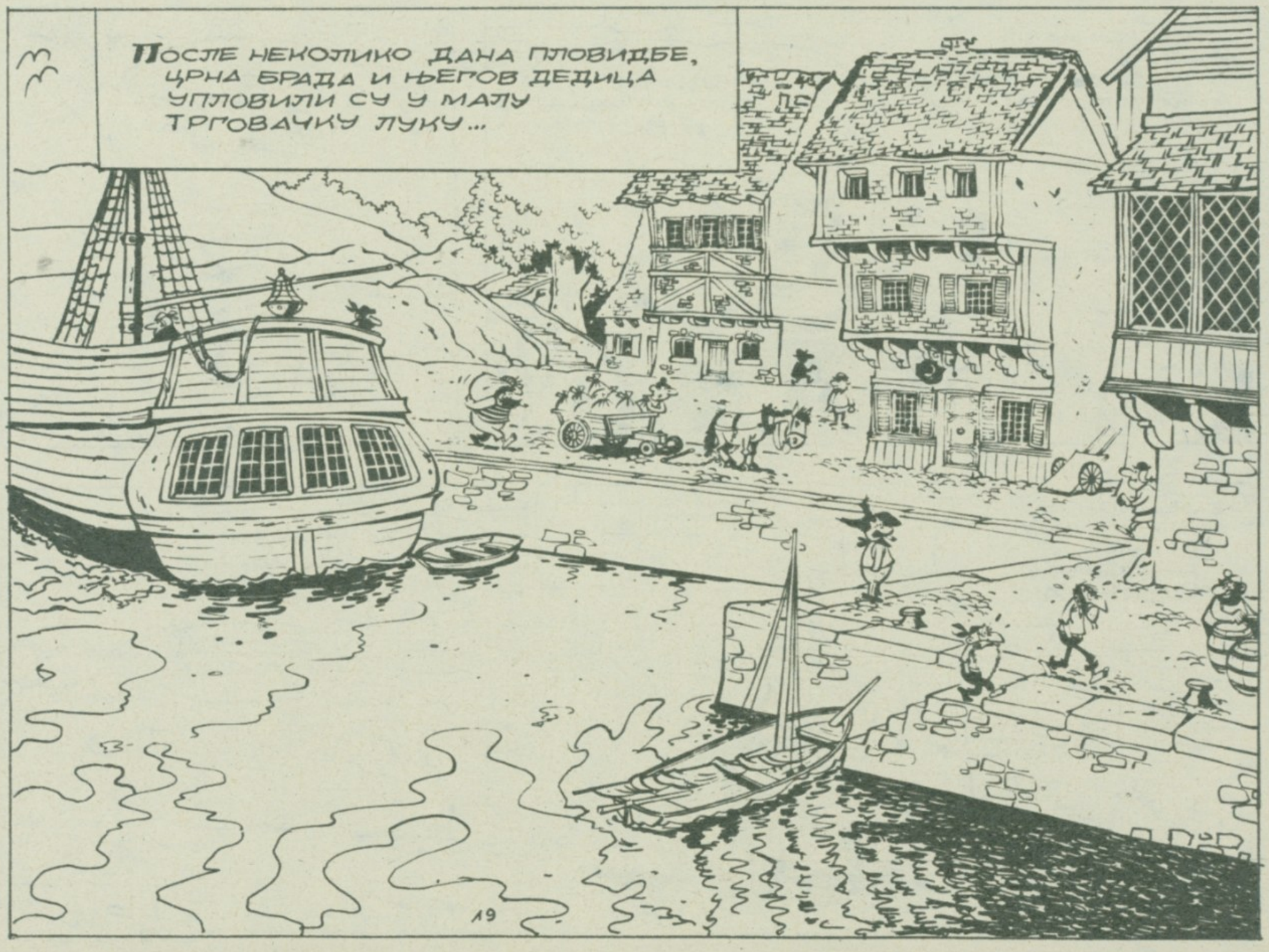
После неколико дана пловидбе, црна брада и његов дедица упловили су у малу трговачку луку...
19

КАКАВ ЈЕ ОВО ГРАД! ДАЛИ, БОЉЕ ОВДЕ НЕГО НА ОСТРВУ ЛОВАЦА НА БИКОВЕ!

ГЛЕ, ЦРНА БРАДА!

ГЛЕ, ФИНЧ МУЛИГАН!

КАКО ЈЕ, МОМЦИ?!

БАШ МИ ЈЕ ДРАГО ШТО САМ ВАС СРЕО!

АКО МИСЛИШ ДА ИМАМО НОВАЦА. ЉУТО СЕ ВАРАШ!

НОВАЦА НИ ЈА НЕМАМ, АЛИ ГА ИМАМ У ВИДУ! ТРАЖИМ ДОБРОВОЉЦЕ!

У ПИТАЊУ ЈЕ КОНВОЈ СА ОГРОМНИМ, СЛАБО ЧУВАНИМ ТОВАРОМ!

!

ВРЕДИ БАР ПЕТСТО ХИЉАДА ПЈАСТЕРА!

ОХО! А ОД ЧЕГА СЕ САСТОЈИ ТАЈ ТОВАР?

СМЕШНО ЈЕ, АЛИ ЈЕ ТАКО... ПЕТ ХИЉАДА КОНЗЕРВИ БИФТЕКА!

НИШТА У ВЕЗИ СА БИКОВИМА, ЗАР НЕ, ДЕДИЦЕ?!

ТАКО ЈЕ, МАЛИША!

ПАФ

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **поручник блуберi**

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

ЧИНИ МИ СЕ К'О ДА ВИШЕ УОПШТЕ НЕ ЗАНИМАМ ПОПАЈА!

И ЗАТО ЋУ ИЗМЕНИТИ СВОЈ ИЗГЛЕД! ПОСТАЋУ ВАМП ЖЕНА!

ХА! ХА! ХУУУУУ! ХА! ХО! ХО!

ХА! ХА! ХА! ХО! ХА!

ХИ! ХИ! ХИ! ?

!

ПОПАЈЕ, ПОМОЗИ МИ! СВИ МИ СЕ СМЕЈУ!

ХА! ХА! ХА! ХО! ХО! ХИ! ХИ!

СВАКИ КЛИПАН КОЈИ СЕ СМЕЈЕ МОЈОЈ ДРАГОЈ, ИМАЋЕ ПОСЛА СА МНОМ!

ХА! ХА! ХИ! ХА! ХА!

© 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

?

ХА! ХА!

А ЈА САМ МИСЛИЛА ДА СВИ МУШКАРЦИ ВОЛЕ П ЈЕ!

НЕЗНАЛИЦЕ!

ГРРРР! ГРРР!

ХУ!

ХА! ХА! ХА!

ЈЈЈЈ НАЈБОЉЕ ПЕРИКЕ

4-13

Bud Sagendorf

23

КАКО СЕ ТО РАДИ

СНИМИТЕ ФИЛМ

ПРАВО РЕПРОДУКОВАЊА

ДА ЛИ МОГУ ДА УПОТРЕБИМ ОВУ ПЛОЧУ ЗА СВОЈ ФИЛМ?

МОЖЕШ ЗА ПРИВАТНО, АЛИ НЕ И ЗА ЈАВНО ПРИКАЗИВАЊЕ ФИЛМА!

ЗАКОН ШТИТИ ПРАВА КОМПОЗИТОРА, ИЗВОЂАЧА, ИЗДАВАЧА И ПРОДУКЦИЈЕ ПЛОЧА!

ЗАБРАНИ РЕПРОДУКОВАЊА НЕ ПОДЛЕЖУ САМО ПЛОЧЕ КОЈЕ СУ ПОСЕБНО СНИМЉЕНЕ ЗА АМАТЕРСКЕ ФИЛМОВЕ!

ИДЕАЛНО ОДСТОЈАЊЕ

СЛИКА ЈЕ ЗАМАГЉЕНА И ЗРНАСТА!

СУВИШЕ ЈЕ ВЕЛИКА, А МИ СМО ПРЕБЛИЗУ!

ПЛАТНО БИ ТРЕБАЛО ДА БУДЕ МАЊЕ!

СОБИ ОСРЕДЊЕ ВЕЛИЧИНЕ ОДГОВАРА ПЛАТНО ЧИЈА ЈЕ **ДИЈАГОНАЛА** 90-120 см. ИДЕАЛНА УДАЉЕНОСТ ОД ПЛАТНА ЈЕ 3 ДО 6 ПУТА ВЕЋА ОД **ВИСИНЕ** СЛИКЕ. (ОД 2,5 ДО 6 МЕТАРА)

ИЗБОР ПЛАТНА

СА ОВОГ МЕСТА СЛИКА БАШ НИЈЕ СВЕТЛА!

ТО ЗАВИСИ ОД УГЛА ГЛЕДАЊА И МАТЕРИЈАЛА ОД КОЈЕГ ЈЕ НАПРАВЉЕНО ПЛАТНО!

ПЛАТНО	СВОЈСТВА
МАТ-БЕЛО	ПОГОДНО ЗА ВЕЋИНУ СОБА. ДАЈЕ СВЕТЛУ СЛИКУ НА ВЕЛИКОЈ ПОВРШИНИ.
СЕДЕФАСТО	ИЗВАНРЕДНО СВЕТЛА СЛИКА, АЛИ СУ УОЧЉИВИМ ЗРНОМ-НАЈБОЉЕ ЗА ДУГЕ, УСКЕ СОБЕ.
МЕТАЛИЗИРАНО	СВЕТЛИЈЕ ОД МАТ-БЕЛОГ АЛИ ПОНЕКАД ОДРАЖАВА ОСТАЛЕ ИЗВОРЕ СВЕТЛОСТИ У СОБИ.
ПЛАСТИЧНО	ДАЈЕ ВРЛО СВЕТЛУ СЛИКУ, ГОТОВО КАО СЕДЕФАСТО. ИЗ ВЕЋЕ БЛИЗИНЕ ПРИМЕТНА ЈЕ РУПИЧАСТА ПОВРШИНА.

ЧУВАЈТЕ СВОЈЕ ФИЛМОВЕ

ПОСЛЕ ПРОЈЕКЦИЈЕ, СТАВИТЕ ФИЛМОВЕ У КАСЕТЕ КОЈЕ ИХ ШТИТЕ ОД ПРАШИНЕ И ОШТЕЋЕЊА!

ДА ЛИ ФИЛМОВИ СТАРЕ?

ДА! ТРЕБА ИХ ЗАШТИТИ ОД ТОПЛОТЕ И ВЛАГЕ! ЧУВАЈТЕ ИХ НА СУВОМ МЕСТУ И ТЕМПЕРАТУРИ ОД ОКО 16°С.

ДОПАДА МИ СЕ ОВАЈ СИСТЕМ ЧУВАЊА ФИЛМОВА У КАСЕТАМА КОЈЕ ЛИЧЕ НА КЊИГЕ!

КРАЈ

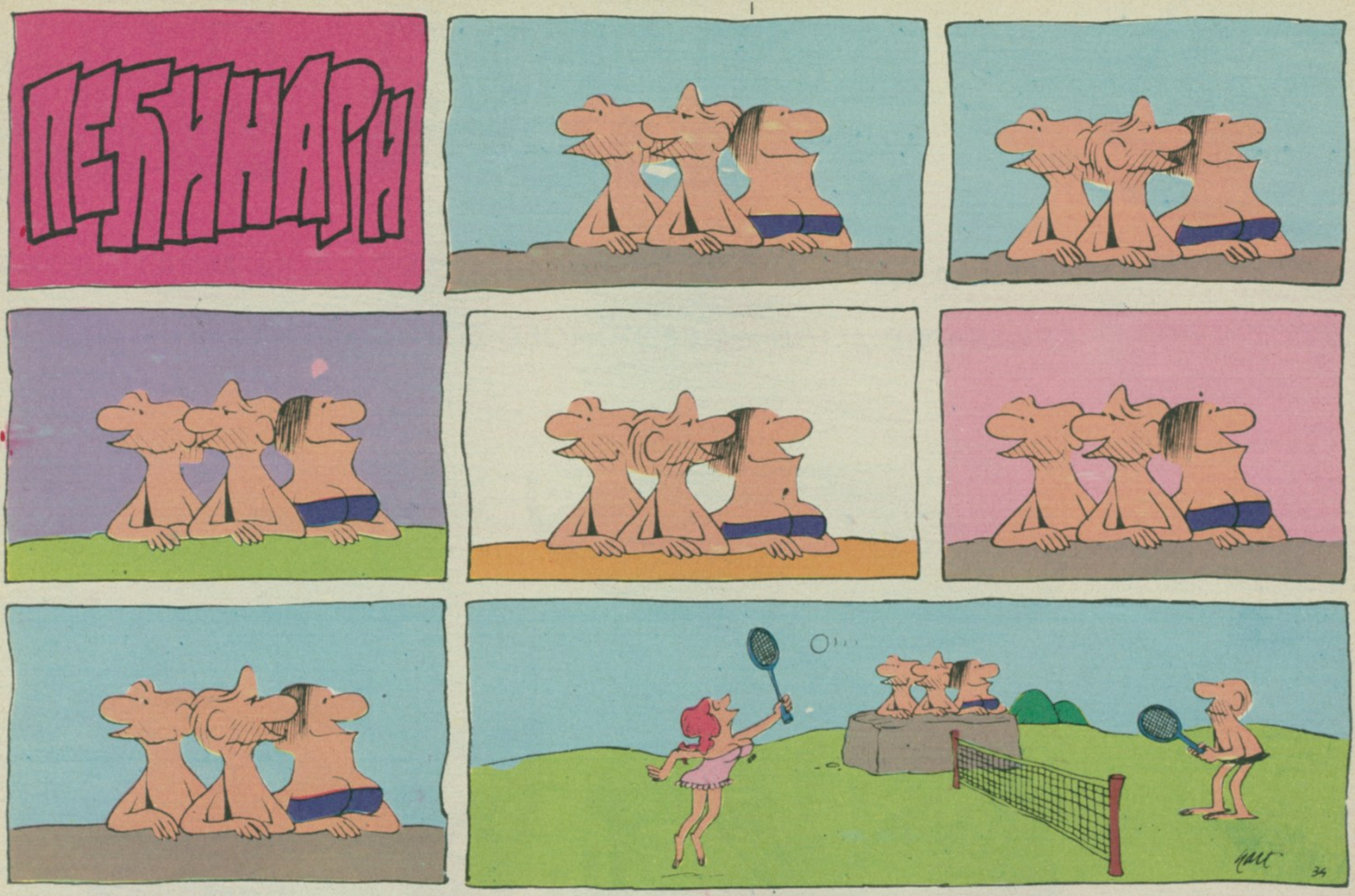

НОВО!

sprint

Жвакаћа гума са декстрозом

Серија самолепивих сличица у боји о развоју саобраћајних средстава на копну, на мору и у ваздуху — од прве бицикле и легендарних Дедалових крила до првог корака астронаута на Месец.

У сваком омоту налази се по једна сличица.
За десет омота вам БЕСПЛАТНО достављамо албум.
Број албума је ограничен, зато што пре доставите 10 омота на адресу: „Јосип Краш", 41000 Загреб (за наградно извлачење).

СПРИНТ вас такође награђује!
Шта сте добили, можете сазнати на полеђини сличице, а награде су следеће:

- фото-апарат
- књиге „Велики светски проналасци"
- књиге „Илустрована дечја енциклопедија"
- мајице „СПРИНТ"
- значке „СПРИНТ"

НОВО!

ВИВА МИ

УЗАВРЕЛИ МЕКСИКО

ЛЕГЕНДА КАЖЕ: АКО МЕКСИЧКИ НАРОД ЗАТРЕБА ЗАПАТУ, ВОЂА СЕЉАКА ЋЕ ДОЋИ ДА СЕ ПОНОВО БОРИ ПРОТИВ НЕПРИЈАТЕЉА.

Прогонили су га десет година зато што је устао против грабежљиве властеле и владе која није одржала обећања. Са шачицом сељака повукао се Емилијано Запата у планине мексичке државе Морелос, где је организовао борбу. Изненадни напади и хитра повлачења, нису давали мира непријатељима мексичког народа.

Десетог априла 1919. године владин коњички официр Хесус Гвахардо поручио је Запати да ће заједно са својим одредом прећи на његову страну. Састанак је заказан у месту Чинамека.

У освит зоре са својих 150 коњаника Запата је већ био у седлу. Овај човек исушеног лица с очима сањалице радовао се новој групи сабораца.

САДИТЕ У САКСИЈИ!

Рођен у селу Анепекилко, Емилијано је одрастао у угледној породици Запата која се својевремено истакла у борби против Шпанаца и Француза, а касније била позната као изузетно поштена у опхођењу са народом.

Млади Емилијано је поред тога носио у крви сву гордост мексичког народа. Када га је једном приликом неки богати поседник ангажовао да се брине о његовом имању, Емилијано је одмах запазио да су коњи овог властелина имали боље услове за живот него већина његових сељана и одмах се вратио у свој родни Аненекилко.

Емилијано се приближавао пунолетству кад су велики латифундисти (земљопоседници) започели безобзирно да проширују своје хацијенде. Наравно, уз подршку и помоћ државних и федералних чиновника.

Запата, међутим, није остао миран. Потписивањем многобројних протестних докумената као и вођењем изборне кампање у корист опозиционог кандидата, са својима је устао у одбрану Аненекилка.

Власти су помно мотриле на младог бунтовника Запату и чим је изабран за председника сеоског савета позвали су га у војску. Но, ни сурова дисциплина није успела да га обузда и укроти.

У пролеће 1910. године власници хацијенде „Хоспитал" пружили су шапе и на неколико хектара које су мештани обрађивали скоро седам векова. Јаке полицијске снаге онемогућиле су сељанима излазак на поља. Запата није био ту а сеоски савет је, после неуспелог покушаја да с адвокатима избори своја права, упутио петицију властима.

— Приближава се кишни период и ми, сиромашни сељаци, морамо да припремимо земљу за сетву — стајало је у петицији. — Молимо заштиту државе да бисмо могли да радимо без страха да ће нам неко отети земљу а нас избацити са поља. Ми од тога живимо.

Одговор је, међутим, био кратак:

— Ако ти из Аненекилка желе нешто да саде, нека узму саксије. Земљу им не дамо!

Летње кише већ су почеле кад се Запата вратио кући. Видевши да сеоски савет редовним путем није постигао ништа, одлучио је да сам узме ствар у своје руке. Са 80 наоружаних сељака изишао је на поља и приморао стражаре да се без отпора повуку. Вест о овом догађају брзо се пронела земљом. Пламен устанка почео је да се шири на све стране Мексика.

Земљопоседник-идеалист Франциско Мадера — који је да би избегао затвор пребегао у Америку — подстицао је народ на побуну против диктатора на власти осамдесетогодишњег Пор-

ЛИЈАНО!

фирија Дијаса. Мада је и Запати нудио савез, овај се, међутим, удружио са онима који су били спремни да одмах и бескомпромисно крену на федералне трупе.

АТИЛА ЈУГА

Док је очекивао да се сакупи што више бораца за слободу и неопходно оружје, Запата је ишао од места до места и наређивао да се руше ограде хацијенди и запоседа одузета земља. Народ је у гомилама прилазио тако да је почетком 1911. Запата преузео вођство револуционарног покрета на југу земље.

Сада је већ било довољно бораца за слободу и Запата је са својих 800 коњаника сишао с планина и одмах ударио на регуларну војску истовремено прекидајући телефонске везе и дижући возове у ваздух. Један за другим освајани су градови: Китла, Хонакатепек, Јаутепек . . .

А 19. маја, после шест дана крвавих борби, Емилијано Запата ушао је и у град Куатла, важно стратегијско упориште. Неколико дана после овога, председник Дијас био је приморан да напусти Мексико.

У држави Морелос рат се настављао. Мексичке новине назвале су Запату „Атилом југа". Застрашени латифундисти на све стране тражили су помоћ. Био је то рат до истребљења у коме је погинуло доста недужног становништва. „Запатисте" је било тешко зауставити.

Мадеро је јуна тријумфално ушао у град Мексико и убрзо био изабран за председника. Не могавши да се одупре утицају разних политиканата, бивши земљопоседник-идеалист дуго је оклевао да уведе промене за које се тако страствено залагао. Запата му је једном рекао:

— Сењор Мадеро, претпоставимо да ја, захваљујући томе што имам пушку, отмем Ваш сат. Да сада Ви имате пушку, да ли бисте ме натерали да Вам га вратим?

Мадеро је прилично нервозно одговорио:

— Свакако!

— Видите, нама из Морелоса догодила се иста ствар. Отели су нам земљу под претњом оружјем. Сада је, међутим, мој народ наоружан и отворено Вам кажем да тај народ жели натраг своју земљу, и то одмах.

Запати се ипак учинило да у Мадеру може да има поверења, па је позвао народ да обустави сукобе и одложи оружје. И сам се вратио животу и раду на селу. Чак се и оженио девојком Хосефом Еспехо.

На жалост, сви нису мислили да се питање сељака може решити мирним путем. Још у току свадбеног славља, Запати је стигао телеграм с поруком да су федералне трупе под командом генерала Викторијана Хуерте продрле у Морелос.

Запата се брзо повукао у брда и обновио војску која је под паролом „Вратити све што је одузето!" кренула у нове битке.

УЗ ПЛУГ И ПУШКА

Сваку освојену хацијенду Емилијано Запата је уступао мештанима који су земљу обрађивали с пушкама надохват руке, ратовали кад је то било потребно и поново се враћали плуговима. Владина војска је у очајању палила читава села и убијала или одводила становништво у логоре.

У међувремену, генерал Хуерта збацио је Мадеру с власти и наредио да га убију.

У главни град Мексико на челу својих ветерана убрзо је стигао и Запата. Било је то 26. новембра 1914. године. Сада је Хуерта доживео судбину претходника. Иако је мир још увек био далеко, после сусрета са својим северним савезником Панчом Виљом вратио се у Морелос да предводи акцију обнове опустошене земље.

Политичар Венустиано Каранса сакупио је остатке онога што се називало националном мексичком владом и — опет иста ствар. Циљ Запатине борбе није остварен, аграрна реформа није спроведена онако како је он то предвиђао.

Борбе су обновљене. Поново су пролазили месеци, године. Запата се све више затварао у себе. Његови најбољи људи су изгинули. Народ је, међутим, остао уз „Милијана", како су га из милоште звали, који је чак стигао и да обнови локалну фабрику шећера. Један посматрач из иностранства — упоређујући ред успостављен у Морелосу са хаосом мексичке владе коју је водио Каранса — изјавио је да се права социјална револуција примећује, али међу „запатистима". Кад је чуо за ово Запата је рекао:

— Правда је најзад на нашој страни, могу мирно да умрем.

После скоро пет година узалудних покушаја да „умири" Моралес и схватајући да то никада неће моћи докле год је Запата жив, Каранса је у марту 1919. одобрио заверу за убиство вође мексичког народа. Његов официр Гвахардо добио је задатак и његова јединица кренула је да се „прикључи" Запати који није ни слутио да је реч о превари.

ТРУБАЧ СВИРА ПОЗДРАВ

Гвахардови војници су тог поподнева били у строју. Запата је на коњу завршио смотру „нове" јединице и задовољан упутио се према улазу у хацијенду. Трубач свира поздрав. Са последњим тоном Запата је већ окренут леђима Гвахардовим војницима и не види пушке уперене у њега. Пуцњи. Први, други. Емилијано Запата умро је пре него што је додирнуо земљу.

Исте вечери посмртни остаци Запате однесени су у Куатлу и бачени на главни трг.

— Запатизам је мртав! — пркосно је објавио Гвахардо. — Кад једном убијеш пса нема више ни режања!

Преварио се. Иако је жалост била забрањена, хиљаде и хиљаде сељака сишло је с планине да се поклоне сенима убијеног вође. Забележено је да су пролазећи поред његовог одра дрхтали. Није то био страх од репресалија већ сазнање да велико дело морају окончати без њега. И окончали су га.

Д. В.

ЧУВАЈ ЖИВЦЕ

Шта вас нервира?

Да ли се нервирате кад неко поред вас срче супу, гласно зева или неправилно наглашава речи? Или вас „изведе из такта" кад видите да неко чачка нос? Или сте, можда, од оних који побесне од муке кад вас гурају у аутобусу?

Психолог Кејсн истраживао је шта нервира људе. Пре 52 године испитао је преко хиљаду Американаца и Американки од 10 до 90 година старости, различите интелигенције, богатства, физичких карактеристика, раса и места становања. Тестирани су одговарали колико их нервира свака од 507 ствари које је Кејсн навео тако што су их „бодовали" од 1 до 30: 1 за појаву која их „не нервира", а 30 за ону која их „до крајности нервира". Ево просечних „оцена" за неколико од тих „нервирајућих" појава (резултати су посебно за мушкарце и жене):

	м.	ж.
1. Човек који ми кашље у лице	28,5	29,3
2. Кад чујем или видим да неки човек свирепо поступа са животињом	28,0	28.3
3. Смрад смећа	24,0	25,5
4. Кад ми особа у аутомобилу који возим говори како да возим	23,0	18,5
5. Кад морам да сиђем с плочника да бих прошао поред људи који су заузели цео плочник	21,3	19,0
6. Кад видим неког да чачка зубе	15,3	21,5
7. Да сам исувише близу партнера са којим играм	6,8	19,3
8. Кад су новине неуредно сложене пре него што почнем да их читам	11,8	9.5

Зар вам се не чини да неке од ствари које су 1928. године нервирале ваше баке и деке — ни вас не остављају равнодушним?

Љ. І

САНАТОРИЈУМ ЗА РИБЕ

Мало је познато да су и рибе способне да за своје бољке нађу лековите воде. У једну од таквих „бања" спада и језеро Ирканд у источном Сибиру. Рибе из горњег тока Ангаре врло радо долазе у ово лечилиште на „опоравак", тј. да се ослободе речних и језерских паразита. Хемијски састав гермалних извора, утврдили су научници, веома успешно скида паразите.

Рибарски санаторијум открили су недавно сарадници Сибирског одељења Академије наука СССР-а.

нова
гума за жвакање

ПУТ ОКО СВЕТА

Ја сам путник око света
Мали слонић који шета...
Скоро цела планета у
НОВОЈ гуми за жвакање
ПУТ ОКО СВЕТА

Пошаљите 10 насловних страница кутије и добићете албум
за слике застава и градова света
из НОВЕ гуме за жвакање ПУТ ОКО СВЕТА

PLIVA

EUROCREM®

ЗА ГЕНЕРАЦИЈУ КОЈА РАСТЕ!

Мама зна да је EUROCREM са хлебом ***већ много година*** *здрава, укусна, свакодневна храна за њену децу.*

EUROCREM ***одувек*** *чине само природни састојци: млеко, лешник, какао...*
EUROCREM се ***одувек*** *прави брижљиво и пажљиво.*

EUROCREM са хлебом ***одувек*** *даје више: са њим се штеди.*
А највећа гаранција за маму је дугогодишње искуство са EUROCREMOM у исхрани њене деце.
Онда се не треба чудити што мама зна да је баш EUROCREM оно што треба њеној деци.

takovo

Због тога вам кажемо:
НИЈЕ ДОВОЉНО ДА ЛИЧИ НА EUROCREM ДА БИ БИО EUROCREM!

ХИТ☆☆☆ СТРАНА

СМАК

Већ девет година на домаћој рок-сцени са успехом делује СМАК, једна од наших најпопуларнијих и најквалитетнијих група. Састав је недавно издао нову ЛП плочу под називом „Смак рок циркус“ и већ у првом тиражу у продуцентској кући Радио-телевизије Београд одлучили су да је посребре.

Мада се о овој групи доста зна, подсетимо се на оне најважније датуме који су утицали на успешну каријеру СМАКА. Састав је основан децембра 1971. године. Тада су двадесет једногодишњи гитариста **Радомир Михајловић Точак**, бубњар **Слободан Стојановић Кепа** (20 год) и бас-гитариста **Зоран Михајловић** (21) одлучили да музичку каријеру започну као трио. После само пет месеци рада наступају уживо у програму Радио-Крагујевца, да би годину дана касније у конкуренцији тридесет група победили на Гитаријади у Пожаревцу. Октобра 1973. године трио постаје квартет, пошто се саставу придружио вокални солиста **Борис Аранђеловић**, да би само неколико месеци касније начинили свој први снимак у Радио-Београду. „Живим ја“ и „Биска 16“ називи су нумера које су се нашле на првој малој плочи групе која је изашла априла 1974. године. Уследила је гурнеја, по општој оцени и публике и критичара, веома успешна. Почетком јесени група се повећала за још једног члана. **Лазар Ристовски** је своје умеће на инструментима са клавијатурама уклопио у већ добро знан музички израз Смаковаца, а резултат ове успешне сарадње је и наступ у београдском Дому синдиката и друга плоча

са композицијама „Улазак у харем“ и „Сто птица“. И на трећој плочи, али за другу продуцентску кућу, наћи ће се нумера „Улазак у харем“ која је групи обезбедила прву сребрну плочу.

Први ЛП групе појавио се октобра 1975. године и такође је посребрен. Уследила је успешна промоциона турнеја по Југославији и тронедељно гостовање у Демократској Републици Немачкој. Април 1976. године памтиће се по првом миниалбуму „Сателити“, а јун по великом тријумфу Смаковаца на шестом Бум-фестивалу у Београду. Исте године у јесен појавио се нови сингл са песмама „Људи није фер“ и „Ел думо“, а на телевизији је приказан једночасовни филм о групи. Крајем године групу је напустио Лазар Ристовски, док је Радомир Михајловић издао своју солистичку инструменталну плочу која је доживела сребрни тираж.

Почетком 1977. године група је доживела још једно велико признање. У готово свим анкетама проглашена је за састав године, плоче су јој се пласирале на највиша места топ-листа, док су у конкуренцији најбољих музичара чланови састава однели три прва места. Априла је потписан уговор са продуцентском кућом ПГП РТБ која је саставу омогућила да наредни пројект реализује у лондонским студијима. Маја се појавио ЛП „Црна дама“, а у септембру је великим концертом у београдској дворани Пионир обележен почетак промоционе турнеје. Месец дана касније, на концерту у Загребу, групи је уручена златна плоча за албум „Црна дама“, а на крају године избори за најбоље поново су протекли у знаку чланова састава СМАК. „Црна дама“ је снимљена и на енглеском као »Black Lady« и у пролеће 1978. појавила се у многим европским земљама. У јесен је снимљен још један ЛП „Странице нашег времена“, а »Black Lady« је прешла Океан и успешно представила групу у Америци. Албум „Странице нашег времена“ убрзо је достигао сребрни, а онда и златни тираж. У групу се, уместо Микија Петковског, враћа Лаза Ристовски, а у снимању следећег сингла „На Балкану“, који је издат пре годину дана, учествовао је Дадо Топић. Јесен и зима 1979. године протекли су у припреми „Рок циркуса“ који је, ево, пред нама.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

РОК ЦИРКУС

Музика: Радомир Михајловић Точак
Текст: Марина Туцаковић
Изводи: СМАК

После искушења стара хвата ме страст
И полован помало, исту осећам сласт
Пред микрофоном опет руке дрхте к'о прут
И осећам да летим као и први пут

Рок циркус сад креће, ја певам свој рок-ен-рол
Рок циркус срце краде, ритам односи бол

Рок циркус, сузе и смех
Рок циркус, слава и пад
Рок циркус, живот мој
Рок циркус, рок-ен-рол

Музици и сцени, ја сам враћао дуг
Навик'о сам на лажи, на живот бедан и груб
Ал' ноћас опет горим, очи пржи лајт шоу
И посрћем у диму, са чела цури ми зној

Рок циркус, сузе и смех...

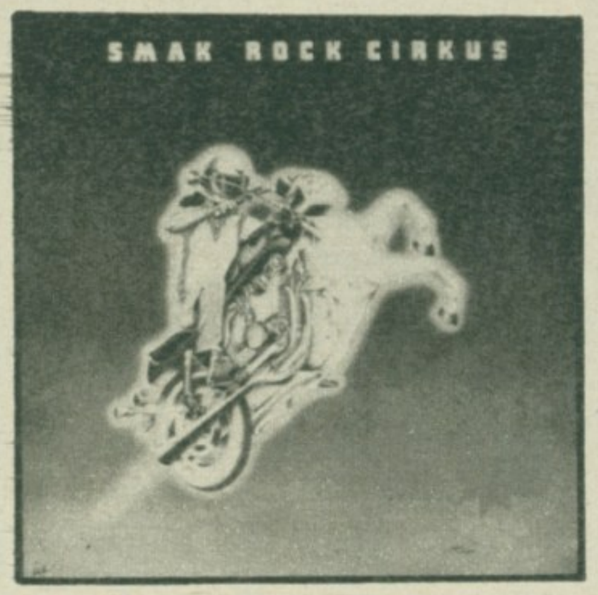

БЕРЗА ПЛОЧА

Желео бих да ми се јаве они који би мењали сингл-плоче шпанске забавне музике.

Силвано Длачић,
Брдина 2
51550 Мали Лошињ.

НОВЕ ПЛОЧЕ

ЛЕНА ЛОВИЧ

(LENE LOVICH)

Популарна енглеска певачица ЛЕНА ЛОВИЧ, по оцу Југословенка, снимила је нову плочу коју је код нас издала продукција РТВ Љубљана. Назив ЛП-

-ија је „Без земље“ (»Stateless«) и на њему су се нашли и нама добро знани светски хитови »Lucky Number«, »Writing on the Wall« и друге.

СПЕШЛС (SPECIALS)

Састав СПЕШЛС прилагођава новом таласу, такозваној ска-музици. Плоча »Specials« која је постигла запажен успех у свету прошле године, снимљена

је и код нас. Поред тројице белих, групу чине и двојица тамнопутих музичара који су својим квалитетима и темпераментом допринели изузетно повољном утиску плоче

Продајем ЛП плоче: »Parallel Lines« (BLONDIE), »20 Classic Hits« (PLATERS), „Кад мисли ми врлудају“ (АЕРОДРОМ), »Made in Europa« (DEPP PURPLE), први албум СРЕБРНИХ КРИЛА, »Sun Sessions« и »Moody Blue« (Elvis Presley), те синглице група KANSAS, BEE GEES, BACCARA и БИЈЕЛО ДУГМЕ. У обзир долази и замена за плоче BEATLESA.

Динко Роган,
Масарикова 7,
42400 Вировитица.

Купујем плочу на којој се налази песма „Изабел“ Шарла Азнавура. Такође продајем нове плоче: »Lucille Talks Back« (B. B. King), »Muscle of Love“ (Alice Cooper), »War Child« (JETHRO TULL), »Shock Treatment« (THE EDGAR WINTER GROUP), »Tupelo Honey« (Van Morrison) и »Brain Salad Surgery« (ELP)

Горан Сташковић,
Крфска 29,
18000 Ниш.

СМОКИ (SMOKIE)

У последње време све се чешће говори о распаду састава СМОКИ, нарочито после неуспеле турнеје по Европи. Као што је познато, група је требалс да гостује и у нашој земљи, међутим, због малог броја продатих улазница, организатори су отказали наступе. О свему овоме чланови групе су разговарали са новинарима.

После неуспеле турнеје по Европи и недавно издате мале плоче која је прошла незапажено, проносе се гласови о скором разилажењу чланова групе. Шта је томе узрок?

КРИС НОРМАН: Што се турнеје и наше сингл-плоче тиче истина је да није постигнут очекивани резултат. И поред свих прича, могу вам рећи да је клима у групи боља него икад. Заједно смо поразговарали о својим приватним проблемима и одлучили да се не разилазимо. Снимићемо нову плочу и она мора постати хит.

Одакле онда потичу такве приче?

ТЕРИ АТЛИС: Организација на овој турнеји била је веома лоша, а ми смо дуго били одвојени од својих што је утицало на наше расположење. Тако депримиране снимио нас је један фотограф и кад се слика појавила, дошло је до погрешног закључка да се разилазимо

Да ли је тачно да Крис има неке личне планове?

КРИС: Да, тачно је. После мог успеха са сиглом „Случајан сусрет" »Stumblin'in«), из Америке сам добио још једну понуду за солистичку плочу која је толико добра да је не могу одбити.

Шта кажу чланови групе на то?

ПИТ СПЕНСЕРС: У првом тренутку постојало је мало подозрење. Сада кад смо сви отворено изнели своја мишљења и жеље, могу рећи да смо схватили насталу ситуацију и да се сви радујемо његовом успеху

Како ће се звати следећи сингл, за ваш успех толико битан?

КРИС: За сингл смо одабрали један успешан стари хит Бобија Вија „Брини о мојој девојци" (»Take Good Care of My Baby«). Тој нумери дали смо нови, „смоки" звук. Следећи сингл биће највероватније „Рок-ен-рол жена" (»Rock'n roll Woman«) коју смо Питер и ја написали.

Планирате ли и ЛП плочу?

ПИТ: Већ смо припремили све песме за ЛП. Пет нумера написали смо Крис и ја, четири су Теријеве и Аленове, а остале су стари хитови. Овај избор смо већ снимила на касетама

ТЕРИ: Да додам још да се на ЛП-ију налази и стари хит СТОУНСА „Не увени" (»Not Fade away«).

Да ли ћете и даље пратити своја музичка стремљења?

КРИС: Закључили смо да треба поставити тежиште на року и то у већој мери него досад. У основи остајемо ипак верни својој музици.

Да ли је тачно да више нећете ићи на турнеје?

КРИС: Не, то није тачно. Нама је добро познато да су турнеје најважније за једну групу. Због тога крајем године опет планирамо турнеју по Европи.

ЦИЦЕ МАЦЕ

Ученице другог разреда усмереног образовања из Београда **Весна Недељковић, Даница Шћеловић, Марина Живковић** и **Снежана Трстењак** одлучиле су да попут РАНЕВЈЕЗА, ЧЕРИС или ОРКИДС покушају нешто слично и опробају се на музичком плану. Још је рано говорити о њиховој будућности у свету музике јер ЦИЦЕ МАЦЕ постоје тек три месеца.

Као и сви млади и ове девојке воле рок и диско, па је и њихова прва плоча у том стилу. На синглу су композиције „Рода рок", на текст Љубивоја Ршумовића и „Кликири и крпице". За сада, школа је њихова једина преокупација. Музику прихватају као забаву, а касније... све зависи од тога како ће проћи њихов први сингл.

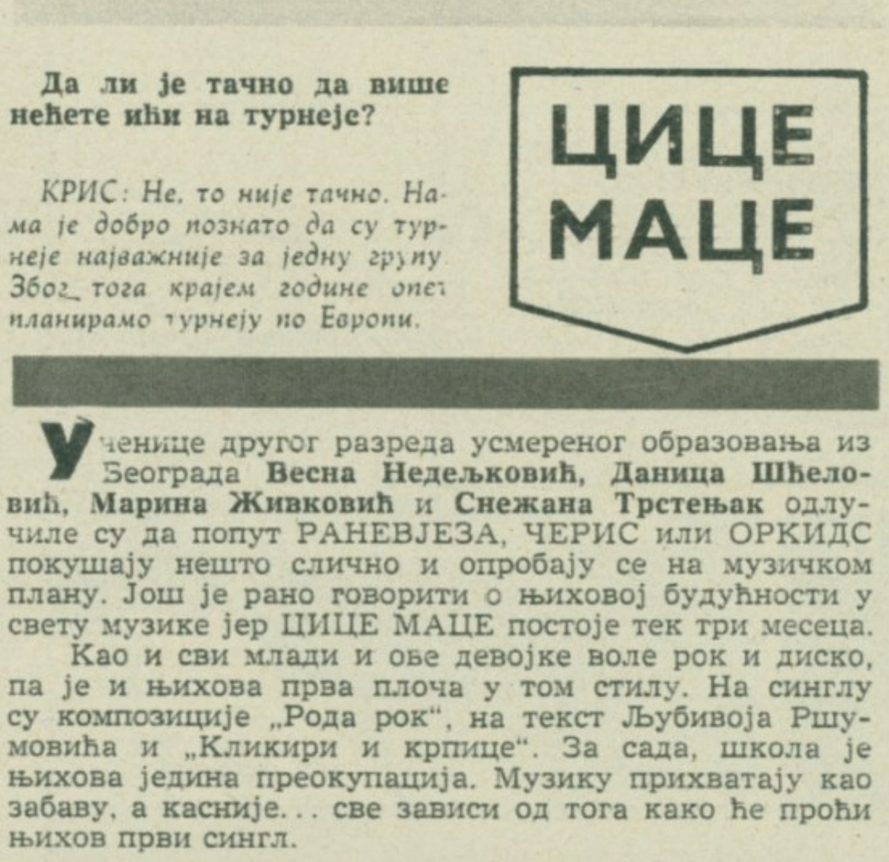

МОЈ ИЗБОР

ЛЕНА ЛОВИЧ, која је прошлог месеца гостовала у Југославији, дала нам је свој необичан избор на коме се нису нашле само композиције. По свему судећи, Лена не воли самоћу и зато би на траку снимила цвркут птица, жамор људи и звук кише који би јој правили друштво на пустом острву.

1. BIRDS SINGING (пој птица)
2. THE SOUND OF MANY PEOPLE TALKING AT THE SAME TIME (жамор који се чује кад људи говоре углас)
3. MARCH SLAV Tchaicovsky
4. PLAYS OF WILLIAM SHAKESPEARE (Шекспирова дела)
5. CHILDREN SINGING NURSERY RHYMES (кад малишани пјевају дечје песмице)
6. THE SOUND OF RAIN STORM (звук олује праћен кишом)
7. FANTASTIC VOYAGE — David Bowie
8. NATUR TRANE — Nina Hagen
9. WAITING FOR THE SUN — Doors
10. HUNKY DORY LP

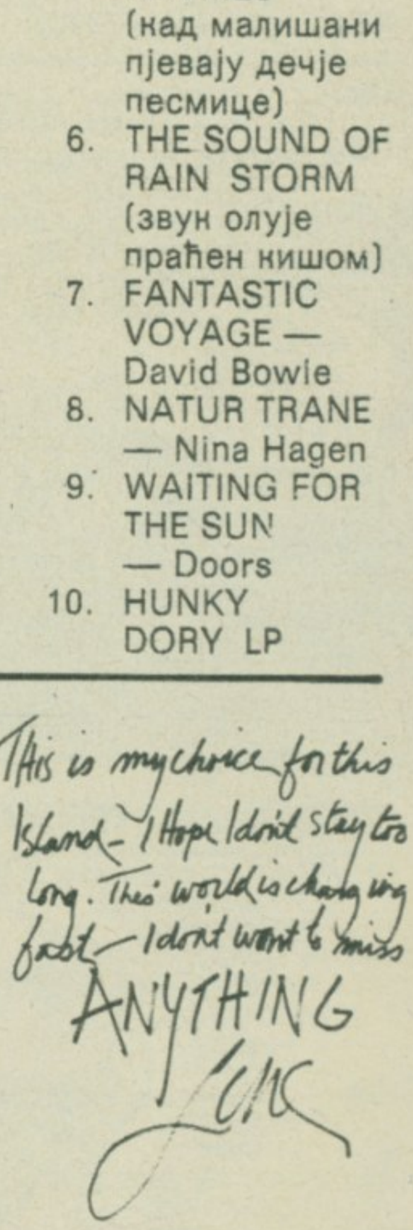

»Ово је мој избор за то острво на коме, надам се, не бих дуго остала. Овај свет се брзо мења и не бих желела **ништа** да пропустим«, написала је Лена Лович.

КАД ЈЕ РИБА ЗАГРИЗЛА (1)

КАД ЈЕ РИБА ЗАГРИЗЛА (2)

ПОСТАВЉАЊЕ ТЕГА

ПРИПРЕМАЊЕ ТЕГОВА

МА ШКО РИБО

ИСТИНИТО ОД РЕЧИ ДО РЕЧИ

НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО ПРИЛАГОЂАВАЊЕ УДИЧАРСКОГ АЛАТА ЗА ЛОВ РИБЕ ТРЗАЊЕМ, ОДНОСНО ПОВЛАЧЕЊЕМ ПО ДНУ РИБОЛОВНИХ ВОДА. ОВАЈ НАЧИН РИБОЛОВА ИПАК НИЈЕ — СПОРТСКИ.

ГРДОСИЈА У БУБЊУ

Борислав Костић, алас из Рама, уловио је код Прњавора на Дунаву године 1956. сома тешког 98 килограма. Риба је уловљена у такозвани бубањ.

ГЛАДНИ ПРЕ И ПОСЛЕ МРЕСТА

Сом и смуђ нарочито добро иду на удицу уочи и после мреста. Прва риба се мрести када температура воде износи од 19 до 24°C, а друга у априлу и мају. Наравно, и сом и смуђ су за време мреста под ловостајем.

ОН ЈЕ НАЈВЕЋИ

Највећи сом који је виђен у нашим водама био је примерак нађен на месту званом Бељарица, на Дунаву. Тежина овог слатководног џина износила је 152 килограма, али му месо није било за употребу.

УСАМЉЕНИК ИЗ ДУБИНЕ

За разлику од неких других врста риба, сом живи усамљено, најчешће у дубоким водама. Изразита је грабљивица и врло цењен код спортских риболоваца. Али, само они најискуснији успевају да капиталце заморе и извуку на обалу.

СО УМЕСТО НОЖА

Ако при руци немамо нож, крљушти са рибе, нарочито ако су у питању ситнији примерци, могу да се скину и трљањем сољу.

ТРОФЕЈИ ЗА УСПОМЕНУ

Како риболовци најчешће не стигну да фотографишу нарочито вредан трофеј, препарирањем ипак могу да га сачувају и тако пријатељима заиста докажу да су га уловили. Најатрактивнији за овај поступак

ЛА ОЛА ЛОВА

9

ПРИПРЕМА
Ing
М. ЂОНИЋ

су смуђ, штука и буцов. Упеченој риби одсече се глава изнад шкржног отвора, јер се најчешће препарира само она. Пажљиво се одстрани месо и шкрге, а затим у чељуст стави дрвце да би уста остала отворена. Овако припремљена глава стави се на даску и двадесетак дана суши на сунцу. Дрвце се после овог процеса извади, а глава споља и изнутра премаже безбојним лаком. На крају, у очне дупље се стављају вештачке очи које могу да се набаве у продавницама спортског прибора. Овако припремљен трофеј учврсти се на дашчицу, мермерну плочу или облутак.

КАКО РАСТЕ БЕЛИ АМУР

Почетком педесетих година из НР Кине и са Далеког истока донесене су биљоједе рибе, чији је представник и бели амур. То је риба која задивљује брзином раста: до краја прве године старости бели амур је тежак од 120 до 150 грама, са две године његова тежина износи преко једног килограма, у добу од 3 године око 4, а са 4 године до 7,5 килограма.

ПАЖЉИВО СА МРЕНОМ

Иако има доста костију, месо мрене, иначе изврсног борца на удици, врло је укусно. Међутим, икра ове рибе је отровна и ако се поједе кувана или печена изазива грчење у стомаку и слабост у организму. Због овога риболовац или домаћица треба да обрате пажњу када спремају мрену за обед.

ОН НЕ БИРА

Клен је прави сваштојед и могуће га је упецати на разне врсте мамаца: воће (дуд, трешња, шљива и сл.), скакавца, коњске муве, глисту, живу или мртву рибицу, жабу, пуноглавца, хлеб, рака, али и на разне варалице. Како је прождрљив и снажан, омиљен је као спортска риба.

ЛОВОСТАЈ ПРЕМА ПОТРЕБИ

За смуђа, шарана и сома ловостај се сваке године установљава према потреби, што зависи од фонда одређене врсте.

ЖИВИ МАМАЦ

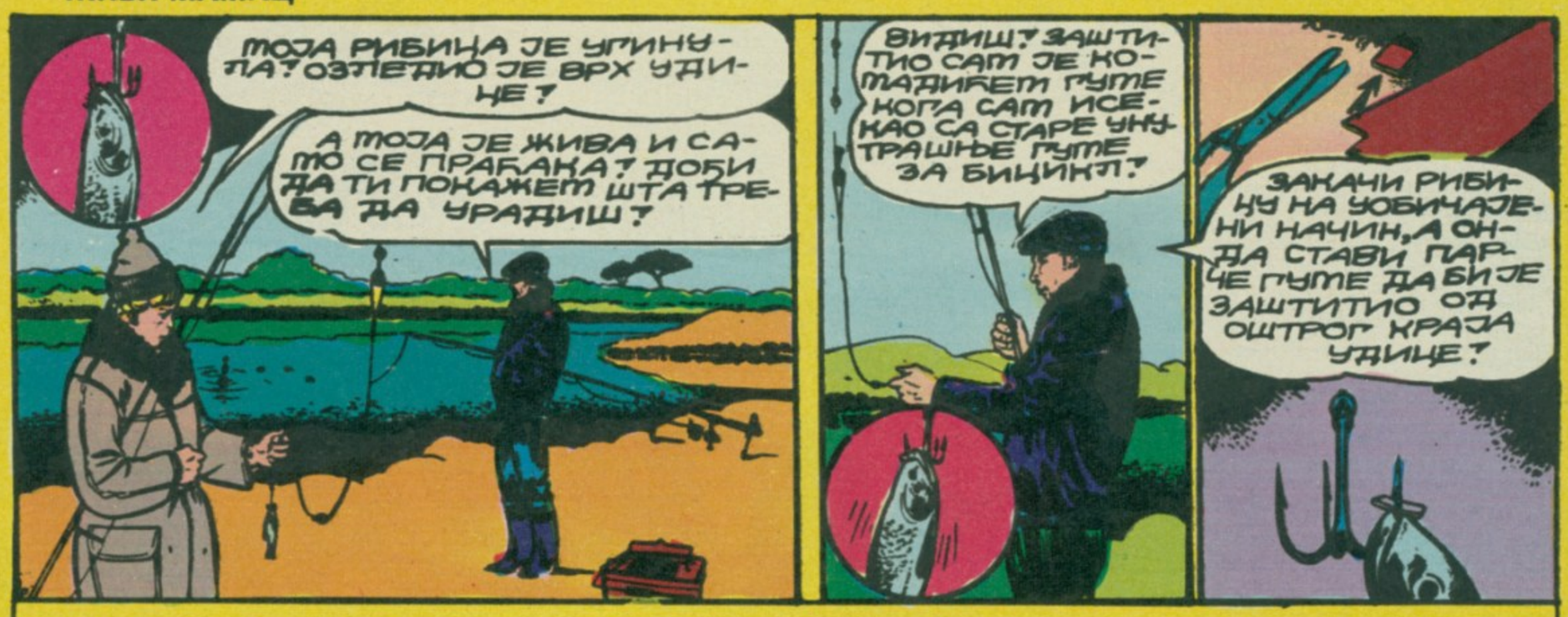

КЛИЗЕЋИ ЧВОР ЗА ПРЕДВЕЗ

КУТИЈА ЗА ВЕШТАЧКЕ МАМЦЕ

ПОПРАВЉАЊЕ МУШИЦА

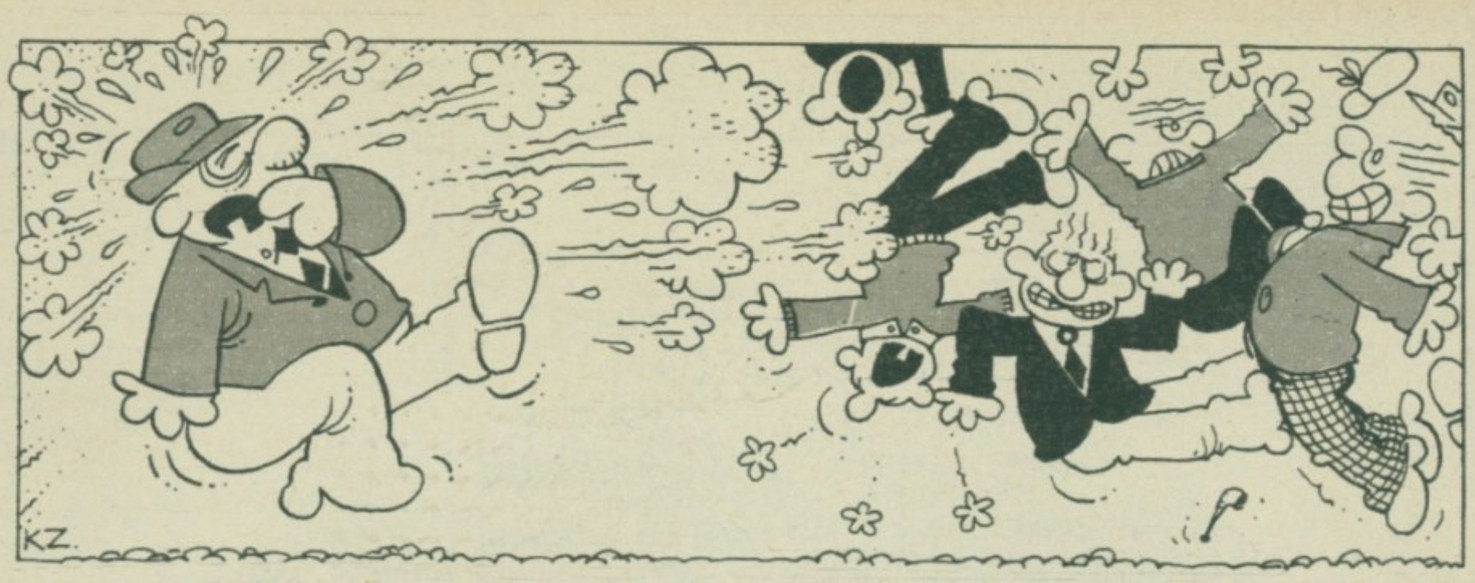

-КИЈАЈТЕ-НАЗДРАВЉЕ!

»СВЕТЛОСТ, ПРАШИНА, КАДА МИ НЕКО ПРОТИВРЕЧИ, ГЛУПА ПРИМЕДБА, ПОГЛЕД НА КАКВОГ НЕОТЕСАНКА, СВЕ МЕ ТЕРА НА КИЈАЊЕ«, ПИСАО ЈЕ 1835. ГОДИНЕ ЕНГЛЕЗ СИДНИ СМИТ СВОМЕ ЗЕТУ.

МОЗАК НАРЕЂУЈЕ

Мери Ен Еванс, много познатија под књижевним псеудонимом Џорџ Елиот помоћу којег је у мушком свету од пре једног века протурала своја женска дела, једном је рекла да и „најузвишенији међу нама катkада морају да кихну".

Трудили се колико нам драго да будемо „пристојни", да кијамо морамо. Кијање је рефлекс којим се дисајни органи — пре свега нос — бране од спољашњих надражаја. Већина људи кине једном. Мање срећни и осетљивији по два пута или три пута заредом. За утеху свима, прекид дисања до кога тада обавезно долази — израчунали су стручњаци — никада не траје дуже од 20 секунди.

СТОЈ НА ГЛАВИ

Меродавни су утврдили још нешто: кијамо онако како су нас научили родитељи. Другим речима, беба кија као мама или тата.

Од како зна за себе човек кија, па је зато и имао времена да смисли лек. Најмодернија медицина предлаже сијасет средстава: инјекције калцијума, хиротерапију — лечење код којег се притиском руке на кости, нарочито леђа и врата, отклања узрок нелагодности, адреналин, анестетике у виду помаде која се наноси на нападнуту слузокожу носа, сагоревање слузокоже, примену антихистамина — делују на једињење које се ослобађа у кожи код разних алергичних обољења — средства за смирење, капљице, таблете, па чак и психотерапију.

Дешава се да неко опроба сва набројана средства, а да се учесталог кијања не реши. Преостаје му да покуша следеће: да стоји на глави, притиска горње усне, ставља чиоду на нос, говори азбуку уназад, маже лице свињском машћу, приноси бели лук или рен осетљивом носу. То су „бапски" лекови. Мало је вероватно да су чиоде и стој на глави икоме помогли, али је кијање толико измучило људе, да су у очајању наседали и рецептима надрилекара.

ЕКСПЛОЗИЈА ТЕЧНОСТИ И БЕСА

Шта изазива кијање? У енциклопедији стоји да тактилни надражаји било које врсте иритирају слузокожу носа која подстицај преноси на нерв латинског имена ethomoideus, а овај делује на центар за дисање.

Мало простије речено: нешто надражи нос, нос „обавештава" мозак, а мозак му „наређује" да излучи бистру течност. Нос се поново „обраћа" мозгу, пре свега центру за дисање. Мозак човека тера да удахне, а одмах затим издахне ваздух — права мала експлозија!

Експлозијом ваздуха и течности нос и човек решавају се „уљеза" који је свему крив. Најчешће се ради о честици прашине, полена, длаци, зрну бибера. Да у човека ипак све није само чиста физиологија говори и чињеница да; каткад, кијамо и зато што смо узбуђени. Пријатно или непријатно, свеједно.

Сигурно су и друге мориле исте муке, али Енглез Сидни Смит није био лењ па их је 1835. године и за-

писао. То његово писмо зету сачувано је. Ево шта у њему стоји: „Светлост, прашина, када ми неко противуречи, нека глупа примедба, поглед на каквог неотесанка — све ме тера на кијање. Размисли мало и о том ситном проклетству."

Размислимо ли и ми, чини се да Сидниј Смиту стварно није било лако: једно мишљење које се не слаже с његовим, једна примедба, и ето „нервног" кијања. Изазивају га и епилепсија, јарка светлост, прехладе и многе друге врсте поремећаја нервног система.

Има и прилика које кијање искључују. Још је Аристотел, изгледа тачно, запазио да никада не кијамо у сну. Јесте ли, рецимо, приметили да се ретко дешава да неко ко држи говор или наступа на телевизији кихне? Да с тим нема везе она мала надбубрежна жлезда која у таквим специјалним приликама појачано лучи адреналин? Наука се о томе још није изјаснила.

НЕ САМО БОНТОН

Кад год кихнемо, неколико хиљада течних честица разлети се на све стране. Неко је помоћу стробоскопа (од грчког стробос-вртлог и скопеин-гледати) израчунао колико брзо и колико дале ко оне путују. Ако нисте знали: капљице лете брзином од 165,76 километара на сат и досежу раздаљину од 3,66 метара. Не све. Неке „слете", а неке извесно време остану да лебде у ваздуху.

Уколико онај који је кихнуо носи бактерије заразног обољења, сви који су му се нашли на путу у невољи су. У давна времена и у смртној опасности. Поред бува и пацова кијање је у 6. веку потаманило добар део половине тадашњег становништва Европе колико је покосила куга за неких 50 година. Кијало се и у 16. веку, када је страшна епидемија однела 25 милиона живота.

Куга нам више не прети као некада, али ипак, кад већ морате да кијате, покријте уста и нос руком. Најбоље је да при том погнете главу, јер ће тако честице да слете право на под и да се на њему задрже. Стављање руке на уста није само лекција из бонтона.

ИШЧАШЕНО УВО

Опасно је ако намерно сузбијате кијање. Може вам се догодити да вам нос прокрвари или да вам, што је још непријатније, кости на том делу лица напрсну.

Зачепите ли ноздрве, бактерије ћете, уместо напоље, потиснути натраг у синусе.

Може, најзад, да се догоди и да ишчашите једну кошчицу у средњем уху и оглувите. Истини за вољу, последња од наведених незгода је мало вероватна. Најзад, јасно је да би свим оним веома културним људима код којих се кијање по правилу претвара у пригушено и меко „Пмф!" било далеко паметније да пристојно кину. Можда мање културно, али сигурно здравије. Не каже се узалуд „Наздравље!" када неко кихне.

Код већине, ипак, кијање не звучи као „Пмпф!" У многим језицима глагол којим се оно означава звучи баш као непригушено кијање: на јапанском се каже kushami, на хебрејском itush, на чешком kychnuti, на пољском kichniecie. Кихнути кажемо и ми.

Старим Латинима, изгледа, није било до ономатопеје, код њих се кијање означавало речју sternutatio. Може бити да им је лепо понашање налагало да, уместо да подлегну природи, зачепе нос. Звук који тада настаје није баш нарочито згодан за подражавање.

М. И.

● **У неким афричким племенима сматра се да је кијање оглашавање духа живота, према томе и благослов.**

● **У Кини је владало убеђење да ће коцкар који у току игре кихне победити.**

● **Чувени хеленски лекар Хипократ препоручивао је кијање као лек против штуцања. Вероватно је полазио од чињенице да никада не кијамо и не штуцамо истовремено.**

● **Од 17. века читава Европа усрдно је ушмркивала бурмут (од турских речи бурун = нос и оту = трава), фини дувански прах намирисан уљем ароматичних биљака који је после неколико дубоких удисаја терао на кијање. Француски амбасадор у Лисабону Никс послао га је 1560. краљици Катарини Медичи као лек против главобоље.**

● **Лопуже су по тамним пустим улицама енглеских градова прошлог века бацали бурмут у лице пролазницима. Док би несрећници кијали, лопови су их пљачкали.**

● **Пожелите ли да себе видите док кијате, жеља вам се неће испунити. Рефлекси су много јачи од воље: кад год кијамо, очи нам се затварају.**

Цицин кутак

СВЕ ОД КАЛЕМА

Вероватно међу играчкама имате аутомобиле, намионе и тенкове који се покрећу навијањем или батеријама. Ако њима не рукујете пажљиво, зачас се покваре. Зато вам предлажемо да направите тенк који ће се сам кретати по столу или поду, а ако се поквари лако га можете поправити.

Цица вам данас предлаже да се поиграте дрвеним калемовима. Ако пронађете пет калемова, можете од њих направити играчку и »коцкице« за занимљиву друштвену игру.

САМОХОДНИ ТЕНК

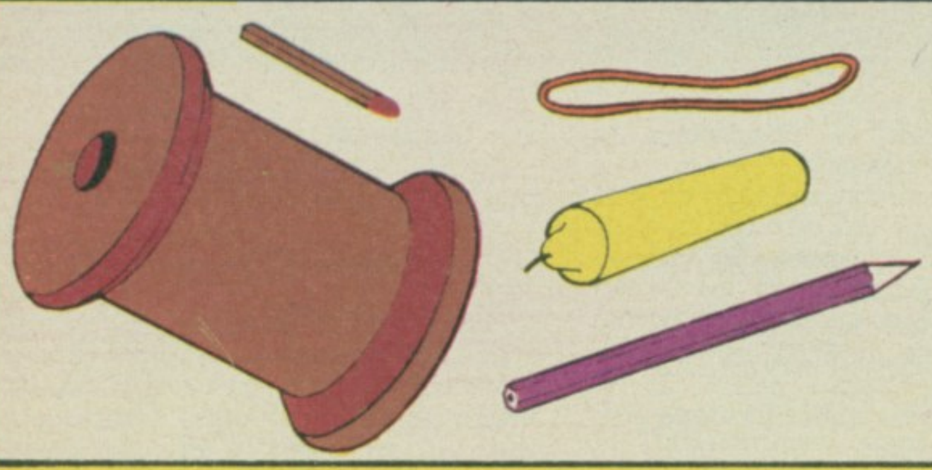

Потребан вам је један дрвени налем за конац, свећа, гумица, оловка, шибица и мало лепка.

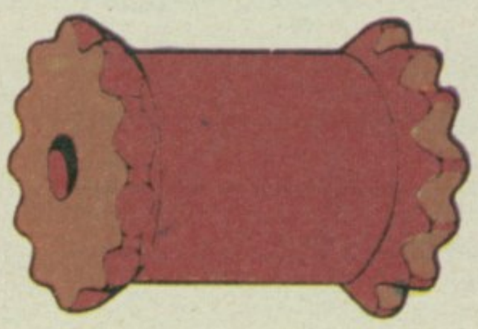

Прво треба направити жлебове на ивицама калема, како је приказано на цртежу.

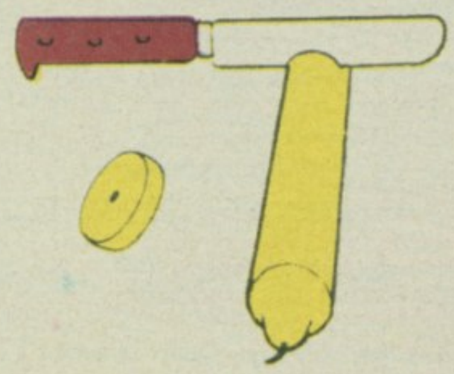

Затим исећи комад свеће и избушити рупицу у средини.

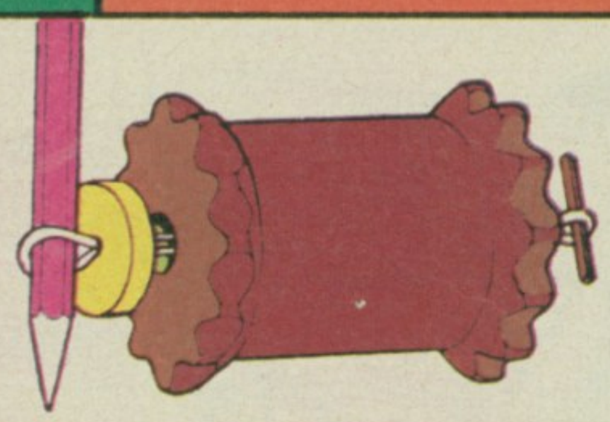

У отвор калема увући гумицу и с једне стране провући шибицу. Други крај гумице провући кроз »дугменце« од свеће и затим у гумену омчу ставити оловку.

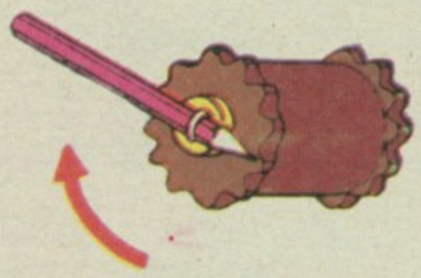

Шибицу затим залепити за налем и када се лепак осуши, окретати оловку све док се гумица добро не уврти.

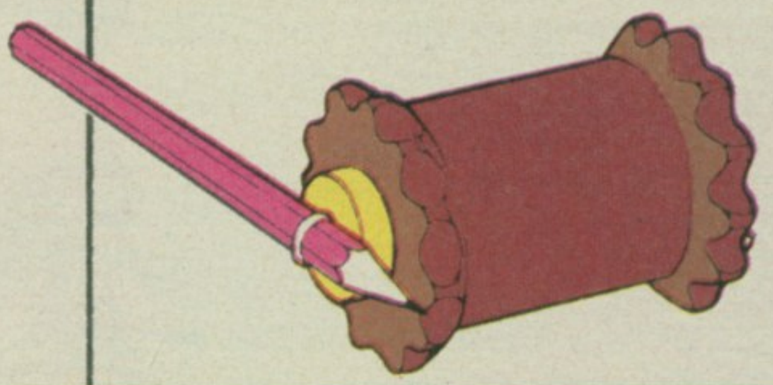

Полако пустите тенк и видећете како ће се сам кретати све док се гумица не одвије.

ИГРА

На сваком налему фломастером упишите по четири броја почев од 1 до 16. На првом од 1 до 4, на другом од 5 до 8, и тако даље.

Сваки играч треба да баци четири налема, а сабирају се бројеви који се налазе на горњој страни.

Узмите четири калема. Њихове крајеве изравнајте турпијом тако да добију четвртасти облик.

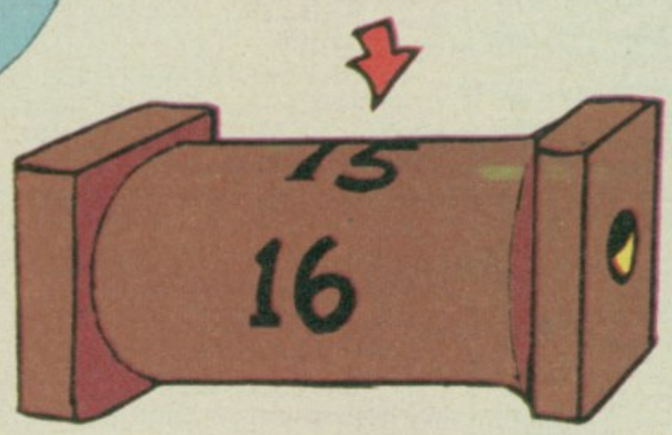

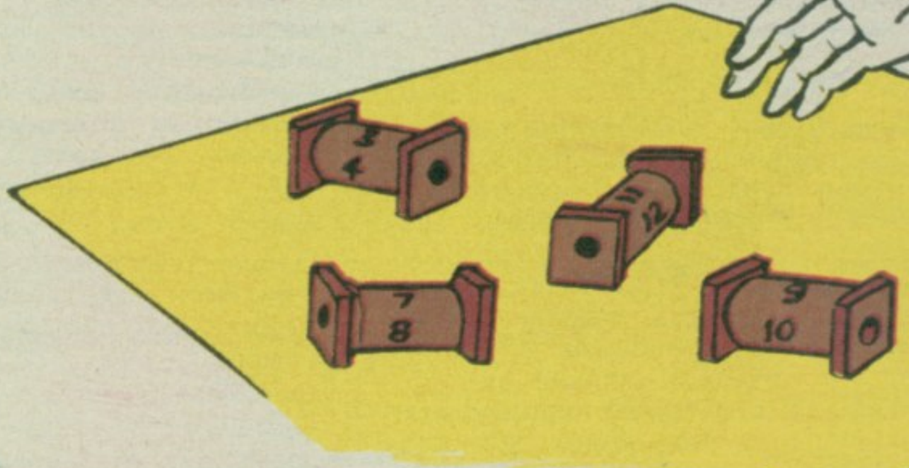

Збир овог бацања, на пример, је 30.

3 + 7 + 11 + 9 = 30

Играч који у десет бацања буде имао највећи збир постаје победник.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ПОБЕДНИК

— Игра, правила, терен, опрема — све је ваше — рекао је затвореник. — Ако извучем реми, добро сам прошао.

ДОНАЛД Е. ВЕСТЛЕЈК

Вордман је стајао крај прозора и гледао како Ревел напушта комплекс.

— Дођите — рекао је новинару. — Видећете Стражара на делу.

Новинар је причао и стао поред Вордмана.

— Имате среће — додао је Вордман са задовољним осмехом. — Редак је случај да ико покуша... Можда је ово у вашу част.

Новинар је гледао забринуто.

— Зар не зна шта ће му се догодити? — упитао је.

— Како да не. Само, неки не верују док сами не пробају. Гледајте!

Ревел је, на изглед без журбе, ходао преко поља право ка шуми с друге стране. Када се нашао на око две стотине метара од ивице затворског комплекса, почео је да се превија; неколико метара даље ухватио се за стомак као да га боли. Поводио се, али је ишао даље. На самој ивици шуме пао је на земљу и остао да лежи.

— Пошаљите људе с носилима на источну страну — рекао је Вордман у интерфон. — Ревел је тамо!

Новинар се тргао чувши то име.

— Ревел? — упитао је. — Онај песник?

— Ако то зовете поезијом — рекао је Вордман, презриво искрививши усне. Прочитао је неколико Ревелових песама — саме којештарије.

— Чуо сам да је ухапшен — рекао је новинар замишљено, поново окренут прозору.

Вордман је бацио поглед преко његовог рамена. Ревел је успео да се подигне на шаке и колена и тако је наставио да бауља у правцу шуме. Али, људи са носилима већ су стизали.

— Хоће ли се опоравити? — упитао је новинар.

— Наравно. Истегао је пар мишића.

— Врло сте ми пластично приказали — рекао је новинар обазриво.

Вратили су се интервјуу, последњем од десетак које је Вордман дао откако је годину дана раније почела експериментална употреба Стражара. По ко зна који пут објаснио је како Стражар функционише и од какве је користи по друштво.

* * *

Радило се о минијатурној кутији — сићушном радио-пријемнику који је хируршким путем усађиван у тела затвореника. У центру затворског комплекса налазио се предајник који је непрекидно овим пријемницима упућивао сигнале. Док се затвореник кретао у радијусу од сто педесет метара, колики је био домет одашиљача, све је било у реду. Оног часа кад би прешао ту границу, црна кутијица у његовом телу почела би да емитује болне импулсе које је преносио читав нервни систем. Што се затвореник више удаљавао од предајника, бол је постајао све јачи да би га на крају потпуно паралисао.

— Видите, затвореник не може ни да се сакрије — тумачио је Вордман. — Чак и да се Ревел домогао шуме, нашли бисмо га по крицима.

Предлог за примену Стражара првобитно је и потекао од Вордмана, који је тада био нижи чувар у неком обичнијем затвору. Примедбе и протести сентименталних делова јавности одложили су његово усвајање за неколико година, али је најзад одобрена експериментална фаза од пет година и Вордман је стављен на чело пројекта.

— Ако резултати буду повољни, у шта сам уверен, Стражар ће бити уведен у све затворе — рекао је Вордман.

Нови метод онемогућио је бекства, побуне затвореника могле су се гушити просто искључивањем предајника на неколико минута, а задатак чувања постао је крајње једноставан.

— Уопште немамо стражара — рекао је Вордман. — Само чиновнике, куваре, болничаре и томе слично.

За ову експерименталну примену новог метода изабрани су само они затвореници који су починили прекршај против државе, а не злочин против појединаца.

— Можете рећи — додао је Вордман уз осмех — да је овде окупљена нелојална опозиција.

* * *

Ревел је лежао на леђима и буљио у таваницу. „Нисам мислио да ће бити тако страшно...“ Ова реченица непрекидно му се вртела по глави.

— Ревел...

Окренуо је главу и угледао Вордмана крај постеље.

— Рекли су ми да сте будни... — почео је Вордман.

Ревел је ћутао.

— Рекао сам вам још на почетку да не вреди покушавати.

— У реду је, немојте се секирати — рекао је Ревел. — Ви чините што морате, ја такође.

— Да се не **секирам!** — узвикнуо је Вордман. — Због чега ја треба да се секирам?

Ревел је подигао поглед ка таваници. Личила му је на празан лист хартије на којем би желео нешто да напише. Речи су текле из њега као вода из чесме. Упитао је може ли да добије хартију и оловку.

— Да пишете нове безобразлуке? Наравно да не!

Ревел је затворио очи, пуштајући речи да одлазе. Човек нема времена и да измишља и да памти — мора да изабере. Ревел се одавно определио за измишљање.

— Бол је сигурно престао — рекао је Вордман. — Прошла су већ три дана.

— Вратиће се — одговорио је Ревел.

— Не будите луди! Како, осим ако не будете опет бежали!

Ревел га је погледао изненађено.

— Али, ја ћу бежати. Зар то нисте знали?

— Којешта — нико не покушава двапут!

— Ја никада нећу престати. Ако престанем да бежим, престаћу да постојим. Морали сте знати да немам избора.

— То је блеф — рекао је Вордман и љутито уперивши кажипрст у Ревела, додао — Ако желите да умрете, пустићу вас. Идући пут нико неће доћи да вас донесе натраг. Умрећете.

— И то је бекство — одговорио је Ревел, погледавши право у љутите Вордманове очи. — А уједно и ваш пораз. Ви тврдите да ће ме црна кутија натерати да останем. Ја тврдим да сте погрешили. Све док бежим, ви губите. Ако умрем, изгубили сте заувек. Ваше мезимче Стражар никад неће бити прихваћено.

— Дакле, за вас је ово нека игра! — узвикнуо је Вордман ширећи руке.

— Наравно.

— Ви сте луди — рекао је Вордман.

Отишао је залупивши вратима.

Ревел је спустио главу на јастук. Размишљао је о свом страху. Плашио се црне кутије, и то сад много више него пре, плашио се толико да му се стомак грчио. Али, плашио се и да не изгуби себе — био је то мање опипљив, интелектуалнији страх, али исто толико снажан. Не — још снажнији, јер га је терао да покуша поново.

Вордману је саопштено да ће Ревел бити отпуштен из амбуланте и он се потрудио да буде на вратима у тренутку када је затвореник излазио. Ревел се појавио, нешто мршавији и можда мало уморнији него раније. Скривајући подигнутом руком очи од сунца, погледао је управника и рекао:

— Збогом, Вордмане.

Потом је кренуо на исток, у правцу шуме.

Вордман није веровао очима.

— Блефираш, Ревеле! — повикао је за њим.

Ревел је наставио да иде.

Вордман није могао да се сети када је последњи пут био толико бесан. Хтео је да потрчи за Равелом и задави га голим рукама. Стегао је песнице и подсетио се да је разуман и хуман човек, баш као што је и Стражар био хуман изум. И Стражар и његов изумитељ тражили су само послушност и кажњавали само бесмислен пркос попут Ревеловог. Ревел је био антидруштвен, деструктиван и морао је да учи. Морао је да буде преваспитан за сопствено и друштвено добро.

— Шта хоћеш овим да добијеш? — викао је Вордман за њим.— Никога нећу послати да те донесе — сам ћеш се довући!

Наставио је да гледа све док Ревел није одмакао далеко од комплекса, тетурајући се преко поља ка шуми с рукама на стомаку, погнуте главе. Вордман се угризао за усну потом, стежући зубе, вратио у канцеларију да ради на месечном извештају: у протеклих месец дана два покушаја бекства...

Два или три пута у току поподнева погледао је кроз прозор. Први пут је видео Ревела у даљини како на све четири мили у правцу шуме. Други пут затвореника није могао видети али је чуо његове крике. Вордману је било врло тешко да се усредсреди на свој извештај.

Предвече је опет изишао. Из шуме су допирали Ревелови непрекидни крици. Вордман је слушао стежући песнице.

Нешто касније дошао је лекар и рекао:

— Морамо да га донесемо управниче! Зар га не чујете?

— У реду — одговорио је Вордман невољно. — Донесите га.

У том часу крици престадоше. Лекар и Вордман су се згледали.

* * *

Ревел је лежао и вриштао, мислећи само на бол. Али, повремено, када би смогао снаге за најјачи крик, могао је бар делић секунде да мисли на нешто друго, па се у тим делићима секунде и даље, сантиметар по сантиметар, удаљавао од затвора тако да се у току последњег сата померио за око два метра. Сада су му се нога и рука виделе са друма који је пролазио кроз шуму.

Један камионет зауставио се и возач је пришао и клекнуо крај њега. Имао је грубо изборано лице и носио је фармерску одећу. Додирнуо је Ревелово раме и упитао:

— Јеси ли повређен, буразеру?

—Јееесам... — зацвилео је Ревел.

— Боље да те пребацим до лекара.

Ревел је био свестан свега: вожње кроз све гушћи мрак, уласка у болничку зграду и присуства младог риђокосог лекара који му је дотакао чело а потом се захвалио фармеру што га је донео.

— Ви сте из оног затвора, зар не? — упитао је лекар.

Ревел, који је и даље урликао, успео је да климне главом. Пазуха као да су му секли ледени ножеви, врат као да му је трљан шмиргл-папиром. Кости свих зглобова стругале су једна о другу као кости пилећег крилца које раздваја човек за трпезом. Стомак му је био пун киселине, тело су му боцкале иглице и засипала га је ватра. Кожа му је драна, живци сечени жилетима, мишићи ударани чекићима. Два палца истискивала су му очне јабучице из дупљи. А ипак — и у томе је било савршенство ове паклене идеје — сав тај бол дозвољавао је потпуну свест, није му омогућавао да се искључи.

— Какве звери! — рекао је доктор. — Извадићу вам то.

Отишао је некуд и вратио се са иглом.

— Ево, сад ћете заспати...

— Нема га — рекао је затворски лекар. — Просто, нигде га нема.

— Хм... — промрљао је Вордман — неки доушник га је сачекао с оне стране. Позваћу полицију.

Два сата касније полиција је јавила да је пронашла фармера који је доктору Алину у Бунтаун одвео неког повређеног човека. Полиција је била уверена у невиност фармерових побуда.

— Али, зато је лекар морао одмах знати — приметио је Вордман. — Зар још није пријавио Ревела?

— Не.

— Јесте ли већ послали људе да га ухапсе?

— Још не. Само што је стигао извештај..

— Онда ме сачекајте — поћи ћу с вама.

Вордман је стигао амбулантним колима у којима ће одвести Ревела натраг. Упао је с групом полицајаца у малу операциону салу и затекао доктора Алина како пере инструменте.

Алин их је мирно погледао и рекао:

— Мислио сам да ћете доћи.

Вордман је показао на човека који је лежао на столу у средини собе.

— То је Ревел — рекао је.

Алин се тргао.

— Ревел? Песник? — упитао је.

— Нисте знали? Зашто сте му онда помогли?

Алин није одговорио већ је пажљиво посматрао Вордмана.

— Претпостављам да сте ви Вордман лично?

— Јесам.

— Онда је ово ваше — рекао је Алин пруживши Вордману малу окрвављену црну кутију.

Лежећи затворених очију, Ревел је чуо како неко улази у собу. Када је отворио очи, угледао је испред кревета Вордмана.

— Како сте, Ревел? — упитао је управник.

— Размишљао сам о забораву... писао у глави о томе...

— Једном сте тражили оловку и хартију. Одлучили смо да вам их дамо.

— Мислите — ако будем престао да бежим?

Вордман је стегао ограду кревета.

— Шта је вама, Ревеле? Досад сте ваљда схватили да не можете да побегнете!

— Мислите — не могу да победим? Али, немам намеру ни да изгубим. Све је ово ваше — игра, правила, терен, и опрема. Ако извучем реми, добро сам прошао.

— Ви још мислите да је ово игра. Зар не охватате шта сте учинили? — Коракнуо је према вратима и отворио их. — Познајете ли овог човека?

— Познајем — рекао је Ревел.

Тамо је стајао доктор Алин.

— И њему ће уградити Стражара. Да ли се радујете?

— Жао ми је — обратио се Ревел Алину.

Алин се насмешио и завртео главом.

— Не треба да вам буде жао. Мислио сам да ће публицитет око мог суђења помоћи да се свет отресе Стражара. На жалост — додао је снуждено — није било много публицитета.

— Добро, сад је доста — прекинуо је Вордман. — Имаћете године за разговор.

Док су излазили, Алин се окренуо и рекао:

— Немојте никуда ићи док се и ја не придигнем после операције. Важи?

— Значи, идући пут идете са мном? — упитао је Ревел.

— Наравно — одговорио је Алин.

укрштене речи

ИЗ СВЕТА НЕСВРСТАНИХ: ТАНЗАНИЈА

Настала 26. априла 1964. године уједињењем независних афричких држава (њихова имена треба уписати поред **бројева 2** и **4**), ова федеративна република у источној Африци, на обали Индијског океана активан је члан покрета несврстаних. Главни град (његово име уписати испод **броја 3**) насељава преко пола милиона људи. Највиши планински врх Африке (испод **броја 1**) такође припада овој великој земљи екваторијалне климе. Новчана јединица Танзаније (уписати поред **броја 5**) дели се на 100 цента.

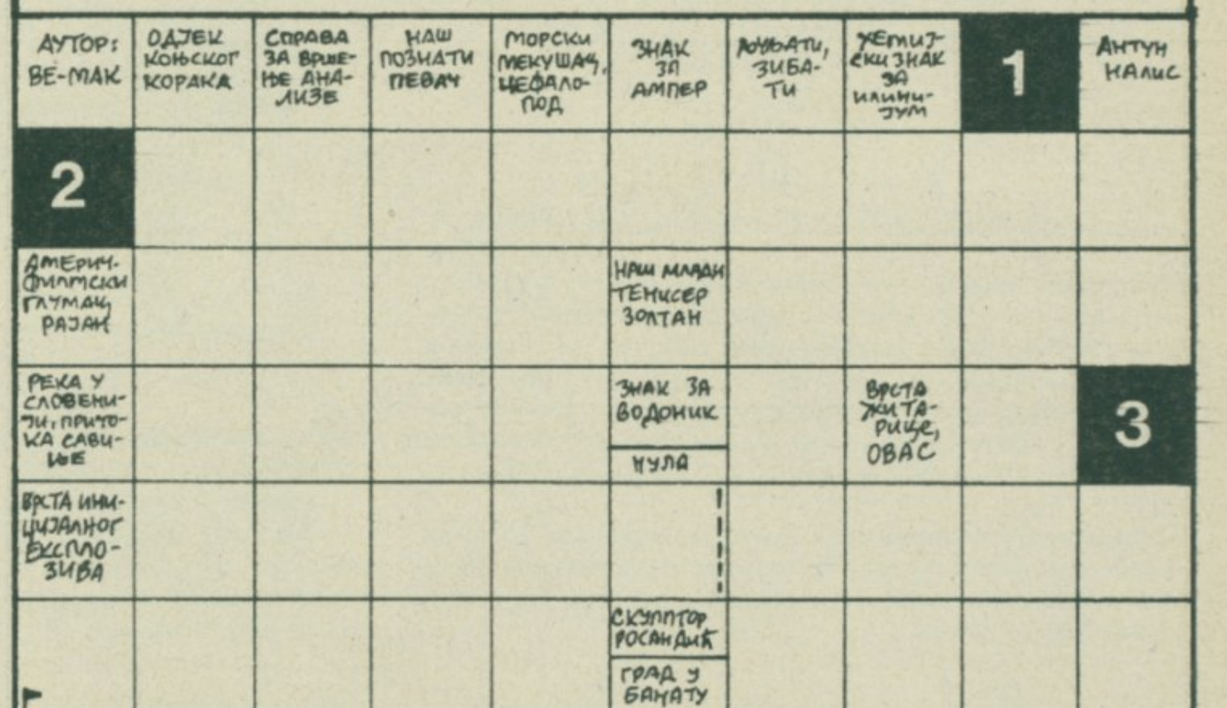
АУТОР: ВЕ-МАК
ОДЕЉАК КОЊСКОГ КОРАКА
СПРАВА ЗА ВРШЕЊЕ АНАЛИЗЕ
НАШ ПОЗНАТИ ПЕВАЧ
МОРСКИ МЕКУШАЦ, ЦЕФАЛОПОД
ЗНАК ЗА АМПЕР
ЉУБИТИ, ЗИБАТИ
ХЕМИЈСКИ ЗНАК ЗА МАГНЕЗИЈУМ
1
АНТУН НАЛИС
2
АМЕРИЧКО-ФИЛИПИНСКИ ГЛУМАЦ РАЈАН
НАШ МЛАДИ ТЕНИСЕР ЗОЛТАН
РЕКА У СЛОВЕНИЈИ, ПРИТОКА САВИЊЕ
ЗНАК ЗА ВОДОНИК
ЧУЛА
ВРСТА ЖИТАРИЦЕ, ОВАС
3
ВРСТА ИНИЦИЈАЛНОГ ЕКСПЛОЗИВА
СКУЛПТОР РОСАНДИЋ
ГРАД У БАНАТУ
НАЛИВПЕРО
ПАЦОВ
4
ПРОВИНЦИЈА У ВИЗАНТИЈИ
ХЕМИЈСКИ ЗНАК ЗА РЕНИЈУМ
НЕГАЦИЈА
СТАЛАК С ПОЛИЦАМА ЗА КЊИГЕ (ФР.)
ЏЕЈМС СТЈУАРТ
ПРИМОРАВАЊЕ
КАЛИЈУМ
ПРВАК
„ЕЛЕКТРОКАРДИОГРАМ"
ЧЕШКИ ПИСАЦ БЕРНАРД
ФР. БАКТЕРИОЛОГ ШАРЛ ЛАЈТАН

„ВУК КАРАЏИЋ" ЈЕ ИЗАБРАО ЗА ВАС!

1. БАШ ЈЕ БУКВАР КЊИГА ФИНА, ОД ДАВНИНА, ОД ДАВНИНА

Књига коју ће ваше дете свакога дана изнова прелиставати и читати. Око стотину поетских и прозних текстова, песама, прича, разбрајалица, допуњалки, прича у речи и слици и низ текстова који уче дете лепотама нашег језика. Књига је награђена прошлогодишњом наградом Удружења издавача и књижара Југославије у групи уџбеничке литературе, као најбоља у својој категорији.

Овај буквар замислио је и написао Божидар Тимотијевић, у најлепше слике претворио га је Никола Масниковић (за илустрацију и опрему добио је награду). **Цена 220.— динара**

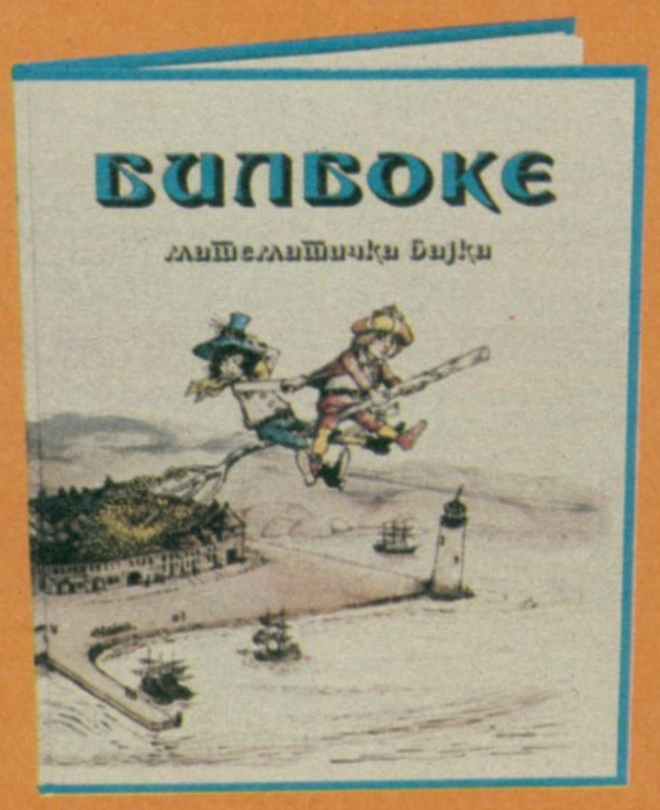

2. МАТЕМАТИЧКА БАЈКА — БИЛБОКЕ — Јединствена — лака — поучна

Необична бајка за најмлађе читаоце аутора Џона Бакенховена. Заједно са малим принцом Билбокеом проћи ћете кроз необичне доживљаје и авантуре и још на самом почетку заволети тако „страшну" математику. **Цена 120.— динара**

3. ПУТОВАЊА МИША МИЈЕ за млађе радознале путнике. Текст: Лаза Лазић

Славни путник, храбри Мија, радознали миш делија, хитар, увек у покрету, путује по белом свету.

Мијине згоде инспирисале су песника Лазу Лазића да напише ову књигу у стиху. **Цена 100.— динара**

4. Библиотека „МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ" 1—10

ЖУЋА ЛАВИЋ ● СРЕБРИЦА ЗЕБРИЦА ● СИВКО МАГАРЕНЦЕ ● ЗАХАРИЈЕ ЗЕЦ ● МИЦА МАЦА ● СУРКО СЛОНЧЕ ● ШАРЕНКО ПОНИ ● ЛЕЛИЦА ПЧЕЛИЦА ● МИШКО И ПЛИШКО МАЛЕ КОАЛЕ ● НАТА МАЛА ЖИРАФА

Ваше прве књиге о животињама упознаће вас преко текста и дивних илустрација са занимљивим животињским царством. ским царством. **Цена комплета 350.— динара**

5. Др Иван Клајн: **РАЗГОВОРИ О ЈЕЗИКУ**

Ова духовито написана књига чита се на душак и оставља читаоца истински обогаћеног поузданим обавештењима о матерњем језику и језику уопште. **Цена 130.— динара**

6. Др ОЛГА ХАЏИ АНТОНОВИЋ: **МАЛО ДЕТЕ ВЕЛИКА ЗАГОНЕТКА**

Изузетно разумљивим језиком писана књига из пера једног од најбољих стручњака за дечју психологију др Олге Хаџи Антоновић. Илустрована примерима из живота, објашњава, учи, саветује и уклања дилеме и несигурност у васпитању детета. **Цена 180.— динара**

Књиге можете купити сваког радног дана до 15 часова у **ИРО „ВУК КАРАЏИЋ"**, Краљевића Марка 9, тел. 620-371, а можете их купити и у нашим представништвима у **Новом Саду** — Лазе Костића 22, тел. 20-339; **Сарајеву** — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; **Светозареву** — Славке Ђурђевић б. б. згр. Б-3, тел. 23-313 и у **Загребу** — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

Издавачка радна организација „ВУК КАРАЏИЋ" Београд, Краљевића Марка број 9
П. З. 30. 5. 1980.

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем књиге под бројевима: .....
ЗА ГОТОВО — плаћање поштару приликом пријема књига

НА ОТПЛАТУ — у ..... месечних рата почев од ..... 1980. год. Рате ћу отплаћивати редовно, најкасније до 10-ог у месецу по пријему књига, рачуна и одговарајућег броја уплатница „Вук Караџић". Најмања месечна рата износи 150.— динара. Камата ће ми се обрачунати према броју рата и важећим законским прописима.

(непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име .....

Место и година рођења .....

Занимање .....

Поштански број и место становања .....

Улица и број ..... Тел. .....

Назив и адреса радне организације .....

.....

Овера о запослењу за купце на отплату Потпис купца

.....

Бр. л. карте ..... издате од СУП-а .....
Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

МЕДО ПАНДА, добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе бројеве:

10003 10007 10030 10072 10247 10251 10269 10374
10429 10458 10498 10540 10651 10654 10766 10854
10854 10983 11024 11044 11083 11107 11153 11196
11293 11296 11410 11459 11484 11495 11498 11526
11532 11690 11706 11709 11766 11800 11846 11849
11859 11894 11913 11941 11962 11989 12014 12032
12042 12057 12095 12210 12234 12266 12388 12562
12689 12822 12834 12918 12929 12973 13044 13085
13117 13158 13160 13196 13219 13332 13354 13360
13484 13493 13508 13523 13622 13795 13824 13825
13840 13853 14103 14114 14192 14280 14310 14426
14444 14482 14502 14509 14538 14562 14636 14669
14748 14778 14792 14871 15035 15092 15163 15282
15451 15495 15621 15625 15645 15863 15887 15908

фигура МЕДО ПАНДА

ПЕЗ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

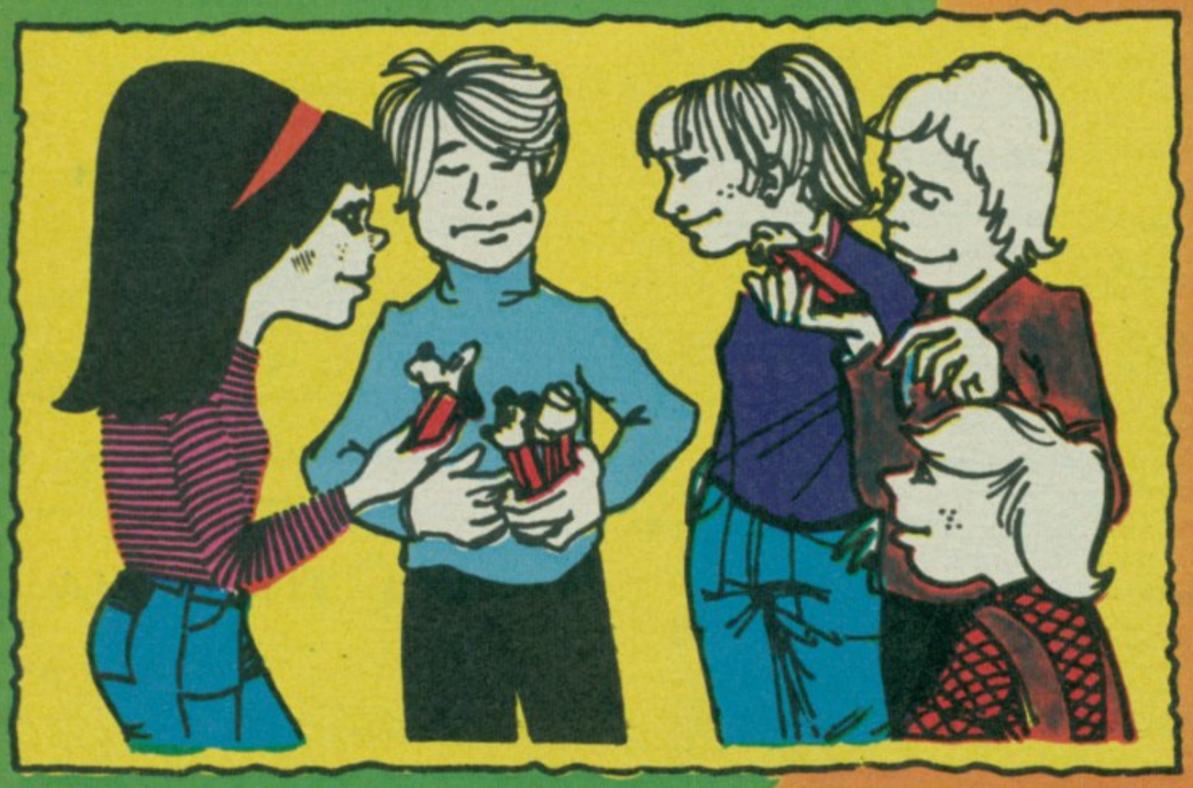

16122 16174 16178 16192 16230 16244 16265 16293
16506 16618 16759 16770 16825 16900 16924 16973
17029 17162 17178 17191 17321 17331 17442 17519
17592 17631 17695 17778 17864 17945 17992 18002
18036 18069 18081 18104 18263 18380 18483 19574
19591 19634 19646 19649 19678 19695 19766 19867
19923 19940 19952

24691 24726 24919 24937 24954 25127 25146 25187
25216 25240 25504 25516 25636 25705 25711 25724
25770 25779 25881 25910 25930 25993 26010 26013
26032 26066 26103 26142 26149 26183 26220 26277
26287 26410 26427 26489 26546 26551 26620 26661
26738 26788 26938 27055 27057 27117 27153 27182
27210 27255 27361 27426 27434 27532 27580 27643

27700 27701 27961 27995 28006 28043 28093 28095
28163 28167 28219 28236 28299 28309 28324 28420
28512 28680 28883 28904 29144 29263 29284 29323
29500 29558 29677 29691 29695 29702 29849 29852
29874 29965

30009 30053 30094 30182 30203 30225 30329 30392
30521 30538 30607 30725 30752 30775 30816 30831
30927 30929 30957 30962 31083 31129 31153 31173
31209 31213 31279 31407 31447 31448 31539 31583
31594 31670 31687 31693 31800 31973 32001 32100
32130 32141 32181 32263 32299 32308 32324 32345
32506 32522 32540 32558 32801 32681 32795 32872
32890 32896 33064 33150 33195 33227 33228 33414
33419 33487 33529 33530 33552 33603 33606 33637
33670 33723 33744 33865 34041 34073 34097 34313
34322 34395 34402 34404 34443 34451 34484 34550
34564 34619 34759 34797 34809 34828 34924 34955
34973 35034 35059 35221 35263 35310 35346 35378
35382 35488 35591 35607 35624 35640 35666 35693
35733 35789 35803 35845 35891 35981 36201 36201
36359 36379 36424 36427 36431 36508 36719 36720
36736 36747 36750 36821 36865 36902 36911 36911
36927 36953 36954 36972 36990 37003 37063 37074
37116 37146 37213 37268 37345 37416 37492 37520
37549 37595 37646 37653 37810 37982 38006 38108
38137 38172 38188 38267 38273 38321 38443 38515
38654 38812 38847 38931 38946 38988 38989 39032
39088 39118 39121 39203 39256 39281 39283 39373
39395 39525 39566 39633 39718 39720 39729 39787
39822 39841 39881 39884 39902 39960 39983

40004 40005 40243 40341 40371 40428 40473 40474
40538 40654 40659 40773 40848 41016 41045 41079
41185 41196 41244 41283 41292 41296 41382 41414
41530 41677 41698 41727 41750 41759 41856 41882
41899 41928 42006 42036 42081 42091 42229 42373
42452 42465 42521 42554 42541 42660 42689 42700
42760 42790 42824 42840 42991 43046 43095 43118
43242 43255 43259 43300 43340 43558 43597 43657
43900 43913 43967 43980 44174 44213 44266 44284
44320 44361 44396 44465 44640 44691 44740 44812
44842 45259 45308 45361 45382 45478 45481 45481
45485 45525 45605 45615 45661 45711 45744 45862
45956 46027 46088 46109 46112 46179 46315 46329
46471 46621 46662 46681 46695 46940 46952 46970
47027 47033 47065 47168 47212 47241 47251 47269
47291 47345 47368 47375 47387 47460 47640 47658
47721 47746 47816 47990 48036 48103 48230 48273
47721 47746 47816 47990 48036 48103 48230 48275
47721 47746 47816 47990 48036 48103 48230 48275
48321 48345 48363 48406 48449 48627 48768 48772

48777 48784 48825 48839 48857 48910 48945 49120
49158 49212 49223 49335 49352 49363 49432 49469
49507 49603 49643 49691 49704 49738 49831 49875
49962

50049 50127 50128 50207 50255 50332 50305 50359
50402 50461 50536 50549 50721 50731 50766 50842
50859 51023 51035 51071 51090 51113 51173 51282
51293 51300 51311 51334 51354 51333 51395 51422
51430 51460 51530 51540 51599 51771 51617 51922
51951 51961 52042 52058 52084 52277 53399 52408
52455 52479 52490 52613 52641 52881 52926 53024
53047 53101 53135 53181 53217 53265 53277 53340
53537 53565 53593 53633 53679 53679 53706 53960
54002 54053 54181 54309 54350 54433 54484 54527
54535 54566 54586 54608 54648 54692 54713 54901
54934 55019 55115 55132 55251 55344 55364 55489
55501 55576 55582 55590 55618 55641 55740 55904
55864 55905 55906 56047 56056 56340 56350 56373
56427 56429 56457 56524 56666 56721 56816 56817
56872 56875 56878 56952 56998 57025 57028 57132
57170 57181 57218 57263 57282 57287 57346 57358
57377 57388 57492 57610 57625 57646 57706 57739
57775 57847 57924 58011 58128 58129 58254 58287
58288 58306 58338 58359 58371 58575 58601 58622
58639 58645 58714 58831 58844 58903 58951 58977
58980 58990 59047 59194 59207 59252 59360 59386
59405 59444 59465 59558 59571 59590 59627 59705
59824

60020 60034 60092 60200 60299 60310 60311 60314
60319 60380 60464 60536 60569 60737 60852 60860
60883 60890 60894 60897 60915 61033 61065 61073
61092 61118 61303 61212 61380 61410 61539 61558
61573 61581 61608 61702 61740 61792 61842 61869
61962 61973 62009 62046 62094 62100 62172 62223
62316 62338 62345 62358 62453 62483 62570 62571
62610 62746 62753 62843 62879 62890 62907 62918
62931 63066 63111 63287 63346 63530 63663 63671
63754 63791 63882 63930 63951 64016 64040 64100
64183 64218 64222 64263 64278 64283 64361 64453
64519 64533 64570 64592 64653 64733 64764 64836
64862 64986 64991 65038 65285 65306 65357 65390
65417 65512

Фигуру ћемо испоручити поштом у току јуна.

Код ПЕЗ-а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш ПЕЗ бомбоне
и играш се ПЕЗ фигурицама,
пошаљи нам 5 омотница
ПЕЗ бомбона, а ми ћемо
ти послати леп ПЕЗ књижицу.
Као пријатељ ПЕЗ-а користићеш
све погодности које ћемо ти
нудити из месеца у месец.
Читај сваког петка
на овом месту о новостима
за пријатеље ПЕЗ-а

ХП КОЛИНСКА ЉУБЉАНА

Kolinska

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ", 61111 — ЉУБЉАНА, п.п. 8, заједно са твојим подацима. (Име и презиме, улица, кућни број, место и поштански број)

PEZ PRIJATELJI

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ОНИ СУ НАГРАЂЕНИ

Према одлуци жирија две I награда „Политикиног забавника“ (књиге у вредности око 1000 дин) добили су за:

— скулптуру „Пас у дрвету“ — **Слободан Срећковић** и **Живко Граховац**, ученици VII-2 разреда ОШ „Никола Тесла“ из Винче ;

— цртеж пса — **Живко Мурар**, ОШ „Вук Караџић“ из Сурчина.

Три II награде (књиге у вредности од 800 дин) добили су за:

— цртеж — **Горан Бурза**, ученик VIII-6 разреда ОШ „Владислав Рибникар“ из Београда;

— цртеж — **Славица Силовић**, ОШ „Олга Петров“ из Падинске Скеле;

— цртеж — **Јасмина Скукавац**, ОШ „Иво Лола Рибар“ из Велике Лешнице.

Пет III награда (књиге у вредности 500 дин) добили су за:

— гипсани рад — **Слободанка Ђорђевић**, ОШ „Петар Тасић“ из Велике Лешнице;

— цртеж — **Јадранка Будаков**, ученица VII-2 разреда ОШ „Милош Попов“ из Новог Милошева;

— цртеж — **Снежана Паунић**, ученица V-2 разреда ОШ „Живомир Савковић“ из Ковачевца;

— цртеж — **Зоран Прентић**, ученик VIII разреда ОШ „Миодраг Вуковић Сељак“ из Барајева;

цртеж — **Драган Машић**, ученик VI-2 разреда ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ из Белошевца.

Двадесет мајица и комплета значака свих листова ООУР издања за младе „Политикин забавник“ добили су за:

— рад у глини — **Данијела Хандановић**, ученик VI-3 разреда ОШ „Народни хероји“ из Добоја;

— рад у глини — **Драган Миличевић**, ОШ „Ђура Даничић“ из Београда;

— гипсани рад — **Цветко Букановић**, ОШ „Петар Тасић“ из Велике Лешнице;

— гипсани рад — **Јелена Милошевић**, ученица VII-1 разреда ОШ „Петар Тасић“ из Велике Лешнице;

— гипсани рад — **Ивана Манојловић**, ученица IV-2 разреда ОШ „Карађорђе“ из Београда;

— цртеж — **Јелена Николић**, ученица I-2 разреда ОШ „Карађорђе“ из Београда;

— цртеж — **Златко Зен**, ОШ „Војвода Мишић“ из Београда;

— цртеж — **Станислав Станковић**, ученик VI-2 разреда ОШ „Јосип Броз Тито“ из Новог Београда;

— цртеж — **Вања Чекић**, ученица V-а разреда ОШ „Седам секретара СКОЈ-а“ из Тузле;

— цртеж — **Жаклина Лазић**, ОШ „Посавски партизани“ из Обреновца;

— цртеж — **Атила Хајас**, ученик VI-б разреда ОШ „Иван Горан Ковачић“ из Суботице;

— цртеж — **Стјепан Јалжагелић**, VI разред ОШ „Брезнички Хум“ из Брезничког Хума;

— цртеж — **Зорица Станичић**, ОШ „Милоје Чиплић“ из Новог Бечеја;

— цртеж — **Снежана Ђорђевић**, ученица VII-2 разреда ОШ „Иво Лола Рибар“ из Крагујевца;

— цртеж — **Милош Бркић**, ученик VII-1 разреда ОШ „Јанко Веселиновић“ из Београда;

— цртеж — **Светлана Блажићевић**, ученица VII-2 разреда ОШ „Предраг Девецић“ из Врањске Бање;

— цртеж — **Белинда Турубић**, Улица 6. априла бр. 4, Брза:

— цртеж — **Наташа Кеба**, ученица V-а разреда ОШ „Владимир Гортан“ из Пуле;

— цртеж — **Нељип Бутући**, ОШ „Јосип Броз Тито“ из Новог Београда;

— цртеж — **Аца Здравески**, ученик VIII разреда ОШ „Мирче Ацев“ из Скопља.

Жири, у истом саставу, одлучио је да I награду Београдског кинолошког друштва (књиге у вредности од 1000 дин) додели:

— **Маји Стаменковић** из Београда, Улица Стојана Протића 45;

— II награда (књиге у вредности од 700 дин) припала је **Драгану Јакшићу**, ученику V-4 разреда ОШ „Братство и јединство“ из Београда;

— III награду (књиге у вредности од 500 дин) добио је **Павез Гагес**, ученик ОШ „Младо покољење“ из Ковачице.

Специјалну награду Београдског кинолошког друштва — штене немачког овчара из одгајивачнице „Озрен“ — добила је **Сеница Гогић**, ученица IV-б разреда ОШ „Владимир Назор“ из Кладња.

У тренутку кад закључујемо овај број све награде већ су уручене добитницима.

НИЈЕ ЗА ЗАБРИЊАВАЊЕ

Често ми се догађа да буцам и причам у сну и то прилично гласно. У породици ме зову месечар а то ме прилично погађа. Зато те молим да ми помогнеш, даш савет или препоручиш неки лек.

Весна Милић,
Кучево

Причање у сну не треба много да те забрињава из простог разлога што то чини велики број деце. Укућане замоли да те не задиркују. У случају да ти причање у сну заиста много смета и настави се за један дужи период (не знам колико сада имаш година и од када ти се то дешава), обрати се најближој здравственој установи која има ЕЕГ-апарат. Уз његову помоћ утврђује се да ли мождане ћелије правилно функционишу или постоје неке промене. Уверени смо да ће ти електроенцефалограф помоћи да се решиш својих сумњи и брига.

ВЕЛИКА, НЕ НАЈВЕЋА!

Колики је распон крила кондора, највеће птице на свету?

Зоран Радивојевић,
Котража код Чачка

Прво, кондор није највећа птица на свету. Споменућемо само две које су веће од њега: ној и пингвин. Што се тиче распона крила, ту би кондор с пуним правом могао да се „кандидује“ за прво место. Распон крила досеже чак и 3 метра и 60 сантиметара.

И АРСЕН И »ИНДЕКСИ«

Можеш ли да ми одговориш на питање ко пева песму „Модра ријека“? Арсен Дедић или „Индекси“?

Јасмина Јаковљевић,
Крагујевац

На лонг-плеј плочи „Индекса“ снимљеној 1978. године налази се и композиција „Модра ријека“. Међутим, своје прво извођење ова композиција је доживела на „Вечери шансона“ на Загребачком фестивалу 1973. године. Певао је Арсен Дедић.

НЕ УВОЗИ СЕ

У једном броју Забавника прочитао сам рубрику о мотоциклима. Пошто ми се веома допао benelli 50 caddy, молио бих те да ми кажеш где бих могао да га купим? Хтео бих да знам да ли он може да се набави и у нашој земљи или га има само у иностранству?

Решид Хидић,
Заније Суманича бб
Власеница

Мотоцикл benelli 50 caddy не може да се купи у нашим продавницама јер се не увози. Не постоји могућност ни да га сам увезеш јер то не дозвољавају важећи царински прописи.

ВАПАЈ ЦАРА ТИБЕРИЈА

Желим да знам од којих су речи настала имена свих месеци и шта она значе?

Фране Крзнарић,
село Дикнићи

Јануар, латински ianuaris, први месец у години, добио је име по Јанусу, дволиком богу „почетака“. До 153. године пре нове ере био је 11. месец у години. Касније, када је први јануар проглашен празником, тога дана приређиване су велике светковине и размењивани поклони. По староримском календару фебруар, лат. februaris, био је 12. месец у години. Римљани су га посветили церемонијама чишћења и култу мртвих који су претходили наступању нове године. Март, лат, martius, био је у староримском календару први месец у години. Име је добио по Марту, богу рата.

Настанак имена априла, лат aprilis, тумачи се на више начина. По једном од њих, Римљани су овај месец посветили богињи Венери која је у грчкој митологији позната под именом Афродита, па се настанак речи април везује за име ове богиње. По другом, много прихватљивијем објашњењу, реч април изведена је од латинског глагола aprire, што значи отворити а односи се на отварање, односно буђење пупољака до којег долази у ово доба године. Месец мај, лат. maius, добио је име по богињи Маји, мајци бога Меркура. Јун, лат. junius, у староримском календару био је четврти месец у години. И његово име тумачи се на више начина: римски песник Овидије доводи га у везу с богињом Јуноном и сматра да је и дато у њену част. По неким другим мишљењима јун је изведен из мушког имена Junius. Треће објашњење за садашњи назив шестог месеца у нашем календару везује се за име конзула Јунија Брута.

Јул, лат. julius, Римљани су звали Quintilis, што значи пети, све док у част Јулија Цезара није назван новим именом. Август, лат. augustus, по староримском календару био је шести месец па се тако и звао Sextilis. Осме године пре нове ере цар Август „дозволио“ је да се шести месец назове његовим именом па је тако Sextilis постао — август. Септембар, лат. september, добио је назив по

броју седам (septem) јер је у староримском календару био седми месец. И име октобра, лат. october, настало је по броју, овог пута octo (осам). До успостављања јулијанског календара новембар, лат. november, био је девети месец. Отуда му и име: на латинском девет је — novem. Покушај Римског сената да „прекрсти“ име овог месеца у Тиберије (Тиберије је, иначе, био један од римских императора) спречен је реченицом: „А шта бисте учинили да имате тринаест Цезара?“ Ову вапијућу реченицу узвикнуо је, кажу, сам Тиберије. Децембра, лат. december, у старом Риму славиле су се Сатурналије, велики празници у част бога Сатурна. Последњи месец по календару којим се ми служимо био је десети у староримском, а како се на латинском десет каже decem, отуда је и изведено име децембар.

ВИШЕ ЗНАО — МАЊЕ ГОВОРИО

Да ли је истина да је чувени дански лингвиста Раск говорио 230 језика?

Амела Слепчевић,
Скојевска 15
Тузла

Дански лингвиста Размус Раск, живео је од 1787. до 1832, заиста је знао око 230 језика, али он их није говорио већ познавао. Наиме, ни технички, ни интелектуално, није могуће говорити више од двадесетак језика. То не значи и да је немогуће познавати више језичких система што је са Раском и био случај.

МУЊА ПА — ОКРУГЛА

Шта је то лоптаста муња и да ли је истина да она постоји?

Синиша Петровић
Матије Гупца 9
Земун

Лоптаста муња је, о томе је у неколико наврата писао наш лист, нагло и снажно електрично пражњење у облику варнице између два облака или облака и земље. За разлику од обичних које су видљиве при свакој грмљавини, лоптасте муње се јављају веома ретко. Име су добиле захваљујући свом изгледу: светлој кугли која се јавља одмах после удара грома.

КОМЕ СУ ПОТРЕБНЕ КЕСИЦЕ?

Моја сестра и ја бисмо желели да у слободно време лепимо папирнате кесице и да тако себи обезбедимо џепарац. Кажи нам коме да се обратимо за тај посао? Желео бих да ми одговориш на још једно питање: мој старији брат пише научнофантастичне приче па га интересује да ли би ти могао да објавиш неку од њих?

Горан Ратковић
ЈНА 23
Ада

Веома радо бисмо помогли теби и твојој сестри али заиста не знамо ниједно предузеће којем би то било потребно. Кесе се данас праве углавном машинским путем али се надамо да ће вам неко од наших читалаца, уколико зна за неко такво предузеће, послати адресу.

Што се тиче прича које пише твој брат, не можемо ти унапред рећи да ли ћемо их објавити. Ако су добре, хоћемо. Сигурно!

ЗА БУДУЋЕ МУЗИЧАРЕ

Желио бих да ми одговориш гдје могу купити добру фрулу или да ми бар препоручиш неког мајстора.

Звонимир Коцић,
Орашје

Где могу да купим бенцо?

Драган
из Зајечара

У „Музичком магазину“, Теразије 12, у Београду могу поузећем да се наруче и штимована фрула и бенцо. Фрула кошта 429 динара а бенцо 5.810.

ДА ЈЕ НА МОРУ

Прочитао сам чланак о томе како постати обичан морнар. Интересује ме да ли у Београду постоји поморска амбуланта и где се налази? Шта се у ствари ради са људима који дођу у поморску амбуланту?

Александар Спасојевић,
Београд

У Београду не постоји поморска амбуланта. Где се оне све налазе прочитао си у броју 1470. У овим амбулантама врше се специјалистички прегледи, и то је све.

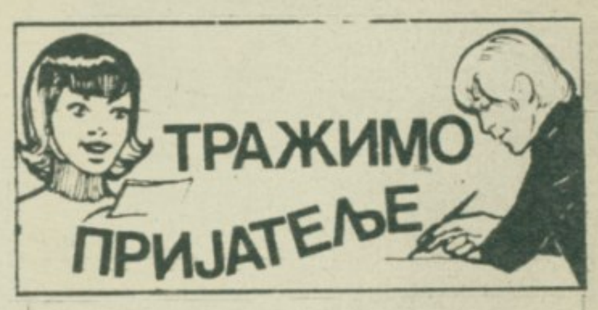

Јасминка Чубелић, 22320 Инђија, Лоле Рибара 64 — 14 година, посебно би желела да се дописује са друговима и другарицама које су рођене кад и она — 20. септембра 1966. године

Милена Миловановић, 26214 Дебељача, ОШ „Моша Пијаде“ — воли све што воли млади свет

Снежана Свитлић, 22223 Кузмин, Фрушкогорска 44 — 11 година, сакупља салвете и постере, навијач Црвене звезде

Александар Бирчевић, 14220 Лазаревац, село Шопић — 12 година, воли музику и све што воле њени вршњаци

Биљана Пешић, 16210 Власотинце, Двадесет друге дивизије 106 — 12 година, сакупља салвете, воли забавну музику, навијач Црвене звезде

Оливера Јоргић, 38205 Косовска Грачаница — 13 година, навијач Партизана, сакупља значке и постере, воли забавну музику а посебно Сребрна крила

У НОВОМ БРОЈУ ПОЛИТИКА Мозаик ПОЛИТИКА Мозаик ПОЛИТИКА Мозаик

СВЕ О КОЛЕКЦИОНАРСТВУ

У НОВОЈ СТАЛНОЈ РУБРИЦИ

МОЗАИКОВ КОЛЕКЦИОНАР!

- ЗА ФИЛАТЕЛИСТЕ И НУМИЗМАТИЧАРЕ
- ЗА ЗНАЧКАРЕ
- ЗА САКУПЉАЧЕ ОРДЕЊА И МЕДАЉА
- ЗА НЕОБИЧНЕ ЗБИРКЕ

МОЗАИКОВ КОЛЕКЦИОНАР

РУБРИКА ЗА СВЕ! У НОВОМ БРОЈУ — НОВИ ПОСТЕР!

Walt Disney

МИКИ

ЗНАМ ШТА ЋУ! ПОЗВАЋУ МИКИЈА!

АКО ЈА НЕ МОГУ ДА ЗАСПИМ...

...НЕ ТРЕБА НИ ОН ДА СПАВА!

ЗВРР!

ЗВРРРР!

З...

АЛО!

МИКИ, ЈА НЕ МОГУ ДА ЗАСПИМ!

ТИ СЛУШАЈ, А ЈА ЋУ БРОЈАТИ ОВЦЕ! ВАЖИ?

ГЛУПОСТИ! ПА УМЕМ И ЈА ДА БРОЈИМ!

МНОГО ЈЕ БОЉЕ АКО ТИ **СЛУШАШ**, А НЕКО ДРУГИ БРОЈИ! ЈЕДАН... ДВА... ТРИ...

Copyright © 1980 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ДВЕСТА ДВА'ЕСТ... ДВЕСТА ТРИ'ЕСТ ЈЕДАН...

333...

2-17

НАЈЗАД! КОНАЧНО ЈЕ ЗАСПАЛА!

УФ! САД **ЈА** НЕ МОГУ ДА ЗАСПИМ!

3333...

ЗВРРР!

Distributed by King Features Syndicate